

ՄԵՐ ԱՆԿԻՆԵՆ

Մաքրոնի Ծանր Մեղադրանքները Ռուսաստանի Հասցեին

Նախագահ Էմանուել Մաքրոնը Ֆրանսական հեռատեսիլին սփռուած հարցազրոյցի մը ընթացքին բաւական խիստ եւ ծանր վերագրումներ կատարեց Ռուսաստանի հասցեին, այս վերջինս մեղադրելով Հայաստանի դէմ վերջին սեպտեմբերեան յարձակումը հրահրելու մէջ:

«Ի՞նչ տեղի կ'ունենար սահմանի վերջին երկու տարիներուն: 5000 ռուս զինուորականներ ենթադրաբար այնտեղ են սահմանը երաշխաւորելու համար, բայց ռուսերը օգտագործած են այս հակամարտութիւնը, որ դարեւոյ պատմութիւն ունի ու Ատրպէյճանի խաղը խաղցած են թուրքոյ հետ Հայաստանը թուլացնելու համար», ըսած է Մաքրոնը:

Ֆրանսայի նախագահի նման յայտարարութիւնը բաւականին անակնկալ էր ու հասցեագրուած: Բնականաբար ան նման եղանակով ու բաց կերպով պիտի չխօսէր եթէ իր տրամադրութեան տակ չունենար որոշ տուեալներ, որոնց վրայ հիմնուելով է որ, այս զգայուն հարցը կը դարձնէր հրապարակային քննարկման առարկայ:

Մաքրոնի մեղադրանքները միակը չեն, որ վերջին օրերուն կը հնչեն Ֆրանսայի մայրաքաղաքէն: Մի քանի օր առաջ, նոյնանման միտք արտայայտեց նաեւ արտաքին գործոց նախարար Բերթրին Քոլոնան, ըսելով թէ, Հայաստանի միջազգայնօրէն ճանչցուած տարածքին մէջ տեղի ունեցած իրադարձութիւնները բացայայտեցին Ռուսիոյ անկարողութիւնը՝ հանդէս գալու որպէս իրաւարար, ինչին ան բացառիկութեան կարգով կը յաւակնէր 2020 թուականի պատերազմէն յետոյ:

Մաքրոն իր նոյն ելոյթին մէջ նաեւ ըսաւ որ, Հայաստանը երկիր մըն է, որուն հետ Ֆրանսան եզակի կապ ունի: «Մենք այդ երկրին կողքին ենք եւ առանձին պիտի չծագենք Հայերը», հարցազրոյցի ընթացքին շեշտեց ան:

Ֆրանսայի նախագահի այս յայտարարութիւնները արժանացան Ատրպէյճանի ու Ռուսաստանի հակազդեցութեան: Պաքուի մէջ Ֆրանսան ամբաստանեցին կողմնակալութեան մէջ, իսկ նախագահ Փոլթին պատասխանելով Մաքրոնին ըսաւ թէ անոնք, անպատշաճ են եւ անընդունելի: «Ես այդ մասին պիտի խօսիմ Մաքրոնին հետ», աւելցուց ան:

Նախագահ Մաքրոն Ռուսաստանը Կը Մեղադրէ Հայաստանի Ու Ատրպէյճանի Միջեւ Վերջին Բախումները Սադրելու Մէջ Փութին. «Այդ Յայտարարութիւնները Անպատշաճ են Եւ Անընդունելի»

Ֆրանսացի գրող Սիլվէն Թեստոն, որ նոր վերադարձած է Հայաստանէն, «Le Figaro» ամսագրին մէջ Հայաստանի վրայ Ատրպէյճանի վերջին յարձակումներուն մասին իր հրապարակմամբ մարտահրաւէր նետած է Ֆրանսայի նախագահ Էմանուել Մաքրոնին:

Մաքրոն պատասխանած է գրողին՝ ըսելով. «Հայաստանը երկիր մըն է, որուն հետ մենք եզակի կապ ունինք: Մենք այդ երկրին կողքին ենք: Հայաստանը երկու տարի առաջ Ատրպէյճանի հետ պատերազմէն պարտութիւն կրեց: Սեպտեմբերին Ատրպէյճանը նոր յարձակման անցաւ: Վարչապետ Փաշինեան եկաւ Փարիզ, մենք յստակ դատապարտեցինք (յարձակումը)»: Ֆրանսան Փրակի գագաթաժողովին թույլատրեց հրահրել Ատրպէյճանի եւ Հայաստանի դեկալարները»:

Մաքրոն Ռուսիան մեղադրած է Հայաստանի ու Ատրպէյճանի միջեւ վերջին բախումները սադրելու մէջ՝ որպէս Կովկասի մէջ իրավիճակը ապակայունացնելու ջանքերու մաս: «Ի՞նչ տեղի կ'ունենար սահմանին վերջին երկու տարիներուն: 5000 ռուս զինուորականներ ենթադրաբար այնտեղ են սահմանը երաշխաւորելու համար, բայց ռուսերը օգտագործած են այս հակամարտութիւնը, որ դարեւոյ պատմութիւն ունի ու Ատրպէյճանի խաղը խաղցած են թուրքոյ հետ Հայաստանը թուլացնելու համար», ըսած է Մաքրոնը:

Ֆրանսայի նախագահ Էմանուել Մաքրոն

մար, բայց ռուսերը օգտագործած են այս հակամարտութիւնը, որ դարեւոյ պատմութիւն ունի ու Ատրպէյճանի խաղը խաղցած են թուրքոյ հետ Հայաստանը թուլացնելու համար», ըսած է Մաքրոնը:

«Կը տեսնէք ինչ կը կատարուի: Ռուսիան ջանք կը գործադրէ ապակայունացնելու: Ան կը փափաքի խառնակ վիճակ ստեղծել Կովկասի մէջ եւ ապակայունացնել բոլորս», ըսած է Ֆրանսայի նախագահը:

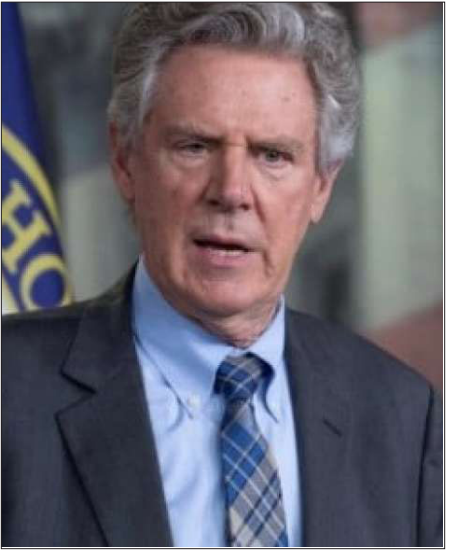
գահը: Էմանուել Մաքրոն հայ-ատրպէյճանական հակամարտութեան մէջ Ռուսիան մեղադրած է «ապակայունացման» համար: «Մենք պիտի չթողնենք Հայաստանը, պիտի չլքենք հայերը», իր խօսքը ամփոփած է նախագահը:

Աւելի վաղ Ֆրանսայի արտաքին գործերու նախարար Քեթրին Քոլոնան յայտնած էր, որ Սեպտեմբերին

Ֆրենք Փալոն Զի Բացառել Անվտանգային Ոլորտին Մէջ ԱՄՆ-ի Օգնութիւնը

Ամերիկայէն Հայաստանի Հանրապետութեան հետազոտողները կ'ըսեն, որ անվտանգային հարցերու մէջ ԱՄՆ Հայաստանի մէջ աշխոյժ չէ եղած, բայց հիմա իրավիճակը կը փոխուի:

«Իմ նպատակներէս մէկը այն է, որ մենք քիչ մը աւելի մեծ դեր կրնանք խաղալ, ոչ միայն Հայաստանի, այլեւ Արցախի անվտանգութեան տիրոջ թիւն մէջ, եւ, ես կը կարծեմ, որ մտահոգիչ է, որ ռուս խաղաղապահները Արցախի մէջ նոյնպէս վտանգուած են ինչ-որ առումով, որովհետեւ Ռուսիան կրնայ որոշել, որ այլեւս չի փափաքիր այնտեղ խաղաղապահ գործունենալ», ըսած է Փալոնը՝ չբացառելով նաեւ անվտանգային ոլորտին մէջ Միացեալ Նահանգներու օգնութիւնը. «Բացառապէս չեմ բացառեր: Կը կարծեմ, որ չափազանց կարեւոր է, որ այս պահուն մենք սկսինք դեր խաղալ, եւ միշտ համարած եմ, որ շատ լաւ պիտի ըլլար Հայաստանի համար, որ Հայաստանը Եւրոմիութեան մաս ըլլար եւ աւելի սերտ շփում ունենար ՆԱՏՕ-ի հետ: Կը կարծեմ, որ շատ լաւ հնարաւորութիւն է հիմա, թերեւս անհրաժեշտութիւն է այդ

ԱՄՆ գոնկրեսական Ֆրենք Փալոն

ուղղութեամբ նայելու այս պահուն Հայաստանի համար, որովհետեւ ռուսական անվտանգութեան պայմանադաշինքը, կարծես թէ Հայաստանը չի ընդգրկեր»:

Փալոն ընդգծած է, որ անվտանգային առումով Հայաստանի մէջ աշխոյժ չեն եղած, քանի որ Հայաստանի մէջ ռուսական ռազմախարիսի կապ եւ Հայաստանը կ'անդամակցի ՀԱՊԿ-ին, որու կազմին մէջ է նաեւ Ռուսիան:

«Ազատութեան Տուն». «Հայաստանի Մէջ Համացանցը Ազատ է»

«Ազատութեան Տունը» (Freedom House) հրապարակած է Համացանցի ազատութեան 2022 թուականի զեկոյցը, որուն համաձայն, Հայաստանը հռչակուած է «ազատ երկիր»:

Անցած տարիներու ընթացքին Հայաստանը, որպէս կանոն, եղած է «ազատ երկիրներ» ու ցանկին մէջ: Բացառութիւնը 2017 թուականն է, երբ 2016-ի համեմատութեամբ արձանագրուելով է նահանջ եւ Հայաստանը բնորոշուած է որպէս «մասամբ ազատ»: Անկէ յետոյ Հայաստանի մէջ համացանցի վիճակը մշտապէս ազատ համարուած է: Այդ անուանակարգին մէջ տեղ գտնելու համար երկիրներուն միաւորներ կը տրուին՝ 100-էն 70:

Հայաստանը այս նոր զեկոյցին մէջ ստացած է ընդհանուր 74 միաւոր եւ «ազատ երկիր» հռչակուած է: Մտաչելութիւնը՝ 20 միաւոր, բովանդակութեան սահմանափակումը՝ 28 եւ օգտատիրոջ իրաւունքներու ոտնահարումը՝ 26:

Նշենք, որ Հայաստանը տարածաշրջանին մէջ ընդամենը 4 միաւոր գիջած է հարեւան վրաստանին:

ՎԱՅԱՍԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

Հայաստանն Ու Ատրպեյճանը Պատրաստուում են 2 Ամսից Խաղաղութեան Պայմանագիր Կնքել

ՌՈՒԶԱՆՆԱ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

Առեւի քան 30 տարուայ համարտուութիւնից յետոյ Հայաստանն ու Ատրպեյճանը պատրաստուում են 2 ամսից խաղաղութեան պայմանագիր կնքել:

Մինչ այս պահը ինչ էլ յայտնի կնքուելիք պայմանագրի սկզբունքների մասին եւ որքանով են կողմերի հրապարակային մօտեցումները համընկնում:

Նախ Հայաստանն ամենաբարձր մակարդակով յայտարարել է, որ պատրաստ է Ատրպեյճանի հետ կնքել խաղաղութեան պայմանագիր, եթէ Ատրպեյճանը ճանաչի Հայաստանի 29 հազար 800 քառակուսի քմ. տարածքը եւ արդեօք այս պայմանաւորութեանը կը հետեւի ատրպեյճանական զինուժի դուրսբերումը Հայաստանի օկուպացուած տարածքներից:

Հայաստանը նաեւ պնդում է, որ խաղաղութեան պայմանագիրը եւ դեյլիմիտիացան փոխկախակցուած են եւ պէտք է միաժամանակ արուեսն, սակայն առ այսօր պարզ է, թէ ինչ քարտէզներով է իրականացուելու դեյլիմիտացիան: Երեւանի ու Պաքուի մօտեցումները այս հարցում եւս տարբեր են:

Անվտանգութեան խորհրդի քարտուղարը շեշտում է՝ ըստ հուլիսի Հայաստանի եւ Ատրպեյճանի սահմանը արդէն իսկ դեյլիմիտացուել է 1929 թուականին, եւ մնում է, որ կողմերը փոխհամաձայնութեան գան այդ իրողութեան շուրջ. «Կարող եմ ասել, որ Հայաստանի եւ Ատրպեյճանի սահմանը դեյլիմիտացիայի ենթարկուել է 1929 թուականին: Այստեղ մնում է, որ մենք փոխադարձ համաձայնութեան գանք՝ ընդունենք այդ սահմանը, ապահովազենք Հայաստանի 29 հազար 800 քառակուսի քմ. տարածքը եւ առաջ շարժուենք»:

Առեւի վաղ՝ այս տարուայ Ապրիլին, Ատրպեյճանի նախագահն ասել էր, թէ սահմանները որոշելու ժամանակ պէտք է օգտագործել

տարբեր քարտէզներ. - «Տարբեր քարտէզներ կան, կայ 1918 թուականի քարտէզ, երբ Երեւանը Ատրպեյճանի մաս է, կայ 1920 թուականի Նոյեմբերի քարտէզը, երբ Զանգեզուրը Ատրպեյճանի մաս է ... Այսպիսով մեր դիրքորոշումն այն է, որ պէտք է օգտագործել բոլոր այն քարտէզները որոնք սկսում են 1918 թուականից եւ նոյնիսկ առեւի վաղ շրջանից»:

Պաշտօնական Երեւանը պարբերաբար պնդում է՝ Ատրպեյճանի կողմից անդադար բարձրաձայնուող «Զանգեզուրի միջանցքի» հարցը չի կարող քննարկման առարկայ դառնալ:

«Որեւէ հարց մենք չենք քննարկելու, որ ունի միջանցքային տրամաբանութիւն: Եւ մենք շարունակում ենք պնդել, եւ ամբողջ օրակարգը դրա շուրջ է, որ ապաշրջափակում պէտք է տեղի ունենայ սովորականութեան սկզբունքի հիման վրայ եւ փոխադարձութեան: Այսինքն՝ ինչպիսի ապաշրջափակում տեղի ունենայ Ատրպեյճանում, նոյն տրամաբանութեամբ ապաշրջափակում տեղի կ'ունենայ Հայաստանում»:

Ատրպեյճանը մինչդեռ շարունակում է պնդել, թէ հասնելու է իր նպատակին եւ Զանգեզուրով միջանցք ստանալու է:

Պրահայում կայացած քառակողմ հանդիպումից յետոյ Ալիեւը «Զանգեզուրի միջանցք» արտայայտութիւնը չէր օգտագործել, բայց ասել էր, թէ Հայաստանը չի ուզում ինքնակամ դէպի Նախիջե-

լան աւտոճանապարհ տալ. - «Ցաւօք, այսօր էլ, երբ ես դիմեցի Հայաստանի վարչապետին, թէ ի վերջոյ տուէք մեզ աւտոճանապարհային ճանապարհի երթուղին, պատասխան չստացայ: Սա արդէն նոյնիսկ ծիծաղելի չէ, քանի որ բոլորը գիտեն որտեղով պէտք է անցնի երկաթուղին ու աւտոճանապարհը: Անհասկանալի է, թէ ինչու ինքնակամ չեն համաձայնում մեզ անցում տրամադրել դէպի Նախիջեւան: Սա, իհարկէ, ստանձնած պարտաւորութիւնների կոպիտ խախտում է, սակայն մենք համբերում ենք, զսպասածութիւն ենք ցուցաբերում: Ես վստահ եմ, որ դրան էլ կը հասնենք, որքան շուտ, այնքան լաւ»:

Հաղորդակցութիւնները ապաշրջափակելու շուրջ պաշտօնական Երեւան ու Պաքուն այսօր եւս յայտարարութիւններ են արել՝ կրկին ի ցոյց դնելով հակասութիւնները: Նախ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը թուիթերում գրեց, որ Արեւելեան Ատրպեյճանի եւ Նախիջեւանի միջեւ կապն ապահովելու նպատակով հայ-ատրպեյճանական սահմանին 3 անցակէտեր բացելու վերաբերեալ որոշման նախագիծը մի քանի ամիս է, պաշտօնապէս շրջանառուում է, եւ Երեւանը սպասում է Ատրպեյճանի դրական արձագանքին:

Պաշտօնական Պաքուն արձագանքնեց՝ այս առաջարկն անիրատեսական է ու կեղծ, եւ դարձեալ ճանապարհ պահանջեց այսպէս կոչուած Զանգեզուրի միջանցքով: «ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ»

Երեւան-Ստեփանակերտ. Հակիրճ, Բայց Խօսու՞մ

ՅԱԿՈԲ ԲԱՂԱՆԵԱՆ

Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը Հոկտեմբերի 16-ին կառավարութիւնում հիւրընկալել է Արցախի նախագահ Արայիկ Յարութիւնեանի գլխավորած պատուիրակութեանը: Կառավարութեան տարածած հաղորդագրութիւնը բաւականին հակիրճ է, եւ դրանով իսկ թերեւս բաւականին խօսու՞մ. «Անդրադարձ է կատարուել Ատրպեյճանի հետ տարրուող քննարկումների ընթացքին: Վարչապետը նշել է, որ ինչպէս մինչ այժմ, այնպէս էլ յետագայում Արցախի գործընկերներին տրամադրուելու է քննարկուածների մասին ողջ տեղեկատուութիւնը»: Հակիրճ հաղորդագրութիւնը խօսու՞մ է այն իմաստով, որ բուն հանդիպումը թերեւս ունեցել է յազեցած բովանդակութիւն եւ համառօտ հաղորդագրութեամբ ընդգծուած է արարողակարգի «աւելորդութիւնը»:

Հանդիպման ըստ ամենայնի առաջնային տեղ է զբաղեցրել այն հարցը, որը ընդհանուր առմամբ հնչում է Հայաստանի եւ Արցախի հասարակական-քաղաքական լայն դիսկուրսում՝ ինչ պէտք է անեն Հայաստանն ու Արցախը ստեղծուած իրավիճակում: Իսկ ստեղծուած իրողութիւնը, եթէ բնորոշենք համառօտ, գործնականում հետեւեալն է՝ բաւականին լայն թափ է ստացել ռեզիդում ԱՄՆ ու Ռուսաստանի դիմակայութեան եւ մրցակցութեան դիւանագիտական-քաղաքական ընթացքը: Միաժամանակ, բաւականին բազմիմաստակնարկներ պարունակող հնչեղ յայ-

տարարութիւններով խաղի մէջ լինելու յայտ է ներկայացրել Ֆրանսան, որ արտացոլուեց Պրահայում: Պրահայից յետոյ Ռուսաստանը Աստանայում յստակ ցոյց տուեց, որ ամենեւին չունի դիրքեր գիջելու մտադրութիւն: Այդ իրավիճակում հայկական կողմի համար առանցքային է նախ այն, որ դիւանագիտական-քաղաքական պայքարը չվերաճի ռազմական դիմակայութեան: Այստեղ անշուշտ Հայաստանից կախուածը շատ չէ, սակայն Հայաստանը պէտք է ձգտի առաւելագոյն անել իրենից կախուածում արդիւնաւետութեան համար:

Յաջողուել հենց հարցն է, թէ Հայաստանն ինչ պէտք է անի դրա համար: Սա բաւականին բարդ հարց է, քանի որ արդէն առնչուած է արցախեան հարցում, հայ-ատրպեյճանական հակամարտութիւնում դիրքաւորման եւ դիրքորոշումների խնդրին: Այստեղ կայ իրողութեան օպերատիւ կառավարման հարցը, միաժամանակ երկարաժամկէտ քաղաքականութեան մշակ-

ման, ինչը բարդանում է նրանով, որ այդ աշխատանքը պէտք է իրականացուի խիստ անկանխատեսելի եւ անորոշ միջազգային իրավիճակում, երբ որեւէ երկարաժամկէտ պլանաւորում եւ դրան ուղղուած տակտիկական, ընթացիկ աշխատանք կարող է որեւէ միջնաժամկէտ եւ անգամ կարճաժամկէտ հեռանկարում դառնալ ժամանակավրէպ: Սրանից արուող պարզ եզրակացութիւնն այն է, որ հայկական կողմին, տուեալ դէպքում Երեւան-Ստեփանակերտ տանդեմին հարկ է հասնել աշխատանքի բաժանման արդիւնաւետ, եւ այդ միջոցով՝ ճկունութեան առաւելագոյն աստիճանի: Հիմքում սակայն, առայժմ թերեւս չկայ այլ բան, քան Նոյեմբերի 9-ի փաստաթուղթը, որը լինելով ցաւազին պարտութեան հետեւանք, այդուհանդերձ ներկայումս հայկական կողմի համար ոտքի ըստ հուլիսեան միակ տեղն է, որի ներքոյ կայ նաեւ Ալիեւի ստորագրութիւնը:

«ԱՌԱՋԻՆ ԼՐԱՏՈՒԱԿԱՆ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐՈ՞
 ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՅՆՉԱԿԵԱՆ
 ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
 Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ
 ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ

ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
 ՎԱՅԷ ԱԶԱՊԱՅԵԱՆ

MASSIS Weekly
 Organ of the **Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA**
 1060 N. Allen Ave.
 Pasadena, CA 91104
 Phone: (626) 797-7680
 Fax: (626) 797-6863
 E-Mail: massis2@earthlink.net
 http://www.massisweekly.com

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
 Published Weekly
 Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
 USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
 Canada \$125.00 (Air Mail)
 Overseas \$250.00 (Air Mail).
 All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid
 at Pasadena CA.
 Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
ՓԱՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ
(200 ՀՈԳԻ ՎԱՍԱՐ)
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝
ՇԵՌԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

ԼՈՒՐԵՐ

Ալէն Սիմոնեանի Տուեալներով Ատրպէյճանը Վերջին Յարձակման Պատճառով 431 Զոհ Ունի

Ազգային ժողովի նախագահ Ալէն Սիմոնեանի տուեալներով Հայաստանի դէմ ատրպէյճանական վերջին յարձակման պատճառով Ատրպէյճանի գինուած ուժերու զոհերուն թիւը 431 է: Արցախի պատուիրակութեան հետ հանդիպումէն յետոյ լրագրողներու հետ ձեպագրուցին այս մասին ըսաւ Ազգային ժողովի նախագահ Ալէն Սիմոնեանը:

ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ Ալէն Սիմոնեան

«Այո՛, մենք ունեցանք զոհեր, մեր հակառակորդը ունեցաւ աւելի շատ զոհեր: Այո՛, Հայաստանի Հանրապետութիւնը պէտք է պաշտպանենք՝ թէկուզ զոհուելով: Կարծում եմ, Ատրպէյճանի յարձակումը մի քանի նպատակ է ունեցել՝ առաւելագոյն եւ նուազագոյն: Առաւելագոյն նպատակը եղել է հնարաւորինս շատ տարածքային առաւելութիւն ունենալը, իսկ նուազագոյնը՝ ստուգել, տեսնել հայկական բանակի մարտունակութիւնը: Այն փաստը, որ Ատրպէյճանը հէնց առաջին ժամերին յայտարարեց, որ 70 զոհ ունի, խօսում է նրա մասին, որ իրենց զոհերի թիւը շատ աւելի շատ է: Իմ տուեալներով՝ նրանց զոհերի քանակը 431 է», ըսաւ Սիմոնեանը:

Քին եւ ինչպէս կը փափաքին կը բանակցեն Արցախի հետ՝ Ալէն Սիմոնեան նշեց, որ մինչ օրս եղած են շատ հարցեր, որ Ատրպէյճանը քննարկած է եւ բանակցած է Արցախի իշխանութիւններուն հետ:

«Միեւնոյն ժամանակ, Ատրպէյճանը գտնուում է մշտական կայի մէջ Արցախի օրինական իշխանութիւնների հետ շատ հարցերում: Նոյնիսկ լինում են դէպքեր, որ Արցախի իշխանութիւնները տեղեկութեան առումով աւելի շատ են տեղեկացուած լինում, քան մենք: Բնական է, որ հարեան երկրի ղեկավարութիւնը պէտք է այլ ձեւակերպումներ տայ՝ Ստեփանակերտի տեղը ատրպէյճանական անուանում ասի եւ այլն, եւ այլն: Ես խնդրում եմ դիտարկել դա այդ տրամաբանութեան մէջ: Միեւնոյն ժամանակ, յիշենք բանակցային գործընթացը՝ չի աւարտուել, որեւէ փաստաթուղթ, որի վրայ կարող ենք յղում անել, գոյութիւն չունի: Բնական է, ամէն մի կողմ իր տեսլականը եւ իր պատկերացումը ներկայացնում է», եզրափակեց Սիմոնեանը:

Հայաստանի իշխանութիւնները մշտապէս առաջարկած են, որ Արցախը պէտք է ներգրաւուած ըլլայ եւ ներգրաւուած է բոլոր քննարկումներու եւ հարցերուն մէջ, ըսաւ Ալէն Սիմոնեանը:

«Մենք Արցախին առաջարկում ենք այն, ինչ-որ առաջարկել ենք մշտապէս՝ Արցախը ինքնուրոյն պէտք է ներգրաւուած լինի եւ ներգրաւուած է բոլոր քննարկումների ու հարցերի մէջ: Հայաստանի Հանրապետութիւնը միեւնոյն ժամանակ պէտք է առաւելագոյն ներգրաւուած լինի այդ խօսակցութիւնների մէջ», ըսաւ Սիմոնեանը:

Արձագանգելով Ատրպէյճանի նախագահ Իլհամ Ալիեւի այն յայտարարութեան, թէ երբ կը փափա-

Պայմանագրային Ձիճուորներու Աշխատավարձը Ըստ Էուրեան Պիտի Կրկնապատկուի. Փաշինեան

«Նախագիծը ըստ էութեան պայմանագրային գինծառայողների աշխատավարձը կրկնապատկելու մասին է, բայց այս դէպքում էլ անցել ենք նոյն ճանապարհը, ինչ ուսուցիչների դէպքում», Հոկտեմբեր 13-ին, Կառավարութեան հերթական նիստին յայտարարեց վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան պաշտպանութեան նախարար Սուրէն Պապիկեանի կողմէ օրէնսդրական նախաձեռնութիւնը ներկայացուելէ յետոյ:

նակի բարեփոխումներու հացեցակարգի կարեւոր եւ անբաժանելի մասն է. «Մենք խնդիր ենք դրել, որ այդ բարեփոխումների արդիւնքում պիտի ունենանք արհեստավարժ բանակ, ընդ որում՝ այդ բանակի գինծառայողը պիտի չունենայ բնակարանի խնդիր, հացի խնդիր, ընտանիքի անդամների առողջապահութեան կարիքների ապահովման խնդիր եւ երեխաների ուսումը կազմակերպելու խնդիր»:

Վարչապետը նոյն յայտնեց, որ օրէնքի ընդունումէն անմիջապէս յետոյ պիտի սկսի գինծուորներու կամաւոր աթեսթաւորման գործընթացը. «Այսինքն՝ գինծառայողը աթեսթաւորում անցնելուց յետոյ կը ստանայ կրկնակի աշխատավարձ, երբեմն աւելին, եւ այս գործընթացը շարունակական բնոյթ կ'ունենայ»:

Ինչպէս նշեց վարչապետը, որոշում կայ նոյն համակարգը ներդնելու ոստիկանութեան մէջ՝ Ներքին Գործերու Նախարարութեան հիմնադրման տրամաբանութեան մէջ, ԱԱԾ-ի մէջ, փրկարար ծառայութեան մէջ. «Ես շատ ուրախ եմ, որ այս բանաձեւը գտել ենք, եւ շատ կարեւոր է, որ այդ բանաձեւը չվարկաբեկուի»:

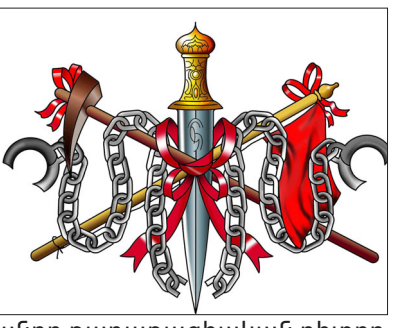
Ընդդիմադիր Էտկար Ղազարեանը Ծեծուած Է

Սահմանադրական դատարանի աշխատակազմի նախկին ղեկավար, ընդդիմադիր գործիչ Էտկար Ղազարեանը դուրս եկած է «էրեբունի» բժշկական կեդրոնէն: Ան կը պնդէ, որ առաւօտեան իրենց շէնքի բակին մէջ երկու անձ յարձակած է իր վրայ, հայհոյանքներ տուած ու սկսած են հարուածել: Ընդդիմադիր գործիչին խօսքով՝ իրեն նետած են գետին ու հիմնականին մէջ գլխուս հարուածած, յետոյ հեռացած են:

Ղազարեան կ'ըսէ, որ յարձակուողները որեւէ պահանջ իրեն չեն ներկայացուցած, ու կը պնդէ, որ յարձակումը իր քաղաքական գործունէութեան պատճառով է:

ՍԴՀԿ-ի Կոչը Միջազգային Հանրութեան

Հայաստան Ատրպէյճան յարաբերութիւններում, ինչպէս նաեւ տարածաշրջանի խաղաղութեան համար իր անուրանալի ներդրումն ունի Ֆրանսան, ի դէմս նախագահ Էմանուէլ Մաքրոնի շատ յստակ եւ հասցեական յայտարարութիւններով: Մի բան, որ ակնկալում ենք մեր ռազմավարական դաշնակից Ռուսաստանից:

Վերջին օրերին կարելի էր գարգացում եղաւ նաեւ Եւրոպայի կողմից ժամանող քաղաքացիական դիտորդական առաքելութիւնը, որ թերեւս յստակ ազդակ է ԵՄ-ի կողմից մեր տարածաշրջանում կայունութեան հաստատման եւ ՀՀ-ի նկատմամբ մտահոգութեան:

Այս ամէնը չի լինի, եթէ չլինէր քաղաքակիրթ աշխարհի արձագանգը, այդ թւում նաեւ Պուլտեպակի ՍԴՀ/SPD խմբակցութեան՝ Հայաստանի ինքնիշխան տարածքի վրայ Ատրպէյճանի վերջին յարձակումը դատապարտող յայտարարութիւնը: Միւս կողմից, ակնյայտ է, որ Ատրպէյճանի ռազմաքաղաքական ղեկավարութիւնը, հակառակ խաղաղութեան պայմանագիր կնքելու վերաբերեալ հրապարակայնօրէն արտայայտած պատրաստակամութեանը, մտադիր չի դադարեցնել իր սադրիչ ու հայատեաց գործողութիւնները: Այդ առումով, խիստ անհրաժեշտ է, որ միջազգային հանրութիւնը շարունակի խիստ եւ հասցեական կերպով դատապարտել Ատրպէյճանի այս վարքագիծը եւ նեցուկ կանգնի ժողովրդավարութեան ուղիով հաստատապէս շարժուող Հայաստանին: ՍԴՀ-ն շնչակեան Կուսակցութեան անունից կոչ ենք անում չբաւարարուել միայն դատապարտող կոչերով, այլ գործնական քայլերով յստակ պատգամ ուղարկել Ատրպէյճանական կողմին առ այն, որ նմանօրինակ հետագայ որեւէ ոտնձգութիւն ՀՀ ինքնիշխան տարածքի նկատմամբ ենթակայ է պատասխանատուութեան, առնուազն պատժամիջոցների տեսքով:

ՍԴՀԿ Հայաստանի Շրջանի Վարիչ Սարմին

Կառավարութիւնը Ստադիր Է Փոխել ՀՀ Քաղաքացիութիւն Ստանալու Կարգը

Գաղթի աննախադէպ հոսքի պայմաններուն մէջ կառավարութիւնը մտադիր է փոխել Հայաստանի քաղաքացիութիւն ստանալու կարգը՝ յստակացնելով այն պահանջները, որոնք բաւարարելու պարագային օտարերկրացիները պիտի կարենան դիմել կապոյտ անձնագրի համար:

Առնուազն 150 հազար տղարի ներդրումներ Հայաստանի մէջ, անշարժ գոյքի, պետական պարտատոմսերու ձեռքբերում, յաջողութիւններ գիտութեան ու առողջապահութեան բնագաւառներու մէջ եւ շարք մը այլ պայմաններ: Կառավարութիւնը բազմաթիւ նոր չափորոշիչներ կ'առաջարկէ: Ոստիկանութեան մշակած այս նախագիծը օրերս հրապարակուած է նախագիծերու Edtaft.am կայքին մէջ, այժմ հանրային քննարկման փուլն է:

ձանցերու, բայց այս դրոյթի չափորոշիչները ամբողջութեամբ չէին: Նախագիծով կառավարութիւնը կը յստակացնէ պահանջները:

Աւելի վաղ խորհրդարանին մէջ քաղաքացիութեան մասին օրէնքին մէջ փոփոխութիւններու մասին խօսելով փոխտնտիկանապետ Արա Ֆիտանեան ընդգծած էր, որ նախաձեռնութիւնը օրհասական է. «Բոլորիս քաջ յայտնի պատճառներից էն էր, որ այս տարուայ ընթացքում, յատկապէս վերջին երկու ամիսների ընթացքում ասուելի մեծ ծաւալների է հասել Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիութիւն ստանալու համար դիմողների թիւը, ինչպէս նաեւ Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացու անձնագիր եւ նոյնականացման քարտ ստանալու համար դիմողների թիւը: Եւ նման պարզաբանումները այս պահի դրութեամբ իրականում օրհասական են»:

Նախագիծը քանի մը բաժիններ ունի: Առաջինը Հայաստանի տնտեսութեան մէջ նշանակալի աւանդի մասին է. առնուազն 150 հազար տղարի ներդրումներ, գոյքի ձեռքբերում, IT ոլորտին մէջ աշխատանքի բազմամեայ փորձ, IT ընկերութիւններու հիմնում եւ այլն:

Գործող օրէնքով քաղաքացիութիւն կրնայ տրամադրուել Հայաստանի մէջ մշտական բնակութիւն հաստատած մարդոց, հայազգիներուն, Հայաստանի քաղաքացիի հետ ամուսնացածներուն: Քաղաքացիութիւն կրնայ շնորհուիլ նաեւ պետութեան բացառիկ ծառայութիւններ մատուցած ան-

Եթէ առաջարկը օրէնքի ուժ ստանայ, միւս կէտով քաղաքացիութեան համար պիտի կարենան դիմել փորձառու գիտնականները, հայկական մշակույթի տարածման նպաստողները, բարեգործները: Բժշկութեան ոլորտին մէջ փորձաստրի կոչում ունենալը եւս հիմք կրնայ ըլլալ: Սա կը վերաբերի նաեւ 44-օրեայ պատերազմի ժամանակ Հայաստանի կամ Արցախի մէջ բժշկական օգնութիւն տրամադրած օտարերկրացիներուն:

Այդուհանդերձ, այս հիմքերը դեռ չեն երաշխաւորեր, որ դիմողը անպայման Հայաստանի քաղաքացիութիւն պիտի ստանայ, կ'ըսէ ոստիկանութեան անձնագրային եւ վիզաներու վարչութիւնը Հինգ տարի ղեկավարած Մնացական Բիչխաչեանը. «Սա դեռեւս չի նշանակում, որ անձը եթէ ձեռք բերեց գոյք, պէտք է դիմի, քաղաքացիութիւն անպայման շնորհուի նրան: Ոչ»:

ԼՈՒՐԵՐ

Բանակցութիւններուն Սեշ Ատրպէյճանը Զ'առաջարկեր Ունենալ Գնահատարի, Լաչինի Սիջանցքին Նման. Սիրզոյեան

Ատրպէյճանի ներկայացուցիչները բանակցութիւններուն մէջ չեն պնդեր եւ չեն առաջարկեր ունենալ ճանապարհ, որ պիտի ունենայ նոյն կարգաւորումները, ինչ Լաչինի միջանցքը: Այս մասին յայտարարեց ՀՀ արտաքին գործերու նախարար Արարատ Միրզոյեանը՝ Նովեմբերի իր պաշտօնակիցին հետ Երեւանի մէջ տեղի ունեցած միատեղասուլիսի ընթացքին: Միրզոյեան կ'անդրադառնար Թուրքիոյ արտաքին գործերու նախարարի յայտարարութեան առաջն, թէ իբր «Ատրպէյճանը իրաւացիօրէն կ'ըսէ, թէ Լաչինի միջանցքը եւ «Չանգեզուրի միջանցքը» պէտք է ունենան նոյն կարգավիճակը»:

Նախարարներ Սիրզոյեան եւ Յիւսէփիտ մամլոյ ասուլիսի ընթացքին

Միրզոյեան ընդգծեց, որ այդ ձեւակերպման մէջ մեծ չափազանցութիւն կայ, Ատրպէյճանը այդպիսի բան չ'ըսեր: «Բանակցութիւններուն Ատրպէյճանի ներկայացուցիչները չեն պնդում եւ չեն առաջարկում ունենալ ճանապարհ, որը կ'ունենայ նոյն կարգաւորումները, ինչ Լաչինի միջանցքը: Եթէ պարոն Չաուշօղլուն իր կողմից այս բաղադրիչն է մտնում բանակցութիւններուն, ապա երեւի լաւ կը լինի, որ իր անունից ասի: Ատրպէյճանն այդպիսի բան չի ասում», ըսաւ Միրզոյեան: ՀՀ արտաքին գործերու նախարարը ընդգծեց, որ իրաւացիօրէն որեւէ կողմ չի ալ կրնար այսպիսի բան պնդել, քանի որ կարգաւորումները տրուած են 2020 թուականի Նոյեմբեր 9-ի յայտարարութեամբ եւ հետագային նաեւ՝ 2021 թուականի Յունուար 11-ի եռակողմ յայտարարութեամբ: Երկու յայտարարութիւններն ալ հրապարակային են:

«Այնտեղ կայ Լաչինի միջանցք, որը կեանքի ճանապարհ է ԼՂ հայութեան համար եւ կայ յաջորդիւ տարածաշրջանի ճանապարհային եւ տնտեսական ենթակառուցումներէ իր արտադրութեան կառուցումներէ: Խօսուած է նաեւ Նախիջեւանի հետ նոր կապուղու մասին: Մենք այս առումով մեր դիրքորոշումը բազմիցս յայտնել ենք, այն չի փոփոխուել, բոլոր ճանապարհները՝ այդ թուով եւ գործողները, եւ ենթադրաբար նոր կառուցուելիքները, պէտք է գործեն այն երկրներէ ինքնիշխանութեան եւ օրէնսդրութեան ներքոյ, որոնց տարածքով անցնում են», ըսաւ Միրզոյեան: Նորվեմբերի արտաքին գործոց նախարար Անիտիկէն Հիւսէփիտի գլխաւորած պատուիրակութիւնը շարք մը պաշտօնական հանդիպումներ ունեցաւ, որոնց ընթացքին ծանօթացաւ Հայ-Ատրպէյճանական սահմանին վրայ տիրող իրավիճակին:

Ատրպէյճանի Դէմ Պատժամիջոցներ Պահանջող Նախագիծ՝ Ֆրանսայի Ծերակոյտէն Ներս

Ֆրանսայի Ծերակոյտին մէջ կ'առաջարկուի ընդունել վերջին յարձակումներու առնչութեամբ Ատրպէյճանի դէմ պատժամիջոցներ եւ Հայաստանի տարածքէն ատրպէյճանական զորքերու դուրսբերում, հայ ռազմագերիներու անպաշտպանութեան արդարացիութեան հարցում պահանջող բանաձեւ:

Բանաձեւի նախագիծին մէջ, որ հրապարակուած է ֆրանսական խորհրդարանի վերին Պալատի պաշտօնական կայքէջին մէջ, վճռականօրէն կը դատաւարտուի ատրպէյճանական յարձակումը այս տարուան Օգոստոսի սկիզբը Հայաստանը եւ Լեռնային Ղարաբաղը կապող Լաչինի միջանցքին մէջ ու Սեպտեմբեր 13-14-ին Հայաստանի ինքնիշխան տարածքի հարաւային եւ հարաւարեւելեան շրջաններուն մէջ:

Ծերակոյտը նախագիծը ընդունուելու պարագային ֆրանսական կառավարութեան պիտի պահանջէ հետամուտ ըլլալ, որպէսզի ՄԱԿ-ի Անվտանգութեան Խորհուրդը, ուր արտակարգ նիստի ժամանակ միջազգային հանրութիւնը

դատաւարտած է ատրպէյճանական յարձակումը, դիմի միջազգային Քրէական Դատարան «Հայաստանի Հանրապետութեան ինքնիշխան տարածքին մէջ Ատրպէյճանի յարձակման հարցով, այդ շարքին՝ հետաքննելու զանգուածային եւ պատերազմական յանցագործութիւնները»:

Նախագիծը կառավարութեան կողմէն եւրոպական գործընկերներուն հետ դիտարկել աւելի վճռական պատշաճ պատասխաններ ատրպէյճանական նոր յարձակումներուն, այդ շարքին՝ ատրպէյճանական ղեկավարներու դոյքի բռնագրաւում եւ նաւարկելու Ատրպէյճանէն կազմի ու քարիւղի արտահանման վրայ:

Ծերակոյտի բանաձեւին նախագիծը ֆրանսական կառավարութեան կը յորդորէ «բոլոր միջոցներով ցոյց տալ Ֆրանսայի սատարումը Հայաստանին՝ դիտարկելով մասնաւորապէս Հայաստանի պաշտպանութեան կողմէն ուժեղացումը», եւ «անմիջապէս ձեռնարկել բոլոր միջոցները՝ ապահովելու հայ եւ Հայաստանի բնակչութիւններու անվտանգութիւնը միջազ-

Տեյվիտ Փրայս Շեշտած Է Ատրպէյճանական Զօրքերը Անյապաղ Ելման Դիրքեր Վերադառնալու Անհրաժեշտութիւնը

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան կ'ընդունի ԱՄՆ Ներկայացուցիչներու Տան անդամները

Հայաստանի Հանրապետութեան վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան ընդունած է ԱՄՆ Ներկայացուցիչներու Պալատի Ժողովրդավարական Գործընկերութեան Յանձնախումբի (ԺԳՀ) նախագահ Տէյվիտ Փրայսի գլխաւորած պատուիրակութիւնը:

Նիկոլ Փաշինեան ողջունած է պատուիրակութեան այցը Հայաստան եւ ընդգծած է հայ-ամերիկեան փոխգործակցութեան կարեւորութիւնը՝ Հայաստանի մէջ ժողովրդավարական բարեփոխումներու հետեւողական իրականացման գործին մէջ:

Վարչապետը նշած է, որ ՀՀ քաղաքացիները միանշանակօրէն ընտրած են ժողովրդավարութեան ուղին եւ ՀՀ կառավարութիւնը հաստատակամօրէն պիտի շարունակէ իրականացնել ժողովրդավարական բարեփոխումներու հարուստ օրակարգը: Կառավարութեան ղեկավարին խօսքով՝ վերջին շրջանին հայ-ամերիկեան աշխոյժ շփումներն ու բարձր մակարդակի փոխացելութիւնները հասցնելու հարցը շարունակական զարգացման:

Նիկոլ Փաշինեան անդրադարձած է Հայաստանի ինքնիշխան տարածքին նկատմամբ Ատրպէյճանի յարձակման եւ կարեւորած է Միացեալ Նահանգներու եւ ընդհանրապէս՝ միջազգային հանրութեան համարժէք ու հասցեական արձագանգը: Միաժամանակ, վարչապետը շեշտած է Լեռնային Ղարաբաղի մեր հայրենակիցներուն անվտանգութեան ու իրաւունքներու ապահովման կարեւորութիւնը: Նիկոլ Փաշինեան բարձր գնահատած է նաեւ ԱՄՆ-ի կողմէ Հայոց ցեղասպանութեան ճանաչման փաստը:

Տէյվիտ Փրայս շնորհակալութիւն յայտնած է Չեքմ ընդունելութեան համար եւ ողջունած է Հայաստանի մէջ ժողովրդավարական հաստատութիւններու զարգացման միտումը հետեւողական քայլերը: Ան եւս ընդգծած է հայ-ամերիկեան սերտ փոխգործակցութեան ընդլայնման կարեւորութիւնը՝ ի նպաստ տարբեր ոլորտներու մէջ կապերու զարգացման ու ամրապնդման:

Ներկայացուցիչներու Պալատի Ժողովրդավարական Գործընկերութեան Յանձնախումբի նախագահը անթոյլատրելի համարած է Ատրպէյճանի կողմէ Հայաստանի ինքնիշխան տարածք ներխուժումը ու նշած է ատրպէյճանական ստորաբաժանումներու՝ անյապաղ ելման դիրքեր վերադառնալու անհրաժեշտութիւնը: Տէյվիտ Փրայս դատաւարտած է հայ զինուորներու նկատմամբ ատրպէյճանական զինուած ուժերու ներկայացուցիչներու կողմէ անմարդկային վերաբերմունքն ու գործողութիւնները: Միաժամանակ, նաան կարեւորած է մինչ օրս Ատրպէյճանում մէջ պահուող ռազմագերիներու վերադարձին ապահովումը:

Վարչապետը բարձր գնահատած է ԱՄՆ-ի ջանքերը այդ հարցով: Զրուցակիցները միտքեր փոխանակած են Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի, ինչպէս նաեւ՝ տարածաշրջանին մէջ տեղի ունեցող գործընթացներուն շուրջ:

Պաքուն «Անհրատեսական» Կը Համարէ Սահմանի Անցակետերը Բանալու Երեւանի Առաջարկը

Ատրպէյճանի արտաքին գերատեսչութիւնը «անիրատեսական» որակած է սահմանի անցակետերը բանալու վերաբերեալ Երեւանի առաջարկը:

«Հայաստանը պէտք է հրաժարի կեղծ առաջարկներով 2020 թուականի Նոյեմբերի եռակողմ յայտարարութեամբ Չանգեզուրի միջանցքով մայրուղիները եւ երկաթուղային ճանապարհները միաւորելու մասին ստանձնած պարտաւորութեան խուսափելու եւ 20 ամիս տեւող քննարկումները ան-

տեսելու գործընկերակցին, այդ լաւ քաղաքականութիւն չէ», կ'ըսուի Ատրպէյճանի Արտաքին Գործերու Նախարարութեան Թուրքիոյ կ'ընդունելու: Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան աւելի վաղ Թուրքիոյ իր էջով գրած է, որ Պաքուն ամիսներ շարունակ չէ արձագանգած Ատրպէյճանի եւ Նախիջեւանի ինքնավար հանրապետութեան հետ կապը ապահովելու համար սահմանին երեք անցակէտ բանալու վերաբերեալ Երեւանի առաջարկին:

«Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան ճանաչման անհրաժեշտութիւնը»:

գայնօրէն ճանչցուած սահմաններուն մէջ»:

Նախագիծով վերահաստատ-

Պաշտպանութեան Նախարար Սուրէն Պապիկեան Այցելած Է Հնդկաստանի Մէջ Տեղի Ունեցող «DEFEXPO» Ցուցահանդէսը

ՀՀ պաշտպանութեան նախարար Սուրէն Պապիկեան «DEFEXPO» ցուցահանդէս այցի ընթացքին

Հնդկաստան աշխատանքային այցի շրջանակին մէջ պաշտպանութեան նախարար Սուրէն Պապիկեան այցելած է Հնդկաստանի կանտինակար քաղաքին մէջ բացուած «DEFEXPO» ցուցահանդէս: Սուրէն Պապիկեանը շրջած է ցուցահանդէսի տաղաւարներով, ծանօթացած է ներկայացուած ցուցանմուշներուն, գրուցած է շարք մը ընկերութիւններու ղեկավարներուն հետ:

Այցի շրջանակին մէջ ՀՀ պաշտպանութեան նախարար Սուրէն Պապիկեան հանդիպած է Հնդկաստանի պաշտպանութեան նախարար Շրի Ռաճնաթ Սինհի հետ: Զրուցակիցները գոհունակութիւն յայտնած են

համագործակցութեան ներկայ մակարդակին վերաբերեալ, քննարկուած են համագործակցութեան ընդլայնման հնարաւորութիւնները, երկուսուսուսակցական եւ ռազմատեխնիկական համագործակցութեան շարք մը մտարկներ:

ՀՀ պաշտպանութեան նախարարը ներկայացուցած է ատրպէյջ-ճանակաւ վերջին յարձակման հետեւանքով ստեղծուած իրադրութիւնը եւ շնորհակալութիւն յայտնած է միջազգային ատեաններուն մէջ Հնդկաստանի յստակ դիրքորոշման համար: Հանդիպման ավարտին Սուրէն Պապիկեան իր գործընկերոջ հրաւիրած է պաշտօնական այցով այցելել Հայաստան:

Հայաստանի Եւ Արցախի Նախագահները Քննարկած Են Անվտանգութեան Հարցերը

Հայաստանի եւ Արցախի ղեկավարներու հանդիպումը Երեւանի մէջ

Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ Վահագն Սախաչեան ընդունած է Արցախի նախագահ Արայիկ Յարութիւնեանի գլխավորած պատուիրակութիւնը: Հանդիպման ընթացքին քննարկուած են զարգացող հիմնարկներու կարգաւորման ներկայիս մարտահրաւէրներն ու հնարաւորութիւնները:

«Մի փաստ պէտք է արձանագրել, որ Հայաստանի իշխանութեան բոլոր ներկայացուցիչները որեւէ որոշում չեն կարող կայացնել ձեր ետեւում կամ ձեզանից գաղտնի պահել: Յանկացած քննարկման մասին ես տեղեկ եմ, եթէ նոյնիսկ ներկայ չեմ՝ ծանօթանում եմ բոլոր փաստաթղթերին: Արցախի հարցը միշտ բարձրացուած է եւ օրակարգում կայ, մեր օրակարգում այդ խնդիրը չի կարող չլինել: Մենք

ուղղակի պէտք է լուծման տարբերակ միասին քննարկենք եւ մեր քաղաքացիներին հասանելի դարձնենք, թէ մենք ինչպէս ենք պատկերացնում ապագան», իր խօսքին մէջ նշած է ՀՀ նախագահը:

Արցախի նախագահ Արայիկ Յարութիւնեանը շնորհակալութիւն յայտնած է նախագահին ընդունելութեան համար, ընդգծած է, որ միշտ տեղեկ կ'ըլլայ հիմնախնդրի կարգաւորման շուրջ առկայ քննարկումներուն եւ հնարաւոր տարբերակներուն մասին:

Հանդիպման ընթացքին մ Արայիկ Յարութիւնեանը նախագահ Սախաչեանին ներկայացուցած է Արցախի մէջ տիրող ընդհանուր իրադրութիւնը: Քննարկուած է անվտանգութեան եւ օրակարգային հարցերու լայն շրջանակ:

Ատրպէյճանը Հայաստանի Աւելի Շատ Տարածքներ Գրաւելու Մտադրութիւններ Ունի, Պէտք Է Կանխել. Նիկոլ Փաշինեան

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան ելոյթ կ'ունենայ ԱՊՀ պետութիւններու ղեկավարներու խորհուրդի հերթական նիստին

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան Ղազախստանի մայրաքաղաք Ասթանայի մէջ մասնակցած է ԱՊՀ պետութիւններու ղեկավարներու խորհուրդի հերթական նիստին:

ԱՊՀ գագաթաժողովին Հայաստանի վարչապետը բարձրացուցած է ԱՊՀ երկիրներու միջեւ սահմանները ճանշնալու հարցը:

Ասթանայի մէջ ԱՊՀ երկիրներու ղեկավարներու գագաթաժողովին Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան ժամանակավրէպ համարած է ՀԱՊԿ-ի մէջ ԱՊՀ-ին դիրքի կարգավիճակ տալու առաջարկին՝ բարձրացնելով երկու հիմնական հարց:

«Արդեօք ՀԱՊԿ-ը ճանաչում է 1991 հաստատուած ԱՊՀ երկրների պետական սահմանները որպէս ԱՊՀ հիմնարար փաստաթղթեր: Սա կարելի է հարց է, քանի որ խօսքը ՀԱՊԿ-ի պատասխանատուութեան գոտու եւ թոյլ տուէք ասել հէնց կազմակերպութեան գործառնութեան մասին է: Եթէ հիմնուենք մեկնաբանութիւնների վրայ, ըստ որոնց ԱՊՀ երկրների միջեւ սահմաններ գոյութիւն չունեն, քանի որ այդ սահմանները սահմանազատուած չեն, դա նշանակում է, որ ՀԱՊԿ-ի պատասխանատուութեան գոտին որոշուած չէ, այսինքն այն գոյութիւն չունի», ընդգծած է ՀՀ վարչապետը:

Փաշինեան նաեւ ըսած է, որ շատ կարեւոր է յստակ պատասխան

տալ, թէ արդեօք ԱՊՀ երկիրները կը ճանշնան միմեանց միջեւ 1991-ին հաստատուած սահմանները որպէս ԱՊՀ հիմնարար փաստաթուղթեր եւ նշած է, որ այս հարցին դրական պատասխանը շատ կարեւոր է ԱՊՀ տարածքին մէջ կայունութեան եւ անվտանգութեան համար:

Ան նշած է, որ այդ հարցերը Հայաստանի համար առանձնապատուկ սրութիւն ձեռք բերած են Հայաստանի դէմ Ատրպէյճանի բոլորովին չհրահրուած վերջին ռազմական յարձակման պատճառով եւ ներկայացուցած է ատրպէյճանական զօրքերու յարձակման մասշտաբներն ու վայրագութիւնները:

Ան յայտնած է, որ ատրպէյճանական զինուած ուժերը զնդակոծած են Հայաստանի 36 բնակավայր: Աւելի քան 7 հազար 600 մարդ տեղահանուած է: Զոհերուն եւ անհետ կորսուածներուն թիւը գերազանցած է 210-ն, վիրաւորուած է 293 զինուոր եւ ութ խաղաղ բնակիչ: 28 զինուոր ղեռ անհետ կորսուած են: Ատրպէյճանական կողմը ինք տարածած է խոշտանգումներու, գերեզարուած անձերու կամ արդէն մահացած զինուորականներու մարմիններու խեղճան ցնցիչ տեսանիւթեր:

Փաշինեան ըսած է, որ Հայաստանը իրապէս անկեղծ նպատակադրուած է տարածաշրջանին մէջ խաղաղութեանը:

«Հայկական Կողմի Քայլերը Կը Կրեն Պաշտպանական Բնոյթ». Երեւանը՝ Պաքուի

Վարդէնիսի ուղղութեամբ հրետանային միջոցներու առկայութիւնը անմիջականօրէն կապուած է Ատրպէյճանի զինուած ուժերուն կողմէ լրացուցիչ ուժերու եւ միջոցներու տեղաշարժով ու բացազատման հետ, որ յառաջացուցած է որոշակի լարուածութիւն, կը տեղեկացնէ Հայաստանի ռազմական գերատեսչութիւնը՝ մեկնաբանելով Պաքուի յայտարարութիւնը, թէ հայկական կողմը յաւելուելով ուժեր՝ հետեւակ եւ հրետանի կը կուտակէ Տաշքէսանի ուղղութեամբ:

Երեւանը կը նշէ, որ հայկական կողմի քայլերը իրականացուած են տուեալ գոտիին մէջ ատրպէյճանական հրետանային եւ զենիթային յաւելեալ միջոցներու տեղափոխումէ յետոյ եւ կը կրեն բացառապէս պաշտպանական բնոյթ: Հայկական կողմի գործողու-

թիւնները իրադրութիւնը լարելու նպատակ չունին, կը շեշտէ Պաշտպանութեան Նախարարութիւնը՝ ընդգծելով, որ ատրպէյճանական կողմի՝ չիշտակուած միջոցները տուեալ ուղղութեանն ղուրս բերելու պարագային, հայկական կողմը եւս ղուրս պիտի բերէ իր յաւելեալ միջոցները:

«Հայկական կողմը պատրաստ է տուեալ հարցի շուրջ բանակցելու», ըսուած է յայտարարութեան մէջ:

Նշենք, որ պաշտօնական Պաքուն հաղորդած էր, որ Հոկտեմբեր 16-ին կը նկատեն զինուորներու եւ հրետանի 4 միաւորներու տեղադրում Ատրպէյճանի բանակի դիրքերուն դիմաց՝ Տաշքէսանի ուղղութեամբ, նշելով որ «տարածաշրջանին մէջ հնարաւոր սրման համար պատասխանատուութիւնը Հայաստանի ռազմաքաղաքական ղեկավարութիւնը պիտի կրէ»:

Տիարպեթիի Փաստաբաններու Պալատը Արդարացուած Է. «Հայոց Ցեղասպանութիւն» Ըսելը Յանցագործութիւն Զէ

1915-ին տեղի ունեցածը Հայոց Ցեղասպանութիւն անուանելու համար Տիարպեթիի Փաստաբաններու Պալատի վարչակազմին դէմ յարուցուած քրէական գործը աւարտած է արդարացման վճիռով: Այս մասին կը հաղորդէ ermenihaber.am-ը:

Փաստաբան Նուրման Քայեան յայտնելով է, որ Տիարպեթիի 11-րդ ծանր յանցագործութիւններու դատարանին մէջ կայացած նիստին ընդունուած է արդարացման որոշում: Փաստաբանը մասնաւորապէս նշած է. «Տիարպեթիի Փաստաբաններու Միութեան 2018-2020 թուականներու վարչակազմին դէմ 1915-ը ցեղասպանութիւն անուանելու համար բացուած գործի դատական նիստին ենք: Պալատի նախկին նախագահ Ճիհան Այտընը կը պատմէ, թէ ինչեր կատարուած են Տիարպեթիի մէջ 1915 թուականին: Այսինքն կ'ըսէ, որ այն, ինչ որ ցեղասպանութիւն է, ցեղասպանութիւն ալ կ'անուանենք եւ մեր խնդիրը առերեսումն է ու ճշմարտութեան կոչը:

Դատախազը արդարացում պահանջեց՝ պատճառաբանելով, որ իր

կարծիքով յանցագործութեան տարր եւ յանցագործութիւն կատարելու (պետութիւնը հրապարակաւ նուաստացնելու) մտադրութիւն չէ եղած: Այսպիսով յանցակազմի բացակայութեան հիմքով կայացուած է արդարացման որոշում»:

Յիշեցնենք, որ նշեալ գործը յարուցուած էր Թուրքիոյ Քրէական օրէնագիրքի 301-րդ յօդուածի յատկանշերով: Անոր համար պատճառ ծառայած է Պալատի պաշտօնական կայքին մէջ տեղ գտած երկու առանձին յայտարարութիւն. 2019 թուականի Ապրիլ 24-ին «1915...!» վերնագրով հրատարակուած յայտարարութիւնը, ինչպէս նաեւ 2019 թուականի Դեկտեմբեր 2-ին «Ձեռք վախնար եւ պիտի չլռենք» վերնագրով յայտարարութիւնը:

Վերջինս հրատարակուած է որպէս արձագանգ Տիարպեթիի Փաստաբաններու Պալատի 2017-2018 թուականներու վարչակազմին դէմ կրկին Ապրիլ 24-ին կատարուած յայտարարութեան պատճառով յարուցուած նոյնաբովանդակ գործին:

Նախագահ Մաքրոն Ռուսաստանը Կը Մեղադրէ

Շարունակուած էջ 1-էն

բեր 13-14-ին «Հայաստանի միջազգայնօրէն ճանչցուած տարածքին մէջ տեղի ունեցած իրադարձութիւնները բացայայտեցին Ռուսիոյ անկարողութիւնը՝ հանդէս գալու որպէս իրաւարար, ինչին ան բացառիկութեան կարգով կը յաւանդէր 2020 թուականի պատերազմէն յետոյ»:

Յիշեցնենք, որ Ֆրանսացի գրող Սիլվեն Թեսոն քանի մը օր առաջ ֆրանսական յայտնի հեռուստատեսութիւններէն մէկուն տուած հարցազրոյցին ժամանակ խօսելով դէպի Եւրոպա Ատրպէյճանի կազմի մատակարարումներէն նշած էր, որ իրեն համար նախընտրելի է հայերու կողքին ըլլալով ցուրտ ձմեռ անցընել, քան տաքնալ Ատրպէյճանի միջոցով Եւրոպա առաքուած կազմով: «Այս ձմրան ես կը նախընտրեմ քիչ մը մսիլ հայերուն հետ, քան տաքնալ ատրպէյճանցիներուն շնորհիւ», ըսած է Թեսոն:

Ֆրանսացի նախագահ Էմանուէլ Մաքրոնի յայտարարութիւնները, թէ իբր Ռուսիան կ'օգտագործէ Լեռնային Ղարաբաղի հակա-

մարտութիւնը Հարաւային Կովկասի ապակայունացման համար, անպատշաճ են եւ անընդունելի, յայտարարած է Ռուսիոյ նախագահ Վլատիմիր Փութինը:

«Միաժամանակ, ի հարկէ, ես զարմանքով կարգաւորեցի Ֆրանսացի նախագահի որոշ մեկնաբանութիւններ հանդիպման արդիւնքներուն վերաբերեալ: Կը համարեմ, որ այդ յայտարարութիւնները... անոնց մէջ կը բացակայի հակամարտութեան բուն ընթացքի ըմբռնումը, եւ ֆրանսական, դատելով ամէն ինչէն, տեղեկատուութիւնը կողմերու դիրքորոշման մասին, այդ պատճառով անոնք կը հնչէին անպատշաճ, անընդունելի», ըսած է Փութին նեղ կազմով ԱՊՀ զագաթաժողովին՝ յաւելելով, որ իրենք հնարաւոր է այդ նորէն քննարկեն Ֆրանսացի նախագահին հետ:

Անոր խօսքով՝ Ռուսիան միշտ ձգտած է որեւէ հակամարտութեան կարգաւորման: «Ամէն պարագայի, Ռուսիան միշտ անկեղծօրէն ձգտած է, որ որեւէ հակամարտութիւն կարգաւորուի, այդ շարքին նաեւ հարցերը, որոնք կ'առնչուին Ղարաբաղին եւ անոր շուրջ», ըսած է Փութին:

Հայ Ռազմագերիներու Սպանութիւնը Պատերազմական Յանցագործութիւն Է. Human Rights Watch

Ատրպէյճանական ուժերու կողմէ հայ ռազմագերիներու մահապատիժը 2022 թուականի Սեպտեմբերին պատերազմական յանցագործութիւն է, որուն համար պէտք է պատասխանատուութեան ենթարկուիլ, յայտարարած է Human Rights Watch կազմակերպութիւնը: Human Rights Watch-ը վերլուծած է Հոկտեմբերի սկիզբը ընկերային ցանցերուն մէջ հրատարակուած տեսանիւթը, ուր կ'երեւի առնուազն եօթը հայ ռազմագերիներու արտադատական մահապատիժը ատրպէյճանական ուժերու կողմէ:

«Յանձնուած գինուորներու սպանութիւնը սարսափելի պատերազմական յանցագործութիւն է», կ'ըսէ Human Rights Watch-ի Եւրոպայի եւ Կեդրոնական Ասիոյ տնօրէն Հիւ Ուիլիըմսը: «Այս գինուորները գերի ինկած եւ վայր դրած են զէնքերը», նշած է Ուիլիըմսը, - զանոնք գերեզմանները պարտաւոր էին անոնց հետ մարդասիրականօրէն վերաբերիլ, փոխարէնը, ակնյայտօրէն ատրպէյճանական ուժերը սառնասրտօրէն գնդակահարած են զանոնք: Անոնք պէտք է պատասխանատուութեան ենթարկուին»:

Մաքրոնի Ծանր Մեղադրանքները

Շարունակուած էջ 1-էն

Հոս պէտք է արձանագրել, որ Ուքրանիոյ պատերազմին հետեւանքով արեւմտեան երկիրներու գրեթէ բոլոր ղեկավարները խզած են իրենց շփումները նախագահ Փութինի հետ: Մաքրոն, եւ որոշ չափով Պերմանիոյ վարչապետ Օլաֆ Շուլթց, միակն են, որոնք կը շարունակեն կապի որոշ գիծ մը պահել անոր հետ՝ փորձելով վերջ տալ ամիսներէ ի վեր շարունակուող ուքրանական պատերազմին:

Մաքրոնի այս յայտարարութեան յաջորդեց վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան Ելոյթը ԱՊՀ երկիրներու ժողովի ընթացքին, ուր ան հարցականի տակ առաւ, այդ երկիրներու մեծամասնութիւնը ընդգրկող ՀԱԿԿ ռազմական դաշինքի իմաստը եւ գոյութիւնը, այդպիսով իսկ հակադրուելով Ռուսաստանին:

Այս զարգացումները կու

գամ առաւել եւս ամրապնդելու Հայաստանի մէջ օրըստօրէ գարգացող այն համոզումը որ, այսուհետեւ կարելի չէ ամբողջութեամբ ապաւինիլ Ռուսաստանի վրայ: Հասարակութեան ամենէն ռուսամետ տարրերուն մօտ իսկ հարցականներ կը յառաջանան Հայաստանի նկատմամբ Մոսկուայի որդեգրած քաղաքականութեան նկատմամբ:

Ֆրանսայի եւ Սիւացեալ Նահանգներու ներգրաւուածութեան աստիճանի բարձրացումը՝ տարածաշրջանէն ներս, կրնայ որոշ երաշխիքներ տալ Հայաստանին, պայմանաւ որ, ան կռուախնձոր չդառնայ մեծ պետութիւններուն միջեւ, պարտադրելով երեւանին՝ նախընտրութիւն կատարելու մէկուն կամ միւսին միջեւ: Ներկայ հանգրուանին Հայաստան պաշտպանուելու համար պէտք ունի բոլոր կողմերուն:

Գ. Խոտանեան «ՄԱՍԻՍ»

ՀԱՃՆՈՅ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻԻՆԸ
ԿԸ ՀՐԱԲԻՐԷ ԲՈՒՈՐ ՀԱՃՆՑԻՆԵՐԸ

**ՀԱՃՆՈՅ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ
102-րդ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ԱՌԹԻԻ**

ԿԻՐԱԿԻ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 30, 2022
Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայց. Առաքելական Եկեղեցի
2215 E. Colorado Blvd. Pasadena, CA. 91107
ՀՈԳԵՎԵՐԳԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆ ԺԱՄԱՆ 11:00
և Հ.Բ.Մ.-ի << Պոեանեան >> սրահ
2495 E. Mountain St. Pasadena, CA. 91104
ՀՈԳԵՎԵՐԿ և ՃԻՏԱԳՈՒԹԻ ՕՐՀՆՈՒԹԻՆ ԺԱՄԱՆ 1:00

**THE COMPATRIOTIC UNION OF HADJIN
INVITES ALL HADJINTZIS ON THE OCCASION OF THE**

**102-nd ANNIVERSARY
OF THE MARTYRS OF HADJIN**

SUNDAY, OCTOBER 30, 2022
St. Gregory Armenian Apostolic Church
2215 E. Colorado Blvd. Pasadena, CA. 91107
REQUIEM SERVICE AT 11:00 A.M.
AND A.G.B.U. << BOYADJIAN >> HALL
2495 E. Mountain St. Pasadena, CA. 91104
MEMORIAL SERVICE FOR OUR MARTYRS, MADAGH AT 1:00 P.M.

For reservation and sponsorship opportunities, please call (626) 798-2540 or (626) 390-2810
Visit us at www.hadjinusa.org - Tax deductible donation are accepted
The Compatriotic Union of Hadjin is a non-profit organization. Corporate I.D. # C2662210

Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան Կեդրոնական Վարչութեան Ատենապետ Տոքթ. Համբիկ Սարաֆեանի Հարցազրոյր Պետրոս Ղազարեանի Հետ

Ստորեւ կը ներկայացնենք ՍԴՀԿ Կեդրոնական վարչութեան ատենապետ ԸՆԿ. Տոքթ. Համբիկ Սարաֆեանի հարցազրոյրը՝ «Հարցազրոյց Պետրոս Ղազարեանի հետ» յայտագրի ժիրին մէջ:

Պ.Ղ. Վերջին օրերուն շատ քննարկուեցաւ Լեւոն Տէր Պետրոսեանի հարցազրոյցը: Կարծիքները հիմնականին մէջ բաժնուած են երկու մասի. մէկ մասը կ'ըսէ, որ ան 1991-ին ալ Արցախը կը յանձնէր, հիմա ալ այդ գիծով կ'ընթանայ՝ կ'ուզէ Արցախը յանձնել, միւս մասը կ'ըսէ, որ ան 1991-ին ալ իրատես էր, այն ժամանակէն մեր միակ իրատես քաղաքական գործիչն է, որուն ըսածները միշտ տեղի կ'ունենան: Ինչպէ՞ս կը մեկնաբանուի:

Հ.Ս. Ես հակած եմ մտածելու, որ երկրորդ տարբերակն է աւելի ճիշդը, որովհետեւ ան չչեղեցաւ իր մօտեցումներէն, նոյնիսկ իշխանութիւնը յանձնելու ժամանակ ու անկէ ետք, նոյնիսկ ձեռք հետ հարցազրոյցին՝ 2017 թուականին: Իրապաշտութիւնը շատ կարեւոր է, եւ իրապաշտ քաղաքականութիւնը մանաւանդ մեր նման երկրին մէջ չափէն աւելի կարեւոր է, որովհետեւ կարելի է երազել, ձգտել, փափաքել ունենալ այնպիսի երկիր կամ արդիւնքներ, որ կը փափաքինք, բայց լոկ ցանկութեամբ հարցերը չեն լուծուիր, պէտք է շատ իրապաշտ ըլլալ մանաւանդ հիմա, որովհետեւ հիմա խօսելու ժամանակը չէ, գործելու ժամանակն է: Եթէ չենք գործեր, ի վնաս մեզի է միանշանակ: Եւ այդ առումով ես կը կարծեմ, որ այդ մօտեցումը ինչպէս պարզուեցաւ, ի դժբախտութիւն մեզի, այն ինչ կանխատեսած էր, չնայած կանխատեսում ալ չէր այդ, պարզապէս իրերու իրավիճակը ճիշդ գնահատած էր, եւ այդ գնահատականը բերած աջօրունան: Եւ պիտի ընդունինք, որ միակ քաղաքական գործիչն էր, որ նաեւ համարձակութիւնը ունեցաւ այդ միտքերը արտայայտելու, նաեւ պիտակաւորուեցաւ ու կը պիտակաւորուի մինչեւ այսօր:

Պ.Ղ. Դուք պարբերաբար կը հանդիպիք վարչապետին հետ արտախորհրդարանական ուժերու ձեւաչափով: Ի՞նչ կը քննարկէք:

Հ.Ս. Ամէն ինչ կը քննարկենք. որոշ բաներ հրապարակման ենթակայ չեն: Ամէն ինչ կը քննարկուի, տեղի կ'ունենայ շատ անկեղծ խօսակցութիւն, չկայ այնպիսի կաշկանդուածութիւն մեր մտքերուն մէջինը չըսելու, եւ կը ծաւալի հետաքրքրական քննարկում: Օրունաւ բոլոր հրատապ հարցերը կը քննարկենք, առաջարկութիւններ կ'ընենք, նախօրօք օրակարգ կը ձեւաւորուի մինչեւ հանդիպումը, որպէսզի իւրաքանչիւր կուսակցութիւն իր օրակարգը բերէ սեղա-

նին ու այդ հարցերուն վերաբերեալ քննարկումներ տեղի կ'ունենան: Բացի անկէ, վարչապետին կատարած այցելութիւններուն մասին միտքերու փոխանակում տեղի կ'ունենայ: Այսինքն ես կ'ըսէի, որ երանի հոն տեղի ունեցող բայց եւ յստակ քննարկումները խորհրդարանին մէջ տեղի ունենային, որպէսզի շատ աւելի առողջ արդիւնքներ ունենանք:

Պ.Ղ. Այս հարցումը դուք ձեւակերպեցիք: Ինչո՞ւ խորհրդարանին մէջ տեղի չ'ունենար:

Հ.Ս. Խորհրդարանին մէջ տեղի չ'ունենար, որովհետեւ յստակ է ինչ կը կատարուի: Ընդդիմութեան կեցուածքը շատ յստակ է, դժբախտաբար սա ոչ թէ պատերազմի հետեւանք է, այլ նախապատերազմեան ժամանակ ալ: Ես շատ աւելի չիչեմ, որ նոյնիսկ Քովիտի ժամանակ, երբ ամբողջ աշխարհը կը պայքարէր, օրինակ Ամերիկայի նման երկիր, ուրկէ եկած եմ, չէինք գիտեր ինչ ընենք, որեւէ երկրի մէջ չ'ընեցինք, որ վարչապետին հրաժարականը պահանջէին, որովհետեւ այսպէս ըսած համապատասխան պայքար չէր տաներ Քովիտի դէմ: Նոյնիսկ այդ պայմաններուն մէջ հրաժարական կը պահանջէին: Այսինքն անոնց օրակարգը չ'փոխուեցաւ, մնաց նոյնը, պարզապէս պատերազմէն յետոյ աւելի սրեցաւ եւ ապա շարունակուեցաւ: Կառուցողական ընդդիմութեան հասկացողութիւնը գոյութիւն չունի Հայաստանի մէջ, եւ թերեւս այդ պատճառով ալ կարելի չ'ըլլար ձեւաւորել երրորդ ուժը, մենք գոնէ մեզ կը համարենք այդտեղ, եւ մեր նման ուրիշ կուսակցութիւններ, որ տեղ ունենանք այս հարցերուն վերաբերեալ մեր տեսակէտները յայտնելու: Այսինքն այդ տեղը այնքան զբաղած ու ապականած է, որ հնարաւոր չ'ըլլար իսկապէս խորհրդարանական մակարդակով լուրջ քննարկումներ ընելու եւ նաեւ որոշ արդիւնքներու հասնելու:

Պ.Ղ. Նախագահները երբ հաւաքուած էին խօսելու, թեմաներէն մէկը որ Տէր Պետրոսեանը առաջարկած էր, ելլելով իրավիճակէն, այդ ընդդիմութիւն-իշխանութիւն երկխօսութիւնն էր: Բայց կայ ընդդիմութեան տեսակէտը, որ մեղաւորը իշխանութիւնն է եւ վարչապետը պէտք է Խեռայոյ եւ իրենք գան:

Հ.Ս. Ես ժողովրդավար երկրէ կու զամ եւ երկրի արժէքներուն ծանօթ եմ: Տեղի ունեցած է ընտրութիւն, եթէ ըսենք Նիկոլ Փաշին-

եանը 2020 թուականէն մինչեւ հիմա մնացած ըլլար իշխանութեան, կրնայինք ըսել, որ ան չի փափաքիր իշխանութիւնը յանձնել, բայց տեղի ունեցած է 2021-ի ընտրութիւնները: Այդ արհաւիրքէն ետք ժողովուրդը կրկին ազատ ու թափանցիկ ընտրութիւններով նախընտրած է իր առաջնորդը: Եթէ այդ տեղի ունեցած է, ուրեմն անհասկնալի է ինչպէս այդ պահանջը եւ համոզումը ձեւաւորուած է անոնց մօտ, որ իրենք ճիշդ են, ժողովուրդը՝ սխալ: Ժողովրդավարական երկիր ենք, եթէ ժողովուրդը պիտի չ'ընդունէր իրեն, 2021-ի Յունիսին այդ տեղի կ'ունենար եւ զինք կը հեռացնէին իշխանութենէն: Եթէ այդ տեղի չ'է ունեցած, ուրեմն այդ մասին խօսիլը անիմաստ է:

Պ.Ղ. Անոնք կ'ըսեն, որ ընտրութիւնը եղաւ, բայց ինչ որ կը կատարուի հայ-ատրպէյճանական սահմանին եւ բանակցութիւնները, կ'ըսեն որ իշխանութեան պատճառով մեր վրայ կը յարձակին ու կը կրակեն: Եթէ իրենք երթան ու մենք գանք, այդպէս չ'ըլլար, կ'ըսէ ընդդիմութիւնը:

Հ.Ս. Այդ մէկը շատ անլուրջ առարկութիւն է, որովհետեւ եթէ իրենք ունին աւելի լուրջ պատճառաբանումներ եւ միջոցը՝ թէ ինչպէս այդ մէկը կատարել, այդ կրնային դարձնել իրենց ընտրապայքարի լոզունգ եւ այնուհետեւ ցոյց տալին, թէ ինչպէս այդ մօտեցումը պիտի ունենան: Առ այսօր միակ բանը որ կը լսենք ընդդիմութենէն այն է, որ վարչապետը չի գիտեր բանակցել՝ մենք կու գանք եւ իրենցմէ աւելի լաւ կը բանակցինք, ան չի հասկնար թէ ինչ տեղի կ'ունենայ՝ մենք կու գանք աւելի լաւ կ'ընենք, մենք Ռուսիոյ հետ աւելի մօտիկ ենք քան ինքն է, մենք Ատրպէյճանին հետ կրնանք ուրիշ լեզուով խօսիլ քան ինք: Մենք գետնի վրայ ունինք իրականութիւն մը, որ այսօր իշխանութեան եկած ռեւէ մարդ ստիպուած պիտի ըլլայ այդ ուղղութեամբ երթալ, որովհետեւ մենք արահետի մէջ ենք, հսկայ ճանապարհ չունինք, որ կարենանք այս կամ այն կողմէն երթալ, փոքր արահետ է, միւս կողմը անդունդն է, եւ այդ փոքր արահետով ղեկավարութիւնները եւ բոլորը կը շարժին: Այսինքն ձեւացնել, որ իրենք կախարդական ինչ-որ բան մը ունին, որ կրնան օգտագործել իշխանութեան թեմէն յետոյ, անիմաստ է: Ու այնքալ եւ շարունակել այդ ուղղութեան վրայ մնալը նաեւ կարեւոր ժամանակ կը խլէ մեր ժողովուրդէն ու երկրէն, որ կարենանք լուծման հնարաւոր միջոցները գտնել:

Պ.Ղ. Ինչպէ՞ս կը գնահատէք, որ պազերազմի ժամանակ կոչ կը հնչէր սահմանադրական կարգի տապալման, իշխանափոխութեան: Եւ այդ կը կատարուի հայրենիքը փրկելու համար:

Հ.Ս. Շատ վատ: Պատրուակ է հայրենիք փրկելը, միանշանակ իշխանութեան հասնելու ձգտում է: Ինչպէս ըսի, այդ ձգտումը պատերազմի աւարտով չ'սկսաւ, անկէ առաջ սկսած էր: Հասկնալի է, քաղաքական նկատառումներով կարելի է այդ ընել, բայց երբ որ իրավիճակը փոխուեցաւ, այդ նոյն ուղեգիծը շարունակուեցաւ: Մենք որպէս կուսակցութիւն մեր բոլոր

յայտարարութիւններուն մէջ միակ բանը որ կը մատնանշէինք՝ միասնականութեան անհրաժեշտութիւնն էր, որովհետեւ այդ բացարձակ անհրաժեշտութիւն էր եւ ոչ թէ ձեւական, եւ լաւագոյն օրինակը մեզի տուաւ Ուքրանիան: Գրեթէ կարելի է ըսել, որ նոյն ճակատագրին ենթարկուեցան ինչ որ մենք, ուստի կան բանակը հասաւ երկրի մատոյցները, գտնուեցաւ ռեւէ քաղաքական գործիչ կամ խմբաւորում, որ դուրս եկաւ փողոց ու ըսաւ «Ձեւեմք, մեր գլխուն ի՞նչ բերիր, պէտք է երթաւ ու մենք քու տեղը իշխանութեան գանք»: Չկար, անմիջապէս համախմբուեցան, եւ նոյնիսկ Փորոշենքոն, որուն տնային կալանքի ենթարկած էր, ան իսկ հրապարակ իջաւ հրացանը ձեռքին ու ասպարէզ կը կարդար ուսաներուն: Այդպիսի միջոցառումները մէջ շատ աւելի ուրիշ տպաւորութիւն է, եւ Արեւմուտքը անկէ խանդավառուած, մանաւանդ եւ Ամերիկայի մասով կրնամ ըսել, տեսան որ այս մարդիկ ինչքան հայրենասէր են եւ հայրենիքը կը գնահատեն: Իսկ այստեղ ճիշդ հակառակը տեղի ունեցաւ: Եւ ես կը կարծեմ այդ է պատճառներէն մէկը, որ Ատրպէյճանը, Ալիեւը շատ աւելի լիտի ու ամբարտաւան պահուածք ունի, որովհետեւ կը տեսնէ, որ իր իւրաքանչիւր ճշման փորձ անպայման հակազդեցութիւն կ'ունենայ Հայաստանի քաղաքական հրապարակին վրայ: Եւ սա չնկատելը կամ չնկատել ձեւացնելը, ըստ ինձի, ուղղակի չեմ գիտեր ինչ բառերով կարելի է նկարագրել:

Պ.Ղ. Ունի՞ք ակնկալիքներ 5 Գախազահներու կամ «3+2» ձեւաչափին ու կաթողիկոսին:

Հ.Ս. Ակնկալութիւնը պիտի ըլլար ինչ որ Տէր-Պետրոսեանը ըսաւ: Ակնկալութիւնը պիտի ըլլար, որ ձեռք մեկնէին եւ իշխանութիւնն ալ իր ձեռքը մեկնէր, ըլլար մերձեցման եւ ձեռք մեկնելու հնարաւորութիւնը եւ միջոցը, որովհետեւ այդ գերագոյն անհրաժեշտութիւն է, անկէ աւելի կարեւոր օրակարգ չի կրնար ըլլալ այստեղ, որովհետեւ եթէ բոլորը կը համախմբուին եւ լուծում կ'որոնեն, խնդիրը բոլորովին այլ ձեւով տեղի կ'ունենայ: Ինչպէս պարոն Տէր-Պետրոսեանը ըսաւ, մենք շատ լուրջ մարտահրաւերի առջեւ ենք եւ շատ ցաւոտ պայմանագիր կնքելու շեմին ենք՝ հասկնալի պատճառներով, պարտուած ենք, չենք կրնար խուսափիլ այդ իրականութենէն: Եւ զարմանալի ուրիշ երեւոյթ մը կը նկատեմ. պարտուած ենք, արդիւնքները չենք ուզեր ընդունիլ, եւ ոչ միայն չենք ուզեր ընդունիլ, այլ աւելի խիստ կեցուածք կ'որդեգրենք մանաւանդ Արցախի հարցին հետ կապուած: Երբ մեր ամենաուժեղ եղած ժամանակ Արցախը չկրցան անկախացնել, չկրցան դուրս բերել Ատրպէյճանի ճիրաններէն, հիմա յանկարծ լուրջուց մը հրապարակ կը բերեն, որ Արցախը չի կրնար Ատրպէյճանի կազմին մէջ ըլլալ: Բոլորիս ցանկութիւնն է, բոլորիս երազն է այդ, բայց ինչքանով կը համապատասխանէ իրականութեան: Նոյնն ալ պայմանագրի հետ կապուած խնդիրներն են, յստակ է որ մենք ուզենք կամ չուզենք, որպէս երկիր Հայաստան:

Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան Կեդրոնական Վարչութեան Ատենապետ Տոքթ. Համբիկ Սարաֆեանի Հարցազրոյր Պետրոս Ղազարեանի Հետ

Շարունակուած էջ 7-էն

տանը պիտի ե՛լ Ատրպէյճանի հետ, ե՛լ Թուրքիոյ հետ կանխատեսելի յարաբերութիւններ ունենայ:

Պ.Ղ. Ընդդիմութիւնը կ'ըստ, որ դուք չէք կրնար այդ ընել, դուք գացէք՝ մենք կու գանք կ'ընենք:

Հ.Ս. Ընդհակառակը, անոնք կ'ըսեն, որ պիտի չընեն, մանաւանդ Թուրքիոյ հետ կապուած ինչեր չէին ըսեր ու մինչեւ այսօր կ'ըսեն: «Մեր բանապնացը չունի փորձը, անոնցը աւելի փորձառու է», այո՛, այդ բոլորը ճիշդ է, բայց նաեւ այդ գործընթացին պէտք է առիթ տալ ու մանաւանդ յիշել, որ մեր յարաբերութիւնները Թուրքիոյ հետ գերոյական մակարդակի վրայ են, որեւէ դրական տեղաշարժ ի նպաստ մեզի պիտի ըլլայ, որովհետեւ անկէ աւելի ետ երթալ չկայ, ետ երթալը պատերազմական դրութիւնն է: Եթէ չունինք յարաբերութիւն, ինչո՞ւ չքաջալերել որ այդ փորձը ըլլայ եւ ինչո՞ւ չաջակցիլ, որ այդ օրակարգը իրենք կարենան ձեւաւորել:

Պ.Ղ. Դուք Սփիւռքէն էք, կողքէն որ կը նայիք, Սիացեալ Նահանգներէն, մեր քաղաքական երկու բեւեռները, այն ժամանակ երբ թշնամիք եկած էր մեր դուռը, ինչո՞ւ չեն մտախիլ եւ քննարկել ինչպէս կանգնեցնել թշնամին: Չէ՞ որ թիւ մէկ հարցը այդ է:

Հ.Ս. Այդ մեզի համար ամէնէն առեղծուածայինն է եւ ամենացաւալին, որովհետեւ կը թուի, թէ բոլորը պիտի զգան պահի լրջութիւնը եւ չափազանց վտանգաւոր ըլլալը, բայց այդպէս չէ, եւ կը ինչեւ լոգոսոփեմ, կոչեր ու խօսքեր, եւ զարմանալին այն է, որ բոլորն ալ հայրենիքի փրկութեան համար աշխատանք կը տանին, բայց կ'ուզեն անշատաբար տանիլ այդ պայքարը:

Պ.Ղ. Նման է մեր Սփիւռքի կուսակցութիւններուն:

Հ.Ս. Գիտէ՞ք, մենք Սփիւռքի մէջ ունեցած ենք այդպիսի իրավիճակ, նոյնիսկ պատմութենէն դասեր չենք քաղեր: Պատմութիւնը ցոյց տուած է, որ երբ միասնական եղած ենք, արդիւնքները լաւ եղած են: Ես պարզ փոքր օրինակ մը տամ Լիբանանէն. Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմը երբ սկսաւ, երկրին ամբողջ հասարակութիւնը կիսուեցաւ ու թշնամացաւ: Այդ օրերուն հայ երեք կուսակցութիւններու ղեկավարները շատ յստակ քաղաքականութիւն որդեգրեցին. առաջինը կոչուեցաւ դրական չէզոքութիւն ի դէմս լիբանանեան թատերաբեմին եւ համայնքային համերաշխութիւն, լաւ իմանալով, որ սադրանքներ պիտի ըլլան, եւ եղան սադրանքներ, եկան հնչակեաններու թաղամասերուն մէջ ռուսեր դրին, գացին Դաշնակցութեան տիրոջին մէջ գտնուող թաղամասերուն մէջ ռուսեր դրին, որպէսզի այդ տպաւորութիւնը ստեղծուի, որ դարձեալ կուսիւք: Եւ ամբողջ այդ 15-ամեայ պատերազմի ընթացքին, հայ գաղութը մնաց միակամ: Սա փոքր օրինակ մըն է: Հիմա այդ նոյն օրինակը պէտք է տեղափոխել Հայաստան ու մտածել, որ մեր շէնքը հրկիզուած է, ու փոխանակ ամէն մէկը իր ձեռքին ջուրով կրակը հանգեցնէ, նստած կը քննարկենք՝ «դուն մեղաւոր ես, դուն լաւ չես, դուն չես գիտեր ջուրը ինչպէս սրսկես, ձգէ

ես կ'ընեմ», կամ ըսենք՝ դուն իրաւունք չունիս ընելու: Զարմանալին այն է, որ այդ քաղաքական հասունութեան, կամ աւելի ճիշդը պետականութեան հասկացողութեան պակասն է այստեղ: Մարդիկ երբեմն նոյնիսկ չեն կրնար զանազանել պետականութիւնը իշխանութենէն: Կը կրկնեմ, թող նային Ուքրանիոյ օրինակին, որ ամենաաշխատասէրն է ներկայիս:

Պ.Ղ. Այս պարագային կը տեսնենք, որ նոյն Դաշնակցութիւնը հանրահաւաքներ կ'ընէ ոչ թէ Ատրպէյճանի դեսպանատան դիմաց, այլ Հայաստանի, իշխանութիւնները կը կոչէ դաւաճան: Ինչպէ՞ս կը մեկնաբանէք:

Հ.Ս. Աւելին, կ'երթան Ատրպէյճանի հիւպատոսարանին դէմ ու «Նիկոլը դաւաճան է» կը բացառուան, Ատրպէյճանի դեսպանատան դէմ: Հասած ենք այդ մակարդակի, ի՞նչ կ'ակնկալենք: Ատրպէյճանը կարիք չունի որեւէ խոտորեցնող գործողութիւններ ընելու Հայաստանի մէջ, մենք այդ խոտորեցնող գործողութիւնը իր համար մեծագոյն ջանքերով կը կատարենք: Հասարակութեան մէջ կը սերմանենք հակասութիւն, ատելութիւն, յուսալքութիւն, յուսահատութիւն, յետոյ ալ կ'ըսենք որ հայրենիքը պիտի փրկենք: Երկուքը իրար հետ համատեղելի չեն:

Պ.Ղ. Բայց Ատրպէյճանի դեսպանատուն ինչո՞ւ կ'երթան:

Հ.Ս. Մէկ քարով երկու թռչուն կ'ուզեն խփել. այսինքն առաջինը Ատրպէյճանի դէմ իբր թէ բողոքն է, յետոյ կը նոյնականացնեն այսօրուս իշխանութիւններուն հետ: Այսինքն ատրպէյճանցիին նստած ի՞նչ պիտի ընէ: Պատկերացուցէք Ատրպէյճանի հիւպատոսարանի աշխատողը, նստած կը լսէ, որ մարդիկ իրենց երկրի վարչապետի հասցէին հայհոյանքներ կը հնչեցնեն, ուղղակի գաւեշտալի է: Փոխանակ լուրջ ընկալուելու, պիտի հասկնան, որ այդ ցուցարարները իսկապէս մոլորած մարդիկ են ու չեն գիտեր ինչպէս իրենց գայրոյթը արտայայտեն իրենց իշխանութեան ղեկավարին նկատմամբ:

Պ.Ղ. Կայ տեսակետ եւ հիմա շատ աշխուժացած են այդ քննարկումները, Ռուսաստան, թէ՛ Սիացեալ Նահանգներ: ՀԱՊԿ մնա՞լ, թէ՛ չմնալ: Ինչպէ՞ս կը մեկնաբանէք:

Հ.Ս. Ես կը կարծեմ, որ շատ յստակ պէտք է մենք քանի մը բան արձանագրենք: Նախ, բոլորս գիտենք, որ ՀԱՊԿ-ը թերացած է իր պարտաւորութիւններուն մէջ, Ռուսիան ալ իր 1997-ի պայմանագրին մէջ թերացած է, այդ ալ յստակ է, եւ անոր մասին բարձրաձայնելը եւ աւելի խիստ ոճով խօսիլը մեր իրաւունքն է:

Պ.Ղ. Կ'ըսեն, որ իշխանութիւնը յատուկ հակառուսական քաղաքականութիւն կը վարէ: Հ.Ս. Ինչպէ՞ս կարելի է այդ ըսել, երբ կը տեսնես, որ տեղի չ'ունենար այն՝ ինչ պէտք է տեղի ունենար:

Հ.Ս. Ես կը կարծեմ, որ շատ յստակ պէտք է մենք քանի մը բան արձանագրենք: Նախ, բոլորս գիտենք, որ ՀԱՊԿ-ը թերացած է իր պարտաւորութիւններուն մէջ, Ռուսիան ալ իր 1997-ի պայմանագրին մէջ թերացած է, այդ ալ յստակ է, եւ անոր մասին բարձրաձայնելը եւ աւելի խիստ ոճով խօսիլը մեր իրաւունքն է:

Պ.Ղ. Իշխանութիւնը է մեղաւորը:

Հ.Ս. Զաւեշտալի է, որովհետեւ իւրաքանչիւր տրամաբանող անձի համար յստակ պիտի ըլլայ, որ այդ երեւոյթը, թէ՛ «իշխանութիւնն է մեղաւորը, որովհետեւ այսպէս կը պատահի կամ այդպէս կը պատահի», քաղաքական առումով իրապաշտ չէ, պարզապէս լոգոսոփային է ամէն ինչի մէջ մեղադրել իշխանութիւնները: Այս ամբողջ ժամանակահատուածին ընթացքին ժամավաճառութիւնը ի վնաս մեր երկրին եղաւ, եւ ոչ թէ ի վնաս Ատրպէյճանին: Ու տեսէք շատ յստակ է ինչ տեղի կ'ունենայ. իրենք շատ լաւ գիտեն, որ ճատրակի քարերուն նման մեզ կը տեղաշարժեն, առանց աւելորդ ջանքերու, այսինքն քիչ մը կը ճնշեն ու արդէն կը սկսի իշխանութիւններու դէմ ընդվզումը: Կառուցողական մօտեցումը կը պակասի, եւ ամենակարեւորը՝ լուծման մասին որեւէ նշում չկայ, թէ ինչպէս կը պատկերացնեն լուծումը: Ինչ կը վերաբերի ՀԱՊԿ-ին, երկար խօսեցան, որ իշխանութիւնները կը նեղացնեն Ռուսիոյ, Փաշինեանը Փոթինին կը նեղացնէ, այսինքն տարածաշրջանային ռազմավարական խնդիրը վերածեցին անձնական խնդրի: Այդպէս չէ, Ռուսիան կը հետապնդէ իր պետական շահերը: ՀԱՊԿ-ի հետ կապուած, այո՛, դժգոհութիւնը կայ, բայց մինչեւ մենք որոշենք, որ պիտի ՀԱՊԿ-էն դուրս գանք, այսինքն պէտք է առաջինը մտածենք անոր համար մեր վճարելիք գինին մասին: Մտածած ենք, թէ անոր գինը ինչ պիտի ըլլայ:

Պ.Ղ. Կարելոք հարց ալ կայ, իսկ ի՞նչ պիտի ըլլայ յետոյ:

Հ.Ս. Այո՛, թշնամի շահիլը շատ հեշտ է: Մենք կրնանք շատ

արագ թշնամի շահիլ Ռուսիան, որովհետեւ ՀԱՊԿ ըսելով պիտի հասկնանք Ռուսիան: Կը խօսին դուրս գալու մասին. համոզուած ենք, որ Ռուսիան մեզի պիտի ըսէ՝ խնդրեմ, սառեցուցէք ձեր անդամակցութիւնը ՀԱՊԿ-ի մէջ, բայց մեր պայմանագիրը թող մնայ: Ռուսիոյ համար այդ ամբողջական փաթեթ է, ու ինչպէ՞ս կը պատկերացնենք, Ռուսիան մեր նման՝ Հայաստանի նման երկրին թոյլ կու տա՞, որ զայն հրապարակապէս կշտամբենք, որովհետեւ այդ կշտամբանք է:

Պ.Ղ. Լաւ, դուրս գալը ճիշդ չէ, մնալը ալ խնդիր է, ի՞նչ ընենք ուրեմն:

Հ.Ս. Մենք պիտի օգտուինք տարածաշրջանային այսօրուս նոր իրականութենէն, ու ոչ թէ պիտի ըլլայ կա՛մ-կա՛մ, այլ պիտի ըլլայ ե՛լ-ե՛լ: Այսինքն, եթէ Արեւմուտքը կը փորձէ մեզի օգտակար ըլլալ, Նենսի Փելոսին կու գայ հոս եւ պատգամ կ'ուղարկէ, այս օրերուն Ապահովութեան խորհուրդին մէջ ամէն գերտէրութիւն յստակօրէն Ատրպէյճանին կոչ կ'ընէ վերադառնալու ելման դիրքեր: Եթէ այս բոլորը տեղի կ'ունենան, կը նշանակէ որ մենք մենակ չենք: Փոխանակ մէկը միւսով փոխարինելու, մենք պիտի աւելցնենք երկրորդը մէկին: Այսինքն պէտք է օգտուինք իրավիճակէն ու չթողենք նաեւ, որ խանդի ու մրցակցութեան զոհ դառնանք: Այդ նուրբ քաղաքականութիւնը մենք պիտի կարենանք վարել, որ Արեւմուտքը մեզի տայ գոնէ ապահովութեան երաշխիք, բայց նաեւ Ատրպէյճանին պատգամ՝ որ դուն ուրիշ երկրի ինքնիշխան սահմանները չես կրնար հատել, ու անոր համար դուն կրնաս պատժուիլ, ինչպէս այսօր Ռուսիան կը պատժուի:

BINGO NIGHT

COME AND JOIN US FOR A FUN AND EXCITING NIGHT

TICKET DONATION: \$25
INCLUDES A SANDWICH, DRINK AND CHIPS

SATURDAY, OCTOBER 29, 2022

STARTING AT 7:30 P.M.

AEBU CENTER

US Demands Azerbaijan Withdraw its Forces from Armenia's Sovereign Territory

YEREVAN -- Chairman of the House Democracy Partnership Representative David Price, who is leading a Congressional Delegation to Armenia said on Tuesday that the United States opposes the Azerbaijani invasion of Armenia's sovereign territory and demands Azerbaijan to pull back its forces to initial positions.

Price was speaking at a joint press conference in Yerevan with chair of the Standing Committee on Foreign Affairs of the Armenian National Assembly Eduard Aghajanyan.

"We are against the invasion of Armenia's sovereign territory and are demanding that Azerbaijan return to its initial positions," Representative David Price said after talks with Armenian lawmakers.

The North Carolina Democrat referred to the September 13-14 fighting on the Armenian-Azerbaijani border that left at least 290 soldiers from both sides dead. Azerbaijani troops attacked and seized Armenian army positions at several sections of the long frontier.

The US State Department publicly urged Azerbaijan on September 26 to "return troops to their initial positions." Baku denies occupying any Armenian territory.

Price also condemned the inhumane treatment and actions of Azerbaijani armed forces against Armenian servicemen. He also highlighted ensuring the return of prisoners of war

Continued on page 4

Advance Team of EU Monitors Arrive in Armenia

YEREVAN — An advance team of European Union monitors arrived in Armenia on Friday to prepare for a two-month mission aimed at easing tensions along the country's border with Azerbaijan.

The EU's foreign and security policy chief, Josep Borrell, discussed details of the civilian mission in a phone call with Foreign Minister Ararat Mirzoyan. Borrell briefed him on "the ongoing technical preparations for the deployment" and reaffirmed "the EU's full commitment to contributing to de-escalation between both countries," according to an EU readout of the call.

One of Mirzoyan's deputies, Paruyr Hovannisyan, said that over the next few days the advance team of about a dozen experts will tour various Armenian border areas to determine the locations where the EU monitors will be stationed.

A diplomatic source in Brussels told RFE/RL's Armenian Service ear-

lier that the monitoring mission will number up to 50 members.

"The 27 Member States have acted rapidly to respond to Armenia's request," tweeted Toivo Klaar, the EU's special envoy to the South Caucasus. "The aim of the EU deployment will be to monitor the situation and support Armenia-Azerbaijan stabilization on the ground."

An agreement on the deployment was reached on October 6 by Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan, Azerbaijani President Ilham Aliyev, French President Emmanuel Macron

Continued on page 4

Azerbaijan Has Intentions to Occupy More Territories of Armenia, PM Pashinyan Says at CIS Summit

ASTANA — Speaking at a CIS summit today in Kazakhstan's capital Astana, Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan brought up the legal framework for determining borders between Armenia and Azerbaijan, Pashinyan's press service reported.

Pashinyan said that a meeting with Azerbaijani President in Prague on October 6 this year, mediated by French President and the President of the European Council, an agreement was reached that in the border delimitation process Armenia and Azerbaijan will be guided by the fundamental documents of the CIS, which say that former administrative borders of Soviet republics became state borders between independent states (which emerged after the disintegration of the Soviet Union).

He pointed out that this is an important factor from the viewpoint of today's agenda, "because we are also discussing a CIS application seeking observer status with the CSTO."

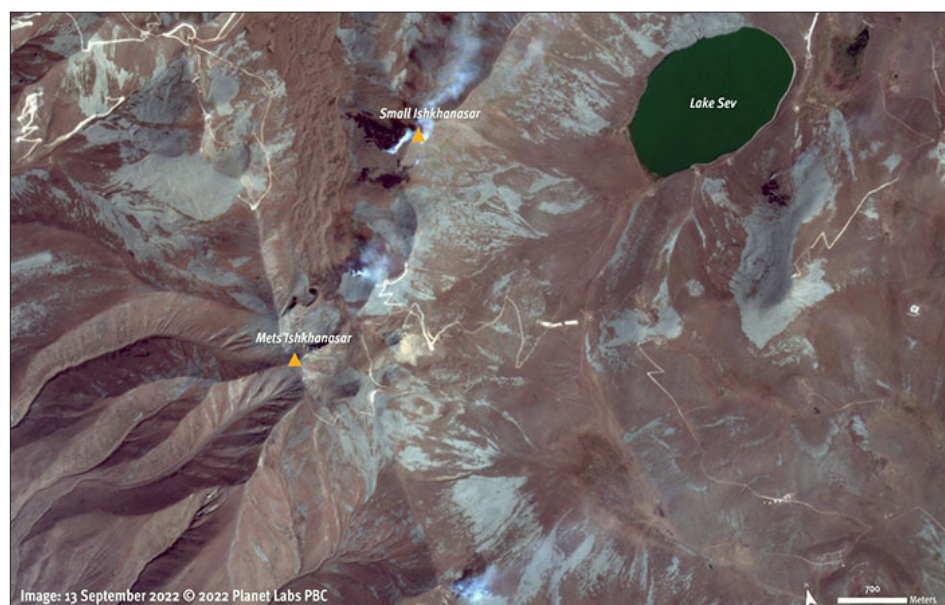
"Before making a decision, I think it is important to decide on the follow-

ing issues. Does the CSTO recognize the state borders of the CIS countries established in 1991 by its fundamental documents? This is an important question, as we are talking about the CSTO zone of responsibility and, let me say, the functionality of the organization itself. If we rely on interpretations according to which there are no borders between the CIS countries, because those borders are not delimited, this means that the CSTO zone of responsibility is not determined, that is, it does not exist. This blurs the CSTO functions," he said.

Pashinyan said also that it is very important to have a clear answer to another question: whether CIS member states respect each others' borders recognized by the 1991 CIS fundamental documents.

"An unambiguous and affirmative answer to this question is very important for stability and security in the CIS region. Without a clear clarification of these issues I consider the decision on CIS application to become observer with CSTO premature," he said.

Execution of Armenian POWs by Azerbaijani Forces a War Crime – Human Rights Watch

BERLIN — The execution of Armenian prisoners of war (POWs), apparently by Azerbaijani forces during fighting between the countries in September 2022 is a war crime for which there needs to be accountability, Human Rights Watch said today.

Human Rights Watch analyzed a video posted on social media in early October showing the extrajudicial execution of at least seven Armenian POWs, apparently by Azerbaijani forces.

Azerbaijani authorities should ensure that the investigation opened by their prosecutor's office is effective and leads to accountability for the soldiers and commanders responsible.

"Killing soldiers who have surrendered is a heinous war crime," said Hugh Williamson, Europe and Central Asia director at Human Rights Watch. "Azerbaijani authorities have opened an investigation that, in addition to leading to accountability, needs to be a key element in ensuring that such outrages never happen again."

The killings took place during fighting between Armenian and Azerbaijani forces that broke out in mid-September, when Azerbaijan made incursions into Armenia and along the border. The fighting was one of several breakdowns of the Russia-brokered 2020 truce that ended hostilities over

Continued on page 3

Mirzoyan Meeting with Bayramov and Lavrov: Azerbaijani Troops Must Withdraw from Armenia

ASTANA –The Foreign Ministers of Armenia, Russia and Azerbaijan Ararat Mirzoyan, Sergey Lavrov and Jeyhun Bayramov was held in Astana today.

The sides discussed the implementation process of the agreements reached by the trilateral statements of November 9, 2020, January 11 and November 26, 2021, touched upon the work within the framework of the commissions on border delimitation and border security, as well as in the direction of unblocking economic communications and transport infrastructures in the region.

During the meeting, they exchanged views on the development of the Armenia-Azerbaijan peace treaty and the settlement of the Nagorno-Karabakh conflict.

Ararat Mirzoyan emphasized the need for the withdrawal of Azerbaijani troops from the sovereign territory of the Republic of Armenia, the immediate release of all Armenian prisoners of war and the unconditional observance of the ceasefire regime. The introduction of international mechanisms for monitoring and controlling the border situation was highlighted in terms of preventing new aggressions.

“Time is running fast, events are developing rapidly,” Lavrov said at the start of the trilateral meeting held on the sidelines of CIS Heads of State summit. “In this regard, I think that today is a convenient occasion to talk about this topic and see what we can report to our leaders regarding the implementation of the agreements they signed.”

According to Alen Simonyan 430 Azerbaijani Soldiers were Killed in September 13-14 Attack on Armenia

YEREVAN — Some 430 Azerbaijani soldiers were killed in clashes with Armenian troops provoked by Azerbaijan on September 13, when it attacked several towns and villages inside the Armenian territory, Armenian National Assembly Speaker Alen Simonyan told reporters on Friday.

“The maximum program of Azerbaijan was to seize as much territorial advantage as possible. The minimum program was to test the fighting capabilities of the Armenian army. The fact that Azerbaijan reported 70 dead on the first day indicates that the losses were much higher,” Simonyan said.

On September 13, Azerbaijan launched an unprovoked and unjusti-

fied military aggression against Armenia. Using heavy artillery, multiple rocket launchers and combat UAVs, the Azerbaijani armed forces shelled 36 residential areas and communities, including towns of Goris, Jermuk, Vardenis, Kapan, Geghamasar deep within the sovereign territory of Armenia.

The Azerbaijani attack deliberately targeted civilian population and vital civilian infrastructures. According to official information, 207 Armenian citizens, both military personnel and civilians were killed and went missing, 293 servicemen were wounded, 3 civilians and 20 servicemen were taken captives.

Armenia to Offer Citizenship to Foreigners Investing at Least \$150,000

YEREVAN -- The Armenian police have drafted a bill that would allow foreigners investing at least \$150,000 in Armenia to become its citizens.

Under an existing Armenian law, citizenship can be granted only to ethnic Armenian foreign nationals and other foreigners who have lived in the country for at least three years or have provided “exceptional service” to it.

The police bill sets a wide range

of criteria for that service. They include the purchase by a single individual of real estate, government bonds and business assets worth at least \$150,000, the opening of an information technology company, benevolence, and significant contributions to Armenian culture, science or medicine.

The bill needs to be discussed and approved by Prime Minister Nikol

Foreign Minister Babayan Nagorno-Karabakh Ready to Negotiate with Azerbaijan on Equal Footing

STEPANAKERT — The international community should react to Ilham Aliyev’s statements that residents of Nagorno-Karabakh are citizens of Azerbaijan, Artsakh Foreign Minister David Babayan said in an interview.

“What is that? A call for deportation of Armenians or an omen? I repeat, we are ready to negotiate with Azerbaijan as equals, of course we understand that the situation is difficult now and Azerbaijan is trying to seize the opportunity, but that does not mean that we should allow it. We should defend our rights and dignity with our teeth, because if there is no Artsakh (Nagorno-Karabakh), there will be no Armenia,” Babayan told the news.am.

He recalled that official Stepanakert has said for years that it is ready to negotiate with Baku, but the question is the format.

“And this format is accepted at the international level, I mean the OSCE Minsk Group, within its framework Artsakh was recognized as both a negotiating party and a party to the conflict. Therefore, we have never been against negotiations with Baku, but

they should be held in an internationally recognized format,” Babayan stressed.

Babayan also touched on Armenian-Azerbaijani relations. “Artsakh cannot be against improvement of Armenian-Azerbaijani relations, but as a result Artsakh cannot be recognized as part of Azerbaijan,” he said.

He stressed that any status of Artsakh as part of Azerbaijan is unacceptable. “Artsakh does not see itself as part of Azerbaijan. This is our red line, we have to be principled, especially in this difficult situation,” Babayan said.

Raisi Warning Aliyev: Any Attempt to Change Iran’s Border with Armenia is Rejected

ASTANA — Iranian President Ebrahim Raisi reportedly again warned against attempts to change Iran’s “historical” border with Armenia when he met with his Azerbaijani counterpart Ilham Aliyev on Thursday.

According to a senior aide to Raisi, he also spoke out against “any European military presence” in the region.

The two presidents met in Kazakhstan’s capital Astana on the sidelines of a regional summit. A statement on the talks released by Aliyev’s office cited them as praising Azerbaijani-Iranian relations and pledging to deepen them.

“President Raisi made clear to president Aliyev of Azerbaijan that any change in historical borders, regional geopolitics and Iran-Armenia transit routes is not tolerable,” tweeted Mohammad Jamshidi, a deputy chief

of the Iranian president’s staff.

“Also, any European military presence under any guise is rejected,” he said. “The West can’t distract us strategically.”

It was not clear if Jamshidi responded to the European Union’s plans to deploy later this month civilian monitors to Armenia’s border with Azerbaijan where heavy fighting left at least 280 soldiers dead last month.

Iran’s top army general, Mohammad Hossein Bagheri, said on September 22 that Tehran “will not tolerate” attempts to redraw neighboring Armenia’s borders.

Bagheri echoed warnings repeatedly issued by Iranian leaders both before and after the outbreak on September 13 of large-scale fighting at various the Armenian-Azerbaijani border. One of those sections is in Syunik, the sole Armenian province bordering Iran.

Pashinyan’s government because it can be sent to the National Assembly. Government officials have not yet commented on it in public.

Armenia’s National Security Ser-

vice (NSS) would continue to scrutinize all citizenship applications.

The number of citizenship applications has surged since Russia’s invasion of Ukraine. According to police data, 9,917 foreigners applied for Armenian citizenship in the first half of this year, up from 3,448 such requests received in the year-earlier period.

The bulk of the applicants are ethnic Armenian citizens of Russia. They are now seeking Armenian passports because of Western travel restrictions and other sanctions imposed on Moscow.

Armenian law makes these and other Diaspora Armenians eligible for fast-track dual citizenship and sets no residency requirements for them.

Jamila Afghani Awarded the 2022 Aurora Prize

VENICE -- The seventh annual Aurora Prize for Awakening Humanity was awarded to Jamila Afghani, an educator, human rights defender, and founder of the Noor Educational and Capacity Development Organization (NECDO). Jamila has dedicated over 25 years of her life to giving the women of Afghanistan access to education. She was commemorated during a series of high-level philanthropy-focused events hosted by the Aurora Humanitarian Initiative in Venice, Italy on October 14–16.

Before August 2021, NECDO had more than 100,000 women enrolled in literacy programs, thanks to the establishment of small centers in many communities led by local women. The organization also provides legal aid and psychosocial support to more than 10,000 women victims of abuse from a family member or a partner. Forced to flee Afghanistan, Jamila is continuing to help others at distance.

After the Taliban took over her country, Jamila Afghani had to leave her homeland, but she has not given up on its people. NEDCO is still supporting women of Afghanistan and vulnerable families, shedding light on lack of access to education, domestic violence, and other contemporary issues faced by women today, while providing financial aid to the human rights defenders, journalists, and advocates.

“Our mission at Aurora is to recognize, celebrate and spread the work of humanitarians like Jamila Afghani around the world. Today’s modern-day heroes inspire and guide us and show us how to persevere in the face of seemingly overwhelming challenges. They remind us of our common humanity and encourage us to show the same commitment to serving the poor and marginalized. They remind us, too, of our duty to give everyone an equal chance,” said Lord Ara Darzi, Chair of the Aurora Prize Selection Committee and Co-Director

of the Institute of Global Health Innovation at Imperial College London.

Every year, the Aurora Prize is granted by the Aurora Humanitarian Initiative on behalf of the survivors of the Armenian Genocide and in gratitude to their saviors. The Laureate receives a \$1,000,000 grant and a chance to continue the cycle of giving by supporting organizations that help people in need. As 2022 Aurora Prize Laureate, Jamila Afghani has chosen to support Women International League for Peace and Freedom (WILPF) and Noor Educational and Capacity Development Organization (NECDO). WILPF is a membership-led international organization that seeks to promote world peace by advocating for disarmament, abolition of violence, women’s human rights, and gender equality, and NECDO is a non-governmental organization that provides humanitarian and development assistance to women, youth, and children in Afghanistan.

“From my professional experience, I know that the human rights issue is a struggle. We go through these periods, and this is one of them, when it’s not very clear how we are going to see the way forward on so many issues, when we are running out of time. People like Jamila Afghani shine a light of hope on the future and show us all a way out of the darkness,” noted Aurora Prize Selection Committee member Mary Robinson, former President of Ireland and former UN High Commissioner for Human Rights.

Since its launch, the Aurora Prize has changed the lives of over 1,000,000 people affected by war, conflict, persecution, and other humanitarian issues, with a special focus on helping children, displaced people, and women and girls. This action-based philanthropy, focused on tangible results, is possible thanks to the supporters whose contribution allows the Prize to continue empowering modern-day heroes.

Freedom House Ranks Armenia as a Free Country

WASHINGTON, DC -- The Freedom House has ranked Armenia as a “free” country in its annual Freedom on the Net 2022 report, despite the fact that global internet freedom has now declined for 12 straight years.

Armenia’s neighbor Georgia is also a “free” country, Azerbaijan and Turkey are ranked as “not free.” Armenia’s southern neighbor Iran is “partly free.”

Freedom House gave Armenia an overall score of 74 out of 100 points this year, classifying the country as having a “free” internet and marking an improvement of three points since last year. It is the fifth year in a row that Armenia has had a “free” internet, according to Freedom House.

“Internet freedom in Armenia improved during the coverage period (June 2021–May 2022), largely due to

Execution of Armenian POWs by Azerbaijani

Continued from page 1

the unresolved conflict over Nagorno-Karabakh.

On October 2, Azerbaijan’s Prosecutor General’s Office stated that the military prosecutor’s office had started a “comprehensive investigation” into the video of the executions to determine whether it was authentic, and if so “to identify the servicemen shown on them.... As a result of the investigation, legal measures will be taken.”

Human Rights Watch verified the 40-second video through a variety of techniques, including by consulting with weapons and medical experts, analyzing the language heard in the video, and using reverse search image engines to establish if the video had been posted online before mid-September.

The earliest appearance online of the video was on Telegram, posted just before midnight CET on October 1. It shows at least 15 soldiers, who appear to be Azerbaijani, rounding up a group of eight unarmed men wearing Armenian military uniforms. The camouflage pattern on the soldiers’ uniforms is consistent with the Azerbaijani army, but no insignia are recognizable. One soldier in an apparent Azerbaijani uniform is also wearing what appears to be a backpack with a radio in it, which further corroborates findings that they are Azerbaijani forces.

Nineteen seconds into the video, one soldier starts to fire with a Kalashnikov-type assault rifle into the group of unarmed men seated on the ground. A shout of “don’t shoot,” (vurma in Azeri) is heard just after the shooting starts. At least two other soldiers join in the shooting. The shooting is at close range and lasts for an initial 12 seconds. Sporadic rifle fire continues thereafter until the end of the video.

The shooting appears to kill at least seven of the men. Rohini Haar, an emergency physician with expertise in health and human rights, who is an adjunct professor at the University of California-Berkeley School of Public Health, told Human Rights Watch that the likelihood of survival from sustained close-range automatic and semi-automatic rifle fire in this manner is low.

On October 2, a Twitter account reported that the location of the executions was between Mount Mets Ishkhanasar and Small Ishkhanasar Mountain, close to Lake Sev, on Armenia’s southeastern border with Azerbaijan. Human Rights Watch contacted the account owner to request information. The account owner replied to ask why Human Rights Watch was reaching out but did not reply to any questions. An investigation conducted by the French newspaper *Libération*, published on October 5, found that the video had been filmed along the same ridge identified by the

the lifting of restrictions on the free flow of information that the government implemented” during the 2020 Karabakh war, this year’s report said.

“Additionally, (Armenian) media outlets faced less significant

Twitter account.

Human Rights Watch analyzed satellite imagery taken on September 13 and 14 from this location and applied a variety of techniques, including 3D modeling, geolocation, and photogrammetry, which involves taking measurements using photography to establish exactly where the video was recorded. Human Rights Watch was unable to independently verify the exact location of the executions.

Satellite imagery captured at 9:19 a.m. CET on September 13 shows smoke plumes and burn scars on the area of mounts Mets Ishkhanasar and Small Ishkhanasar. 24 hours before, on September 12, no signs of active fires or burn scars were visible on satellite imagery. The deputy mayor of Goris, a town in southern Armenia about 15 kilometers from Mount Mets Ishkhanasar, reported fighting in the area on the afternoon of September 13.

The Armenian Ombudswoman’s office told Human Rights Watch that the incident took place on September 13 between 6 and 7 a.m. local time. The low position of the sun in the video indicates it was filmed at dawn or sunset. The lack of snow on the mountains is also consistent with late summer for the region.

Human Rights Watch also analyzed several photographs posted to Telegram on September 13 at 10:30 a.m. CET, showing the bodies of nine apparently dead men in Armenian military uniforms. Human Rights Watch confirmed that at least two of the bodies are of men who appear in the video. The terrain in all the photographs is highly consistent with the terrain in the video.

“International humanitarian law, or the laws of war, requires parties to an international armed conflict to treat POWs humanely in all circumstances. The Third Geneva Convention governs the treatment of prisoners of war, effective from the moment of capture. It protects POWs “particularly against acts of violence or intimidation, and against insults and public curiosity.” It is a war crime to willfully kill, mistreat, or torture POWs, or to willfully cause great suffering or serious injury to body or health,” Human Rights Watch said.

It reminded that “in addition to being bound by customary international law on human rights and humanitarian law, Azerbaijan is a party to the Geneva Conventions, the International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR), and the European Convention on Human Rights (ECHR), the last two of which strictly forbid extrajudicial killings.”

“These soldiers had been captured and laid down their arms,” Williamson said. “Their captors had an obligation to treat them humanely, and instead it appears that Azerbaijani forces shot them in cold blood. Now they need to be held accountable.”

cyberattacks than they did in the previous coverage period,” it continued, adding that the Armenian government has also scrapped proposed amendments to the criminal code that would have criminalized “grave insults.”

"Armenians Hiking" Celebrated Seven of its Members Who Reached the Top of Mount Ararat

GLENDALÉ -- At a celebratory event held on Sunday, October 9th, Los Angeles Armenians Hiking Plus More (AH+More) organization honored seven of its members who recently climbed Mount Ararat, reaching the top of the national symbol of the Armenian nation.

The brunch reception was held at committee members, Mr. and Mrs. Roupen and Anahid Harmandayan's beautiful residence in Glendale.

Organization members, Dr. Haroutyoun Armenian, past president of the American University of Armenia, and his wife Sona, who had made the same pilgrimage several years ago, shared their experience and memories of climbing the Mountain, which has special and historic meaning for Armenians everywhere. Dr. Armenian congratulated the hikers and gifted each one of them a copy of his book of reflections about his own journey. Mrs. Armenian, who was the mentor and trainer of this group, praised the climbers for their determination and encouraged other members to undertake this once-in-a-lifetime expedition.

Afterward, members of this AH+More recent hiking group spoke about their trip planning, challenges at the different stages of the hike, and the difficulties they faced on their way up to the peak. Their anxieties at the foothills were overcome by the excitement of the calls they seemed to hear from Ararat. At the top of the 5165-meter-high Mountain, they all burst into tears of overwhelming emotions unique to Armenians. Some were disappointed though that they were not able to see the Armenian capital Yerevan from where they were standing. On the way back, they felt sadness for having to leave Ararat behind.

Mount Ararat hikers, Ani Gueukdjian Gottwald, Karmen and Edik Edgarian, Hasmik Shakaryan, Nargiz Terzian, Lilit Saakian, and Tamar Tashdjian received special certificates of achievement, presented by committee members Rita Filikyan and Jorik Khajadourian.

It is worth mentioning that over the years, several other AH+More members climbed Mount Ararat and returned with similar sentiments.

US Demands Azerbaijan Withdraw its Forces

Continued from page 1

who are still being held in Azerbaijan.

According to an Armenian government statement, PM Pashinyan discussed with the delegation led by Price the Nagorno-Karabakh conflict and "processes taking in the region."

Nikol Pashinyan noted that Armenian citizens have unequivocally chosen the path of democracy and the Armenian government will steadfastly continue to implement the rich agenda of democratic reforms.

According to the Prime Minister, the recent intensive Armenian-American contacts and high-level mutual visits significantly contribute to the

continuous development of the strategic dialogue.

Pashinyan stressed the importance of ensuring the security and rights of our compatriots in Nagorno Karabakh, also highly appreciated the recognition of the Armenian Genocide by the US.

Eduard Aghajanian, the chairman of the Armenian parliament committee on foreign relations, said security challenges facing Armenia were also high on the agenda of the US lawmakers' talks with their Armenian colleagues.

"We had a quite substantive and important conversation with our colleagues," Aghajanian told reporters. He did not go into details.

Dr. Hrag Papazian to Speak on "The Migrants from Armenia" in Contemporary Turkey on November 1

FRESNO -- Dr. Hrag Papazian, Kazan Visiting Professor in Armenian Studies, will speak on "The Migrants from Armenia" at 7:00PM on Tuesday, November 1, 2022, in the University Business Center, Alice Peters Auditorium, on the Fresno State campus. The presentation is the final presentation in Dr. Papazian's three-part series on "Armenians and 'Other Armenians' in Contemporary Turkey."

The third lecture is devoted to the migrant Armenians arriving in Turkey from Armenia since the 1990s. After discussing their migration history and their general conditions in Istanbul, the talk will examine their encounters and relations with the local Armenian community, characterized by both cooperation/solidarity and boundary-making. To explain the emergence of intra-Armenian boundaries this time between the migrant and local Armenians, the lecture will provide a brief analysis of the newcomers' understanding/expectations of "Armenianness," of which the Armenian state/homeland, an "Armenian traditional morality," and a rigid symbolic boundary towards Turkishness, appear as central tenets.

Dr. Hrag Papazian is the Kazan

Visiting Professor of Armenian Studies at Fresno State. He earned his doctoral degree in anthropology from the University of Oxford (2020) where his dissertation about Armenians in contemporary Turkey was awarded the David Parkin Prize. His thesis also received an honorary mention in the Society for Armenian Studies Distinguished Dissertation Award competition (2017-2020).

The lecture is free and open to the public. Parking is available in Fresno State Lots P6 and P5, near the University Business Center, Fresno State. A free parking code can be obtained by contacting the Armenian Studies Program.

TUMO's First Swiss Location Launches in Zurich

ZURICH -- Last week TUMO Zurich opened its doors to teens, joining the growing network of international centers. The center is available, free of charge to all teens between the ages of 12 and 18. Zurich teens now have access to 8 of TUMO's skill areas, including: Robotics, Animation, Game Development, Programming, Music, Filmmaking, 3D Modeling and Graphic Design.

TUMO's local partner is, "Creative Technologies Lab" a collective of Swiss innovators in the fields of IT, digital education, technology and media.

The program is delivered in German with other Swiss languages planned for the near future. TUMO Zurich will initially have 700 students, but the Swiss partners plan to expand the center in Zurich and to additional Swiss cities. Switzerland, like Armenia, has many small villages and towns, TUMO's partners are already planning the first TUMO boxes to serve rural communities.

TUMO's international network includes Berlin, Paris and Lyon, Moscow, Tirana and Kyiv with new centers planned for Los Angeles, Frankfurt and Coimbra in the coming year.

Advance Team of EU Monitors

Continued from page 1

and the EU's top official, Charles Michel, at a meeting in Prague.

"The mission will start in October for a maximum of two months," read an EU statement issued on Octo-

ber 7. It said that Azerbaijan "agreed to cooperate with this mission as far as it is concerned."

Aliyev said on Friday that he rejected at Prague a proposal to deploy EU observers on the Azerbaijani side of the frontier as well.

Հաճնոյ Հերոսամարտ Դիւցազնական Արծուերոյնը

15 Հոկտեմբեր 1920-ին, Կիլիկիոյ հայ մամուլը կը գովէր՝ «Հաճըն՝ Ոչ Եւս է»... Այդ ասասարսուռ բօթը, այնուհետեւ, սեւ երկրով պիտի շրջանակուէր հայոց պատմութեան օրացոյցի էջերուն մէջ՝ տարուէ-տարի, սերունդէ-սերունդ, գաղութէ-գաղութ: Այդ դժնեայ օրն էր, երբ վերջին անգամ ըլլալով հիւսիսային Կիլիկիոյ Տաւրոսեան լեռներու լանջին թառած Արծուերոյնին մէջ պիտի բաբախէր սիրտը հայուն, պիտի մխար օճախը հայկական եւ պիտի բոցկլտար ճրագը հայու տան: Դարաւոր տէրերը Հաճըն աւանին կ'ամ պիտի մոխրանային աւերակներու տակ, կ'ամ անկէ խոյս տուածներ պիտի տարտղնուէին աջ ու ահեակ՝ իրենց սիրտերն ու աչքերը, կարօտն ու յուշերը մտասեւեռած հոն՝ որ կը կոչուէր՝ «Հաճընը սիրուն»:

Ի՞նչպէս բնորոշել այդ անհաւասար գուպարը, որ մղուեցաւ շուրջ ինն ամիսներ՝ յոյսի եւ լոյսի ակնակառօց սպասումով. ողբերգակա՞ն՝ նկատի առնելով անոր եղբերական վախճանը. հերոսակա՞ն՝ ի մտի ունենալով հաճընցիներու մարտական ոգին. սակայն՝ կայ աւելի շեշտակի ու դիպուկ բնութագրի՝ որ անոր՝ դիւցազնական:

Հոն, դժուարահաս լեռներու ծերպերուն ծուարած բուռ մը հայութիւն, մեղուաջան կարգապահութեամբ, նպատակաւոր պայքարով եւ անկողորմ ոգիով միահամուռօրէն ծառացաւ այն եաթաղանին դէմ, որ մէկ առ մէկ իր սրածուծեան կ'ենթարկէր հայկական շէներն ու ոստանները: Եթէ տարբեր վայրեր կարողացան գօտեմարտերէ ետք մագապուրծ ճողպարիլ, ուրիշներ հլու հնազանդ ենթարկուիլ՝ ճակատագրի սեւ անէծքին, Հաճընին վիճակուեցաւ մինչեւ արեան վերջին կաթիլն ու շունչը մաքառիլ ազգային ու հայրենասիրական անօրինակ սիրանքներով: Անխուսափելի մահը անոնք դիմաւորեցին գէն ի ձեռին եւ հաւաքաբար ինկան քաջերու վայել վսեմ արժանապատուութեամբ:

Հաճնոյ դիւցազնամարտը գոյութեանական այն հազուադէպ կռիւներէն էր, որոնք շքեղօրէն կը զարդարեն պատմութեան էջերը, ոչ թէ անոր յիշատակին միայն խունկ ծխելու եւ աղօթք մընջելու նկատուումով, այլ լեւ՝ օրինակ ունենալու եւ սե-

րունդներ դաստիարակելու վսեմ առաջադրանքով: Յուսավառութեան եւ յուսախաբութեան տատանումներուն մէջ իրենց հողին կառչած հայրերին չլքեցին մարտադաշտը. ինչ իմանային անոնք միջազգային դաւադրութեանց մասին, ինչպէս գիտնային որ օդանաւերու եւ զինեալ հայրենակիցներու սպասումները ժամավաճառութիւն էին լոկ: Արծուերոյնը կը զգային դառնօրէն, որ շրջապատուած եւ սեղմօրէն օղակած էին իրենց բոյնին մէջ լքուն, մինչ խոստումներ լսած էին փքուն ու փցուն: Սահակ Բ. կաթողիկոս կը բանաձեռէ՝ «դիւցազն բայց եղբրաբարտ Հաճըն».

Իսկ նոյնինքն կաթողիկոսը կը գրէ՝ «Չգիտեմ, ո՞վ մեղադրեմ այս աննախընթաց աղէտին իբրեւ պատճառ, զԱստուած, որ բանականութեամբ օժտած է զմեզ վտանգը նախատեսել եւ ըստ այնմ պատրաստուելու համար, մեռած ու անմահացած հաճընցիները, որոնք հաւատալով օգնութեան հասնելու դատարկ խոստումներուն առիւծաբար դիմադրեցին հայրենիքի ազատութիւնը, Ֆրանսական դրօշակը եւ ազգի պատիւը պաշտպանելու համար: Հայ գաղթականութիւնք չխուսափեցան իրենց պարտաւորութիւններէն, տուին եւ առատօրէն տուին Հաճնոյ ինքնապաշտպանութեան, սակայն հաճընցիք ութն ամիսներ իրենց պարէնը սպառելէ ետք, ո՛չ միայն խոտաբուծ եղան, այլ կաշի կրծելով, շուն ու կատու ուտելով ապրեցան եւ կուռեցան»:

Աւելի կսկծալի է Հաճնոյ վերջին առաջնորդ Պետրոս Սրբազանի սրտին կոտորանքը, որ կը գրէր՝ «Որքան գովենք հաճընցիին դիւցազնութիւնը, որքան դրուատենք անոր անզուգական եւ գերմարդկային դիմադրութիւնը, չենք կարող ի վեր հանել այն իրական եւ հիանալի պատկերը, զոր հաճընցին ութ ամիսներ ցուցադրեց աշխարհի, ի զուր սպասելով իւր ազգակիցներուն առ իւր պաշտպան նմաններուն չհասնող օգնութեան, Հաճըն մեռաւ անմահանալով, հաճընցիին գիտակցաբար ըմբռնելով դիմեց դէպի մահը նման քաջարի գիւղերին որ անխուսափելի մահը կը տեսնէ, կարհամարհէ գայն ու կը յաղթահարէ անօրինակ խոյացումով դէպի մահուան վիճը, մահով անմահութեան կոթող մը կերտելով»:

Հապա միւսները, որոնք Արծուերոյնէն դուրսն էին կամ քաջաբար կարողացան ճեղքել պաշարման անագորոյն կապանքը: Յստակ է, անոնց սիրագործութիւնը կը կայանայ գոյատեւման, վերապրումի, վերաշինութեան եւ անմահներու ուղիով ընթանալու անյողողոզ գաղափարներուն վրայ: Ահա աւելի քան հարիւր տարիներ անցած են այդ չարաբաստիկ դրուագէն: Աւելի քան հարիւր անգամներ ճախրած են Արծուերոյնին նահատակ արծիւները՝ ի տես իրենց յետնորդներուն հետեւողական երդումին: Հոն, հայրենի հողին վրայ կոթողուած Նոր Հաճընն ու հաճընցի Մեծն Մուրատի անուան դպրոցը կը վկայեն անոնց սաւառնաթուիչ ներկայութիւնը, հոն՝ թանգարանն ու հերոսներու յիշատակը կը վկայեն վերապրողներուն կամքն ու կորովը. հոն՝ Նոր Հաճըն ծնած եւ ունճացած ու Արցախի մէջ նահատակուած զինուորներու շիրիմները կ'ապացուցեն արծիւներուն ղեռեւս շարունակուող սաւառնումները: Ամէնուրեք պիտի երգեն ու պարեն հաճընցիները, մատաղի շուրջ թէ պատարագներու ընթացքին պիտի փառաբանեն իրենց նախնիները. գիտութեան թէ այլ ասպարէզներէ ներս նուաճումներով պիտի փառապսակեն Կիլիկիոյ Հաճընին հայկական ու հերոսական անցեալը: Քաջերը ինկան Հաճնոյ ծերպերուն ու կիրճերուն մէջ, դարանակալ հարուածեցին եւ պայքարեցան կածաններու թէ ծմակներու եզրերուն. ինչո՞ւ, որպէսզի սերմանեն կաշտառ հունտերը խիզախութեան, կամքի ու կորովի:

Հայկական ինքնապաշտպանական կռիւներու երկար շարքին մէջ, Հաճընը նուաճած է դափնեպսակը դիւցազնականութեան տիտղոսին: Խոտացեալ հայոց պատմու-

թիւնն է հերոսածին աւանին իննամսեայ իրադարձութիւնները եւ ապագայի էջերը՝ որոնք արդէն գրուեցան հպարտառիթ դրուագներով. քանզի՝ սուգ ու շիւանին փոխարինած էին կեանքի խինդն ու ճիշը, ապագայատեսիլ լաւատեսութիւնը:

Ինչպիսիք յուզաթաթաւ օրագրութիւններ եւ յուշեր կան Հաճընի անկման տարեգրութիւնը նկարագրող. ինչպիսիք սրտառուէ եւ յուզական տողեր գրուած են անոր անկումն ու հրկիզումը պատկերող. նաեւ՝ ինչպիսիք հերոսներ առ յաւելտ մնացին խրամատներու ետին, մարտնչող վաշտեր նօսրացան հետզհետէ, ինքնասպանութիւնը մարտական ղեկավարին, նահատակութիւնները սուրհանդակ պատանիներու եւ որբերու, դիրքերու վրայ դիմադրութիւնը մինչեւ յետին փամփուշտ, սովի եւ չքաւորութեան փաստեր, հրկիզուող տուններ ու եկեղեցիներ, փուլ եկող դպրոցներ ու կառույցներ եւ ապա... գերեզմանային լուծիւն չորսիդին. գեհնային վերջալոյս մը բոսորթութոյր արեան եւ անզուգելի ողբուկոծի...: Հաճըն Ոչ Եւս էր...

Հաճնոյ անկման պահերուն, արնաթաթախ ոստանէն յատուկ առաքելութեամբ անկէ դուրս գտնուող հոգեւոր առաջնորդ Պետրոս Եպս. Սարաճեան, հետագային իր գրիչը արեան թանաքի մէջ մխրճելով, մորմոքուն սիրտով ու արտասուալիւր աչքերով կը գրէր սա սրտամաշ տողերը, քանզի Հաճնոյ յիշատակներուն տակ կը գտնուէր իր մօր անչնչացած դիակը նաեւ. «Հանգիստ նահատակ հաճընցիին, հանգիստ անոր անսուաղութեանէ հիւծած ու մաշած ոսկորին, հանգիստ անոր անգերեզման, անթաղ եւ գազանակեր դիակին, յարգանք անոր վեհ ու սրբազան հոգիին, յարգանք անոր անչափելի քաջութեան եւ անպատմելի անձնուրացութեան»:

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ «ԱՐԱՐԱՏ» Օրաթերթի

75th Anniversary

Of the Founding of
St. Gregory Armenian Apostolic Church of Pasadena
Under the Auspices
Of the Primate of the Western Diocese of the Armenian Church
His Eminence **Abp. Hovnan Derderian**

On Saturday, October 22, 2022 at Geragos Hall
7:00 p.m. Dinner & Program

Mortgage Burning Ceremony
Bestowing of St. Nerses Medal to Marguerite Hougasian
Special Program and Much More

75 ԱՄԵԿԱ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱԼ

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ՀԱՅՏ. ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ - ՓՍՍՍԵՆԱ

*Երեկոյթի ընթացքին պիտի կատարուի եկեղեցոյս պարտամուրհակները այրելու արարողութիւնը

*Սուրբ Ներսէս Շնորհալի Ծբանշանի տուչութիւնը

Մարգրիտ Ղուկասեանին

For Reservations Please call
Lisa Meymarian (626)622-5462 / Yn. Talin Petoyan (626)616-1535
Church office (626)449-1523

Donation \$75

Փանթուրքիզի Կայսրութեան Յարձակողապաշտ Ձգտումները՝ Երեկ Եւ Այսօր

ԼՈՒՍԻՆ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ (Անգլերէնէ թարգմանեց՝ Զարմիկ Պօղիկեան)

Անգարայէն ղեկավարուող փանթուրքական կայսրութեան ստեղծման թուրքիոյ կայսերական նկրտումները իրենց արտայայտութիւնը կը գտնեն նաեւ ներկայ Կովկասի մէջ եւ այլուր:

Յեղապաշտութեան Չատագով այս գաղափարախօսութիւնը կը նախատեսէ հիմնել կայսրութիւն մը, որ կը ներառէ թրքախօս իւրաքանչիւր երկիր կամ տարածաշրջան, անկախ թէ տուեալ երկրի լեզուն որքանո՞վ հեռու է թուրքիոյ մէջ խօսուող լեզուէն, կամ թէ այդ շրջաններու ժողովուրդը որքանո՞վ համաձայն է նման կայսրութեան մը ստեղծումին: Այս սկզբունքը եղած է եւ կը մնայ թուրքիոյ արտաքին քաղաքականութեան հիմնական տարրը:

Այս ծրագրի իրականացման ճամբուն կանգնած Քրիստոնեայ Հայաստանը Քաղաքականութեան Բնօրրան կը համարուի: Աստուածաշնչեան աւանդութիւն համաձայն, Նոյեան Տապանը հանգչած է Հայաստանի պատմական խորհրդանիշին՝ Արարատ լեռան գագաթին: Հայոց լեզուն կը նկատուի հնդեւրոպական մայր լեզուներէն մէկը (չըսելու համար՝ հիմնականը): Հայաստանի ժողովուրդը ոչ-թրքական ցեղ է:

Փանթուրքիզմը՝ երեկ

Փանթուրքիզմը Օսմանեան թուրքիոյ հիմնական դրդապատճառն էր՝ 1914-ին դաշնակիցներուն դէմ Առաջին Համաշխարհային պատերազմին մէջ ներքաշուելու:

Օսմանեան թուրքիան ոչ միայն կը ձգտէր ընդարձակել արդէն իսկ գոյութիւն ունեցող Միջինարեւելեան իր կայսրութիւնը, այլեւ կը ջանար տարածուիլ դէպի արեւելք եւ իր սահմաններուն մէջ ներառել այս յօդուածին կից հեղինակային ծաղրանկարին մէջ պատկերուած բոլոր տարածաշրջանները (որոնցմէ շատերը, այդ օրերուն, նոյնիսկ երկիրներ չէին): Փանթուրքիզմի առանձնապատկութիւնը պիտի համարուէր այլազան երկիրներու, յատկապէս՝ թրքալեզուներու, աշխոյժ ներգրաւումը թուրքիոյ գաղափարական, մշակութային, ռազմական, դիւանագիտական եւ տնտեսական ազդեցութեան ոլորտ:

Օսմանեան թուրքիան փանթուրքիստական իր նպատակին հասնելու համար կը նպատակադրէր արմատախիւլ ընել այսօրուան թուրքիա կոչուող տարածքին մէջ ապրող բնիկ քրիստոնեայ ազգերը, այսինքն՝ հայերը, ասորիներն ու

յոյները: Վերջինները այդ հողերուն վրայ բնակած էին եւ պետութիւններ ստեղծած հազարաւոր տարիներ առաջ, նախքան թրքական եկուոր ցեղերուն Կեղրոնական Ասիայէն եւ Մոնկոլիայէն ժամանումը եւ Կոստանդնուպոլսոյ գրաւումը՝ 1453-ին:

Փանթուրքիզմը թուրքիոյ հիմնական մղիչ ազդակն էր 1915-1923 թուականներուն հայերու, ասորիներու եւ յոյներու ցեղասպանութիւնը իրագործելու համար: Թուրքիան կը ձգտէր միատար դարձնել ու թրքացնել իր կայսրութիւնը: Այս նպատակին հասնելու համար միլիոնաւոր բնիկ քրիստոնեաներ խոշտանգուեցան եւ թարկուեցան, մորթուեցան, առեւանգուեցան, հարճերու վերածուեցան եւ բռնի մահատականացուեցան: Յեղասպանութիւնը շարունակուեցաւ նաեւ թուրք բռնապետ Քեմալ Աթաթուրքի օրօք, Համաշխարհային Ազ պատերազմէն ետք: Ան հրամայեց իր գորավարներուն «Հայաստանը քանդել քաղաքականապէս եւ ֆիզիկապէս»:

Թուրքիոյ եւ իր գործընկեր Ատրպէյճանի ցեղասպանական նպատակները գաղտնիք չեն: Այդ տրամադրութիւնները այսօր իրենց արձագանգը կը գտնեն թուրք բռնակալ Ռեճէպ Թայիպ էրտողանի եւ ազգերի միապետ Իլհամ Ալիեւի մօտգ անոնք կը ջանան վերացնել թրքական այս երկու պետութիւններուն միջեւ որպէս պատնէշ կանգնած Հայաստանը: Այսօր, քրիստոնեայ Հայաստանը (որուն բնակչութիւնը 3 միլիոնէն նուազ է) կը հանդիսանայ թուրքիոյ (86 միլիոն բնակչութիւն ունեցող) եւ թրքալեզու Ատրպէյճանի (10 միլիոն բնակչութիւն ունեցող) յարձակողապաշտութեան թիրախը, այնպէս ինչպէս էր՝ Համաշխարհային Ազ պատերազմի ընթացքին:

Փանթուրքիզմի ներկայ դրսեւորումները

Լիպիացի լրագրող Ալաատտին Սալէհ խօսելով փանթուրքիզմի սպառնալիքին մասին կը գրէ «Անգարա կը ձգտի շահագործել Պաքուի հետ դաշինքը տարածաշրջանին մէջ իր դիրքը ամրապնդելու համար՝ փորձելով վերականգնել Օսմանեան կայսրութիւնը եւ Կեղրոնական Ասիոյ թրքական պետութիւնները համարել բանակավարական (լոճիստիք) հարթ տարածութեան մը մէջ՝ զինուած միացեալ ուժերու տեղաւորումով»:

Փանթուրքիզմի ազդեցութիւնը, սակայն, չի սահմանափակուիր Կեղրոնական Ասիոյ եւ Հայաստանի վրայ՝ Այս իմաստով ակադեմիկոս Տիմիթրիոս Արիստոպուլոս կը գրէ «Թուրքիոյ ներ-

թափանցումը Լիպիա, ինչպէս նաեւ Սուրիա, անոր յաւակնութիւնները Արեւելեան Միջերկրականի մէջ Յունաստանի եւ Կիպրոսի տնտեսական գոտիներու նկատմամբ նոյնպէս մաս կը կազմեն փանթուրքիզմի քաղաքական օրակարգին»:

Հողերու բռնագրաւումը՝ փանթուրքիզմի յատկանիշ

Թուրքիան ուղղակի ելք չունի դէպի Ատրպէյճան, Կասպից ծով եւ Կեղրոնական Ասիա: Հայաստան կ'ընդմիջէ գայն: Վերջինս տնտեսապէս խեղդելու ակնկալութեամբ թուրքիա եւ Ատրպէյճան խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութիւններու Միութեան (ԽՍՀՄ-ի) լուծարումէն անմիջապէս ետք փակեցին Հայաստանի հետ իրենց սահմանները: Այս շրջափակումը մասամբ օրհնութիւն էր Հայաստանի համար՝ թէեւ ան կ'արգիլէր բեռնափոխադրութիւնը դէպի Հայաստան եւ Հայաստանէն դուրս նշեալ երկիրներուն ճամբով, սակայն, թոյլ չէր տար, որ թուրքիա եւ Ատրպէյճան կործանարար գործունէութիւն ծաւալեն Հայաստանի դէմ:

Վրաստան եւ Իրան ներկայիս կը ծառայեն որպէս թրքական երթուղիներ դէպի Ատրպէյճան եւ անկէ անդին, բայց անոնք կը մնան անուղղակի ճամբաներ: Ներկայիս թուրքիան-Ատրպէյճանին կապող ճամբան Պաքու-Թիֆլիս-ձեյհան (ՊԹձ) քարիւղատարն է: Ան կ'երկարի Կասպից ծովուն մէջ գտնուող Ազերի-Չիրաղ-Կիւնաշլի քարիւղային հանքավայրէն մինչեւ Միջերկրական ծով, կը միացնէ Ատրպէյճանի մայրաքաղաք Պաքուն եւ հարաւարեւելեան Միջերկրականի ափին գտնուող թուրքիոյ ձեյհան նաւահանգիստը՝ Վրաստանի մայրաքաղաք Թիֆլիսի ճամբով:

2020-ին Ատրպէյճանի թուրքիոյ տնօրինումով յարձակում սանձագերծեց ոչ միայն Արցախի ինքնավար մարզին, այլեւ Հայաստանի վրայ: Թուրքիան այս նախադրական համար տրամադրած էր կառավարման մեքանիզմ, զինամթերք, զօրք, ՏԱՀԵՇ-ի եւ այլ զինեալ ահաբեկիչներ: Ատրպէյճան ստացած էր նաեւ ամերիկեան F-16 եւ իսրայէլեան անօդաչու թռչող սարքեր: Յարձակումներու տեսանելի նպատակը ներխուժելով յաղթելն էր, տիրանալու պատմականօրէն հայկական այն տարածքին, որ կը կոչուի Լեռնային Ղարաբաղ (Արցախ), եւ որուն կարելի չէր տիրանալ բարոյապէս, դիւանագիտութեամբ կամ պատմական բացարձակ փաստերով: Բայց մտադրութիւնը շատ աւելին էր. Ան կը ներառէր Հայաստանի տարածքներու գրաւում, որպէսզի աշխարհագրականօրէն թուրքիան կապէր Ատրպէյճանին՝ Հայաստանի Սիւնիքի մարզին միջոցով, որ ծանօթ է նաեւ որպէս Զանգեզուրի շրջան: Սիւնիքը Հայաստանը կը կապէ Իրանի, Ատրպէյճանի եւ Նախիջեւանի: Վերջինս պատմականօրէն հայկական ներգաւառ (անկլաւ) է, որ այժմ կը գտնուի Ատրպէյճանի տիրապետութեան տակ:

Թուրքիա եւ Ատրպէյճան իրենք զիրենք «Մէկ ազգ, երկու պետութիւն» կը համարեն. Սակայն 2019-ին էրտողան իր իսկական մտադրութիւնը յայտնեց, երբ յայտարարեց թէ. «Այս նպատակին հասնելու հիմնական գործիքը 2009-ին ստեղծուած թրքական խորհուրդն է, որ միացուցած է թրքական աշխարհի բոլոր (բացառութեամբ թուրքմենստանի) ժամանակակից ներկայացուցիչները: Մինչեւ այսօր մենք կ'ըսէինք «Մեկ

Շար.ը էջ 19

ԹԷՔԷԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՆ
75-ամեակի Տօնակատարութիւններու Ծարք
ԳՐԱԿԱՆ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԶԵՌՆԱՐԿ
 Նուիրում՝
ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԱՆԻՆ, ԳԵՐՄԱՄ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻՆ,
ՎԱՀՐԱՄ ՄԱՎԵԱՆԻՆ ԵՒ ԱՐՇԱԿ ՉՈՊԱՆԵԱՆԻՆ

Տեղի կ'ունենայ՝
ԿԻՐԱԿԻ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 30, 2022
 Երեկոյեան ժամը 5:00-ին
 ԹՄՄԻ Պէշկեօփուրեան Կեդրոն
 1901 N. Allen Ave., Altadena, CA 91001

Մուտքը Ազատ

Հիւրասիրութիւն

Խմբըլին Սեկն Է, Վազ Անցեք... (Պատմուածք՝ Փոքր Ինչ Երգիծական Գրիչով)

ՀԵՆՐԻԿ ԱՆԱՍԵԱՆ

- Շուռ արի մէջքդ քսեմ,- լոգարանի դուռը բացելուն պէս ասաց կինս՝ Մարիետան:

- Աղջիկ ջան, երկու օր առաջ ես մէջքս տրորել, էսօր էլ անցիր հակառակ կողմը, դռն-մոռ (կուրծք) եւ այլն..., ինչ վատ է որ...:

- Լսիր, պարոնս, չափդ ճանաչիր, սպասիր, սպասիր, բջջալինդ է, գնամ նայեմ ով է:

Մարիետայի հեռանալուց յետոյ, փորձեցի նստել ալիւմինէ բաւականին հնամաշ աթոռակին, որը իմ ծանրութեան տակ մէկ էլ ձողուեց ու չորս ոտքերը ծռուեցին տարբեր կողմեր եւ ես տապալուեցի սալալատակին:

- Մարջան, Մարջան հասիր, ընկե՛լ եմ,- ահեղագոչ ձայնով բղակեցի ես:

Բջջային, հեռաձայն, գանգամանգ մի կողմ թողած, Մարիետան հասաւ օգնութեան: Նոյն միջոցին դրան գանգ ու բռնուցքի հարուածներ դրանք:

- Մարջան, ես լաւ եմ, հաւանաբար մեր դրացիներն են, ծորակները փակիր ու գնայ նրանց մօտ եւ հանգստացրու, ասա, որ ամէն ինչ լաւ է եւ օգնութեան պէտք չկայ:

- Վա՛յ, քոռանամ ես, էս ի՞նչ օրն ես ընկել տղայ ջան, -դրացիներին հանգստացնելուց յետոյ ասաց լոգարան վերադարձած տիկինս:

- Հօ որեւէ ցաւ-բան, կոտորուածք չունե՞ս

- Չէ՛, ոչ, նստած տեղս հանգիստ տապալուեցի գետնին: Հիմա փորձիր ինձ ոտքի կանգնեցնել, որովհետեւ որքան ինքս փորձում եմ գոյգ ծորակներից կախուելով ոտքի կանգնել՝ ոչինչ չի ստացուում, ոտքերս սահում են:

Խեղճ Մարիետա, ամէն ջանք գործադրում է ինձ դուրս բերելու համար՝ անօգուտ աշխատանք: Մի պահ դադարեցնում ենք անիմաստ չարչարանքը ու դէմ դիմաց նստած գետնին, ողորմելի, խեղճացած վիճակով նայում ենք իրար աչքերի մէջ: Ես, ոչ թէ ծիծաղելի, աւելի շուտ ողբալի վիճակի մէջ եմ: Ո՞րքան կարելի է, թէկուզեւ նա կինդ լինի, աղպէս, մօրից մերկ ծնուածի պէս, նստել նրա առջեւ: Տղամարդու արժանապատուութիւնը ինձ ստիպում է ձեռքերս ծնկներին արանքում պահել:

- Հեն ջան ես գտայ, արի տրուսիկ (հայերեն՝ վարտիկ) հագցնեմ, գնամ հարեւաններից մի երկուսին բերեմ, որպէսզի քեզ դուրս հանենք այս բանտախցից:

- Ոչ մի դէպքում: Ես որոշեցի անելիքս: Թէեւ ես սովետական բանակում փորսուղ (փորի վրայով գետնի վրայ սողալ) չեմ սովորել, բայց հիմա կը փորձեմ:

- Վա՛յ, Հեն ջան, արեւիդ մեռնեմ, ինչ լա՛ւ, ինչո՞ւ շուտ չէիր մտածել: Մինչեւ դու սողաս՝ ես գնամ հանուեմ, որ քեզ կրկին լողացնեմ,- ուրախ խնդրեցով ասաց նա:

- Հիմա կամաց-կամաց հագնուիր,- ինձ փառաւոր լողացնելուց յետոյ ասաց նա:

- Էլի՞ կոստիւմ պիտի հագնեմ էս շոգին, հլա ժիւետն էլ հետը:

- Այո՛, պաշտոնական երեկոյ է, ամօթ է, ասել եմ չէ՞ Ֆաստի դերժի (ուսուերէն է՝ ձեւ արա, ձեւ պահիր): Ժիւետն էլ նրա համար, որպէսզի կարողանաս կոստիւմդ

հանել:

Ժամը երեքին Աքսես ընկե-րութեան մեքենան գայու է մեզ սրահ տանելու:

- Ինչո՞ւ այդքան շուտ, չէ՞ որ երեկոն ժամը հինգին է:

- Ալէքսան (մեծ թոռս է) ասաց, որ մեր ուզած ժամին ազատ մեքենայ չկայ: Կայ միայն 3-ին եւ 5-30-ին: Բնական է՝ ես ընտրեցի ժամը 3-ը:

- Բա մենք ի՞նչ ենք անելու երկու ժամ:

- Սրահին յարակից յայտնի փողոցում կը քայլենք, ման կը գանք, կապուչինօ կը խմենք..., ժամանակ է՝ կ'անցնի, մի նեղուիր: Որքան էլ տարօրինակ, մեքենան եկաւ ժամը 3-ից էլ շուտ, տաս վայրկեան մնացած: Ազատուողը դուրս ենք գալիս ու փողոցի աջ կողմով բարձրանում դէպի վեր:

- Վա՛յ, մենք անցանք սրահից, ինչո՞ւ մեզ չ'իջեցրեց, մենք կարող էինք անցնել դիմացի մայթը:

- Աստուած չանի նման քայլ կատարի Նարջան, նոյն վայրկեանին վարորդը կը շարժուի աշխատանքից: Նրա ամէն մի շարժումը հսկողութեան տակ է: Ուստի, նա պարտաւոր է բարձրանալ վեր, առաջին իսկ խաչմերուկից շրջադարձ կատարել ու մեզ իջեցնել հենց սրահի մուտքին: Օրէնքը՝ օրէնք է, եւ այն Ամերիկայում կիրառուում է հնարաւորինս անսայթաք: Ընկեր, բարեկամ չկայ, սխալ ես գործել՝ պատժուիր:

Երկու օր առաջ ենք եղել այս նոյն՝ De Luxe Banquet Hall-ում ու կրտսեր, որ սրահի մուտքը բակի կողմից է: Յարակից՝ Սան Ֆերնանդո փողոց գնալիս, հեռուից ձեռքով ողջունում եմ կայանատեղում աշխատող երիտասարդներին:։

Այդ տապ եղանակին անցուղարձը շատ չէ, օրը կիրակի, աշխատող հասարակութիւնը հանգստի եւ վայելքի վայրերում է:

- Դու նստիր այս ծառի շուքի տակ, տե՛ս, ինչ յարմար, երկարաւուն նստարան է, կոստիւմդ հանիր, դիր կողքդ: Ես գնամ կապուչինօ բերեմ, ասում է Մարիետան

- Լա՛ւ, մի 10-15 րոպէ էլ այդպէս սպանենք, իսկ յետո՞յ

- Յետոյ այն, որ ես կը գնամ Մոլ, իսկ դու քո բջջայինով երաժշտութիւն կը լսես:

Մի քանի վայրկեան անց, աշխուժ գրոցով բռնուած, միջին տարիքի երկու հայ կանայք նկատում են ինձ ու ժպտալուց յետոյ շարունակում քայլել: Հագիւ երկու-երեք քայլ արած, ընդոստ ես են դառնում ու մօտենում ինձ:

- Դուք պարոն Անասեանն էք, այդպէս է, չէ՞,- հարցնում է նրանցից մէկը:

- Այո՛, դուք ճիշդ էք, իսկ դու՞ք ով էք: Ներկայացէք աղջիկներ:

- Մենք հայ նպարատան վաճառողներ ենք: Մի ազատ օր ունենք, եկել ենք Մոլ՝ գնումների: Դուք ինչ էք անում այստեղ, բոլորովին մենակ:

- Ես մենակ չեմ աղջիկս, կինս, ձեզ նման գնացել է Մոլ, իսկ դուք նստէք, նստէք, մի քիչ կը գրուցենք,- կոստիւմս վերցնելով թեւիս, ասացի ես:

- Էս շոգին, կրակին կոստիւմում է պէտք, բա դուք մեղք չէ՞ք,- նրբին ծիծաղով միջամտում է միւս կինը:

- Պարտաւորուած եմ աղջիկս, կողքի փողոցի De Luxe սրահում նշուած է ՆՈՐ ՕՐ շաբաթաթերթի 100-ամեակը: Հրաւիրուած ենք այդ երեկոյին:

- Մասնորո, ամուսինս հալեպահայ է եւ միշտ առաջինը ձեր նիւթերն է կարողում թերթերում եւ ինձ էլ ստիպում է, որպէսզի ամէն մի գնորդի պայուսակում հայկական թերթ դնեմ: Ասում է՝ «Թող սովորեն Մաշտոցեան ուղղապարտութեամբ կարդալ»:

- Այդ մէկը դուրս շատ եկաւ: Բրաւօ իրեն: Ողջունիր նրան իմ կողմից:

Գուցէ այս գրոցը երկար շարունակուէր, եթէ չ'յայտնուէր Մարիետան:

- Օ՛, հիանալի..., , հրաշալի գրուցակիցներ է գտել ամուսինս,- աշխուժօրէն ասաց նա ու ֆիրմային թղթէ տոպրակից հանեց մի գեղեցիկ վերնազգեստ,- չը՛, հաւանում էք աղջիկներ:

- Հոյակապ է տիկին Մարիետա,- ձէն-ձէնի տուած ասացին կանայք ու վեր ելան նստարանից:

- Ուրեմն դուք ինձ էլ գիտէք հա՞...

- Անշուշտ, ո՞վ չգիտի ձեր երաժշտական ընտանիքին,- աշխուժօրէն, միաբերան ար-ձագանգեցին կանայք ու մտերմօրէն հրաժեշտ տալուց յետոյ հեռացան:

- Էս ի՞նչ հաճելի փոթորիկ էր Մարջան, աւելորդ ժամերը գրեթէ անցան: Ես կոտորուեցի առանց ծխելու: Արի գնանք Valet Parking-ի տղաների մօտ, մի քիչ էլ նրանց հետ կը գրուցենք, տղաները Հայաստանից են: Երկու օր առաջ եմ ճշդել:

- Չը՛, տղերք, ո՞նց էք դիմանում էս շոգին, կարո՞ղ եմ ձեզ հետ միասին ծխել,- հագիւ տղաներին մօտեցած, ուրախ-ուրախ ասացի ես

- Ինչի՞ չէ հայրիկ ջան,- ասաց նիհարաւուն երիտասարդը՝ աթոռը գիջելով ինձ:

- Սպասէք, սպասէք տղերք դուք չգիտէք թէ ով է յարգելի տարիքով տղամարդը ու շրջուց իմ կողմը,- դուք կոմպոզիտոր Հենրիկ Անասեանը չէ՞ ք:

- Այո, ես եմ բարեկամս, ո՞րտեղից գիտես ինձ: Դու երկու օր առաջ այստեղ չէիր

- Ճիշդ է, չկայի Մասնորօ ջան, ես դուրսկահար եմ, անուս ենք է, վեց ամիս է, որ ընտանիքիս հետ եկել եմ Հայաստանից: Ես կատարել եմ ձեր Դուրսկի կոնցերտը:

- Բա նոտաները ո՞րտեղից ես ձարել:

- Գէորդ Դաբաղեանն է տուել: Մի կտոր երգեմ, որպէսզի համոզուէք որ չեմ ստում:

Դուրսկահարը անթերի մատուցեց կոնցերտի առաջին մասից մի հատուած:

- Ապրես բարեկամս, յուսամ առիթ կը լինի հանդիպելու, երբ օրերը լաւանան:

...Չարմանալի գուգադիպու-թեամբ մեզ տեղաւորեցին այն նոյն սեղանի շուրջ, որը մեզ էր յատկացուել երկու օր առաջ՝ Վենիսուէլահայերի կազմակերպած երեկոյին:

Ընթրիքից յետոյ, նախքան հանդիսաւոր երեկոյի սկսուելը, դուրս եկայ բակ՝ ծխելու: Ինձնից բացի հագուած-չքուած մի ծխող էլ կար: Վերջինս քիչ հեռուից մօտեցաւ ինձ ու անսպասելի հարց ուղղեց.

Դուք երաժիշտ էք չէ՞...կա-րո՞ղ եմ մի հարց տալ

- Այո, սիրով, ինչո՞ւ չէ:

- Դուք կոմիտասին տեսե՞լ էք...

- Այսինքն ի՞նչպէս թէ տեսել եմ, ո՞ւր պիտի տեսնէի:

- Բա նա Երեւանում չի ապրե՞լ, հենց ա Պանթոնում էլ թաղուած է:

Մի վայրկեան քարացայ, ար-րիւնը սառեց երակներս մէջ, ի՞նչ ասել այս բուլթ ու տգէտ փողկապաւորին:

- Չէ, նա Հայաստանում չի եղել, Փարիզում է մահացել եւ 1936-ին աճիւնը բերել են Հայաստան:

- Ինչպէ՛ս, բա մեր կոնսերվատորիայում դաս չի տուե՞լ:

Արդէն սա չափից դուրս էր..., ցանկութիւն ունեմ այս ոչնչութեանը վար գլորել աստիճաններից, -Հենրիկ քեզ պահիր,- ասում եմ ինքս ինձ

- Տուել է, տուել, ինձ էլ է դաս տուել, ես նրա շնորհիւ եմ երաժիշտ դարձել, իսկ դու , պարոնս, գնա թութուն ցանիր, հղպէս «համ էժան ի, համ բնական ի», - կ'ասէր վանեցիկ:

Ոչինչ չկարողացաւ ասել այդ ողորմելի թշուառականը: Չայրոյթս չփարատուած վերադարձայ սրահ:

- Էս երկար մնացիր, հօ բանման չի եղել, երեսիդ գոյն չկայ:

- Այո, մի քիչ երկարեց Մարջան, տուն գնանք՝ կը պատմեմ, այստեղ հարմար չէ:

...Տուն հասնելուն պէս Մարիետային պատմեցի երաժի մասին:

- Ամա՛ն, ի՞նչ ես էդքան սրտիդ մօտ ընդունում, շատեր նոյնիսկ կոմիտաս անունը չեն լսել: Մայրդ եթէ ողջ լինէր կ'ասէր «Խմբըլին (անճարակ, անկարող, ապուշ) մէկն է եղել, վազ անցիր»:

- Էդ ո՞նց լիչեցիր էդ բառը: Հարիւր տարի չենք լսել այդ բարբառակին գեղեցիկ բառը:

- Հիմա պատմեմ լսիր,- ինձ տանջող մտքերը վանելու համար ասաց Մարիետան

1957-ին, երբ ես արդէն գնում գալիս էի ձեր տուն: Մի օր, ձեր հարեւան երկու Մազթաղ անունով կանայք եւ մայրիկդ, բակում նստած գրուցում էին: Մայրիկդ ասաց, որ սուրճ պատրաստեմ: Խոհանոցի պատուհանից տեսայ, որ էմմա անու-նով հարեւանն է բակ մտնում: Բնական է, չորս բաժակ սուրճ պատրաստեցի: Երբ սրճեփն ու չորս բաժակը դրի սեղանին, ճարպիկ Մազթաղը հարցրեց.

- Ինչո՞ւ չորս բաժակ աղջիկս, էմման ի՞նչ գիտէ սուրճը ինչ է... անանկ չէ՞ էմմա, -ան մեզի պէս ախպար չէ, մարդը՝ ուրիշ, մեզի պէս Ֆրանսայէն է:

- Ճիշդ ա ասում, ես կոֆէ չեմ խմում, ամուսինս՝ Արան ա խմում:

- Նորէն ի՞նչ ուզելու համար եկած էր վերժին,- նոյն Մազթաղն էր հարցնողը:

- Կարելոր չէ ճանրմ, վազ անցիր Մազթաղ, մեղք է կնիկը: Այսօր նորէն ծեծ կերած է ամուսիննէն դրամ ուզած ըլլալուն համար:

- Ճանրմ, ինչո՞ւ մեղք է, խմբըլին (անկարող, անճարակ, ապուշ) մէկն է, թող ոստիկանին դիմէ:

- Դիմած է, աւելի գէշ, աւելցած է ծեծը: Կաշառքով կալանքէն ազատած է: Երեք երեխայ, երեքն ալ՝ անօթի: Խեղճ կինը չի գիտէր որ մէկուն հասնիլ, տեսաք արդէն, նիհարանալէն չոփ կտրած է խեղճը, իսկ ամուսինը փառաւոր կեանք կը

Մայք Յակոբեանի Նկարչական Ցուցահանդեսը

ԳԵՈՐԳ ՔԵՕՇԿԵՐԵԱՆ

Կազմակերպութեամբ Թէքէեան Մշակութային Միութեան Փաստինա-Կլէնտէյլ Մասնաճիւղին, տեղի ունեցաւ Մայք Յակոբեանի գիրքի շնորհանդէսը, նկարներու ցուցահանդէսը, հեղինակած բանաստեղծութիւններու եւ յօրինած երաժշտութեան ու երգերու ներկայացումը:

Վերոյիշեալ գեղարուեստական բարձրորակ միջոցառումը տեղի ունեցաւ Կիրակի, Հոկտեմբեր 9, 2022-ի երեկոյեան ժամը 5:00-ին, Միութեան Ալթատինայի Պէշկէօթիւրեան Կեդրոնի սրահին մէջ:

Ինչն՞ ընտրեցինք այս թուականը: Նախ՝ որովհետեւ Հոկտեմբերը հռչակուած է "Հայ Մշակութի Ամիս", Կիլիկիոյ Գարեգին Ա. Կաթողիկոսին կողմէ: Իսկ երկրորդ՝

դիստեսներուն կողմէ ունկնդրուեցաւ յոտնկայս:

Քերթնեան ապա ճարտարօրէն ներկայացուց "Աչքերիդ Պէս Սիրուն Աչքեր" երաժշտութիւնը, որը խլիջ հանդիսատեսներու խանդավառութիւնը: Պէտք է ըսել որ այս երկու կտորները առաջին անգամ ըլլալով կը հնչէին հայ բեմին վրայ: Անոնց խօսքն ու երաժշտութիւնը կը պատկանի Մայք Յակոբեանին:

"Հայերէն" բանաստեղծութիւնը՝ ասմունքով ներկայացուեցաւ Փաստինայի Պլեռ պետական երկրորդական վարժարանի Հայկական ճեմարանի աշակերտուհիներէն, Արմինէ եւ Նարինէ երկուորեակ քոյրերուն կողմէ: Փոխն ի փոխ՝ անոնք հանդէս եկան, խլիջով հանդիսատեսներու հիացմունքը:

որովհետեւ այս տարի կը զուգադիպի Թէքէեան Մշակութային Միութեան հիմնադրութեան 75-րդ-ամեակին:

Օրուան հանդիսավարը՝ Գէորգ Քէօշկէրեան, իր բացման խօսքով անդրադարձաւ Թէքէեան Մշակութային Միութեան նպատակին՝ որն է հայապահպանումը օտար այս ափերուն վրայ, եւ որը կարելի կը դառնայ քաջալերելով հայ մամուլը, բարոյապէս եւ նիւթապէս նեցուկ կանգնելով հայ դպրոցին եւ կազմակերպելով մշակութային ձեռնարկներ, ուր ելոյթ կ'ունենան մեր նոր սերունդի գաւակները:

Սփիւռքի մէջ՝ շարունակեց ան, մենք կը դիմարենք հոսանքի վեր ու կը դիմագրաւենք շատ մը խոչընդոտներ, որոնց պէտք է յաղթահարել ամէն գնով եւ այդ կ'ըլլայ միայն ու միայն միասնական ուժերով: Հուսկ ապա, հանդիսավարը ընթացք տուաւ օրուան յայտագրի սահուն գործադրութեան:

Առաջին առթիւ հանդէս եկաւ յայտնի եւ սիրուած արհեստավարժ սրինգահար Սալբի Քերթնեանը: Անոր "Մայր Հայաստան" քայլերգի գեղեցիկ ելոյթը՝ հան-

ԹՄՄ, Փաստինա-Կլէնտէյլ Մասնաճիւղի վարչութեան Փոխ-Ատենապետ Խաչիկ Նահապետեանը հանդէս եկաւ ներկայացնելով "Չկա Մէկը Տեղը Լեցնի" երգը, որու հեղինակն է Մայք Յակոբեանը:

Մայք Յակոբեանի "Ճամբորդութիւն մը՝ Գիծերու, Ձեւերու եւ Գոյներու Ընդմէջէն" գիրքը ներկայացուց Տոքթ. Գրիգոր Սիմոնեանը: Տոքթ. Սիմոնեան շրջանաւարտ է Պէշկէօթի ՀԲԸ Միութեան Յովակիմեան-Մանուկեան վարժարանէն: Ան իր ատամնաբուժական մասնագիտութիւնը ստացած է Լոս Անճելըսի USC համալսարանին մէջ, վկայուելով որպէս Periodontist:

Տոքթ. Սիմոնեան արդարօրէն դիտել տուաւ որ սփիւռքի մէջ՝ շատ քիչ կը պատահի որ արուեստագետ մը գնահատուի իր կենդանութեան: Այսօրուան գնահատանքը բացառաբար չհամընկնի սովորական դարձած՝ "Գնա մեռի, եկուր սիրեմ" ժողովրդական ասոյթին, հետեւցուց սիրելի բանախօսը:

Մայք Յակոբեանի "Գոյնի եւ Ներկի" այս փառատօնը, շարունակեց յարգելի բանախօսը, կ'արտացոլացնէ 50 տարիներու վրայ եր-

Նոր Գիրքեր «Մէկ Ժողովուրդ ու Մէկ Կուսակցութիւն» Հեղինակ՝ Տոքթ. Էտուարտո Տանթ Ասիլեան

Սոյն հրատարակութիւնն առաջին անգամ լոյս տեսած է 2017ին, Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան կուսակցութեան հիմնադրութեան 130-ամեակին առիթով: Գիրքին հեղինակը Տոքթ. Էտուարտո Տանթ Ասիլեան, զայն վերահրատարակած է 2022-ի Մայիսին, Պուէնոս Այրէսի Dunken հրատարակչատան կողմէ:

Շուրջ 370 էջերէ եւ 18 գլուխներէ բաղկացած սոյն պատկերազարդ հատորով, հեղինակը՝ սպանախօս հասարակութեան, համապարբակ կերպով, կը ծանօթացնէ Ս.Դ.Հ.Կ.ի հիմնադիրներն ու անոնց զաղափարախօսութիւնը: Ինչպէս նաեւ՝ կուսակցութեան մղած ազատագրական պայքարի հանգրուանները, ակնաւոր դեկավարները, հայրենանուէր գործիչները, քսան կախաղաններն ու քսաներորդ դարու առաջին ցեղասպանութիւնը: Նմանապէս յիշուած են Սարգսրապատի եւ այլ շրջաններու ազատագրական, հերոսամարտերը, Ուուտրօ Ուիլսոնի ծրագիրն ու Հ.Բ.Լ.Մ.ի ազգօգուտ նախաձեռնութիւնը, առաջին խորհրդային շրջանի եւ յետխորհրդային Հայաստանի կարգավիճակները:

Կրնանք անվարան յայտնել որ Տոքթ. Էտուարտո Տանթ Ասիլեանի սոյն հատորը՝ թէեւ նուիրուած է Ս.Դ.Հ.Կ.ի 130 ամեակին (1887-

2017), սակայն այդ աշխատութիւնը՝ կուսակցականի պարունակէն դուրս գալով, օգտակար տեղեկութիւններու բաժիններ ալ աւելցնելով, ձեռով մը մանրապատում մը եղած է աւելի քան մէկ դարուան հայոց պատմութեան:

Հանրամատչելի գնահատելի գործ մըն է եւ միաժամանակ ուսանելի, մասնաւորաբար սպանախօս երկիրներու հայ նորահաս սերունդին համար:

Գ. ՄՈՂՈՅԵԱՆ

«Իմ Սրտի Խօսքը» (Բանաստեղծութիւններ, Միտքեր եւ Խոհեր) Հեղինակ՝ Ծոյճ Յակոբեան

Երեւանի «Յասոն» հրատարակչատունէն 2022 թուականին լոյս տեսած 120 էջերէ բաղկացած ծորճ Յակոբեանի «Իմ սրտի խօսքը» հատորը կը բաղկանայ երկու մասերէ՝ «Բանաստեղծութիւններ, միտքեր եւ խոհեր»: Գիրքին մէջ որպէս յառաջաբան Հայկ Մարտիրոսեան կ'ըսէ «Ծորճ Յակոբեանը բանաստեղծ չէ: Նա սովորական հայ մարդ է եւ այդքանով իսկ հոգում ունի բանաստեղծական սկիզբ: Պարզ անպաճոյճ գործեր են իմ ընկերոջ գրածները, բայց այնքան անկեղծ, այնքան պարզ են, որ ընթերցողն անպայման կը սիրի դրան...»:

Գիրքի երկու բաժիններու միջեւ անջատող բաժին մը կայ, ուր գետեղուած են հեղինակի ընկերային եւ քաղաքական գործունէութեան առնուած գունաւոր լուսանկեր:

Գալով ծորճ Յակոբեանի միտքերուն եւ խոհերուն՝ ստորեւ կու տանք քանի մը նմոյշներ.

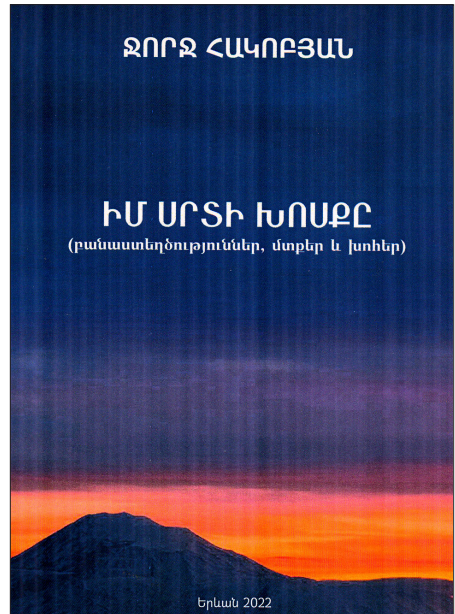
Մտածում եմ՝ ինչ մաղթեմ իմ ազգին...

Համախմբում- Եթէ լինէինք, բա՞ մեր հայր սա՞ կը լինէր:

Արդարութիւն- Հիմա՞ բոլոր թալանչիները եւ մարդասպանները ճաղերի ետեւում կը լինէին:

Կարած տքնաջան աշխատանքի մը արդիւնքը, ուր արուեստագետը կ'անսայ ներքին պահանջքի մը՝ իր զգացումները լաւագոյնս դրսեւորելու պատասաւին վրայ:

Արուեստը, աւելցուց Տոքթ. Սիմոնեան, կը պատկանի թէ ստեղծողին եւ թէ ալ ընկալողին: Յակոբեան՝ նշեց արուեստի վերլուծող մեկնաբան դասախօսը, ինքնուրոյն

Հայրենասիրութիւն- Երկիրը մինչեւ վերջ չէինք թալանի:

Համերաշխութիւն- Այդպէս լինէր՝ մենք հիմա կ'ապրէինք ուրիշ Հայաստանում:

Համբերութիւն- Այդ մէկը՝ մեր ազգը ունի: Նստած սպասում ենք՝ ո՞վ է մեզ օգնելու, որ մեր հարցերը լուծենք, առանց հասկանալու, որ՝ առաջին հերթին, մենք պէտք է ինքներս լուծենք, «Եղունգ ունես, գլուխդ քորի»:

Նկարիչ մըն է որ ազդուած է աշխարհահռչակ նկարիչներ Vincent Van Gogh-էն, Henri Matisse-էն եւ Paul Gauguin-էն: Իսկ ոմանք ալ, շարունակեց յարգելի բժիշկը, իր պատասաւներու վառ գոյներուն մէջ կը տեսնեն Սարեանը:

Գեղարուեստական յայտագի-

Վատիկանի Բ. ժողովի Բացման 60-ամեայ Յորելեան

2022 թ. Հոկտեմբեր 11-ի երեկոյեան Սբ. Պետրոս տաճարին մէջ, հանդիսաւոր արարողութեամբ եւ Հռոմի Քահանայապետ Ֆրանսիսկոս Պապի նախագահութեամբ յիշատակուեցաւ Յովհաննէս ԻԳ. (XXIII-րդ) Պապի կողմէ, 1962 թուականի Հոկտեմբերի 11-ին, Վատիկանի Բ. ժողովի բացումը: Միջոցառման ներկայ էր նաեւ Սբ. Աթոռի մէջ Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ ներկայացուցիչ Գերշ. Տ. Խաթակ Արք. Պարսամեանը:

Իր ընդարձակ քարոզի մէջ Հռոմի Պապը կոչ ըրաւ վերագտնելու Վատիկանի Բ. ժողովի էութիւնն ու իմաստը: Ան վերջիչելով երջանկայիշատակ Յովհաննէս Պապի բացման արարողութեան առթիւ արտասանած խօսքերը՝ այն ուրախութեան մասին, որ պէտք է բնակուի Եկեղեցւոյ մէջ, Ֆրանսիսկոս Պապը վերահաստատեց, որ Եկեղեցին «եթէ

Կաթոլիկ Եկեղեցւոյ Վատիկանի Բ. ժողովը սկիզբ առած էր Հռոմի Յովհաննէս ԻԳ. Պապի գահակալութեան վերջին տարին եւ աւարտած՝ 1965 թ. Դեկտեմբերի 8-ին, Պօղոս Զ. (VI-րդ) Պապի օրով:

1963 թուականին Պօղոս Զ. Պապի հրաւերով՝ Վատիկանի Բ. ժողովին մասնակցած են երկուքական ներկայացուցիչ՝ Ամենայն Հայոց եւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւններէն:

Վատիկանի Բ. ժողովի ընթացքին հաստատուած է շարք մը կարեւոր փաստաթուղթեր, ինչպէս նաեւ տարբեր Քրիստոնէական դաւանանքներու միասնութեան մասին Unitatis Redintegratio հրամանագիրը: Վերջինիս մէջ ընդունուած հիմնակէտերու եւ որոշումներու շնորհիւ նոր էջ կը բացուի միջ-եկեղեցական յարաբերութիւններու մէջ, որոնք այնուհետ լրիւ նոր զարգացում եւ

Հռոմի Պօղոս Զ. Պապի եւ Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի հանդիպումը, Վատիկան 1970

չ'ուրախանար եւ կ'ուրանայ ինքզինք, որովհետեւ կը մոռնայ այս սէրը, որ զինք ստեղծեց», ապա շարունակեց. «Յիսուսին սիրահարուած եկեղեցին ժամանակ չունի բախումներու, թունաւորումներու եւ հակասութիւններու համար: Աստուած ազատէ մեզ քննադատական եւ անհանդուրժող, կոպիտ եւ գայրացած ըլլալէ: Քանի որ, ով կը սիրէ՝ ինչպէս կը սորվեցնէ Պօղոս առաքեալը, ամէն ինչ կ'ընէ առանց տրտնջալու: Տէ՛ր, սորվեցո՛ւր մեզի քու վեհ հայեացքը, որ Եկեղեցւոյ նայինք այնպէս, ինչպէս Դուն գայն կը տեսնես»:

Քարոզի աւարտին Սրբազան Քահանայապետը շնորհակալութեան խօսք ուղղեց արարողութեան մասնակցող Քոյր եկեղեցիներու ներկայացուցիչներուն, ապա փառաբանութիւն մատուցեց Աստուծոյ՝ ժողովի պարգեւի համար:

որակ կը ստանան: Ատոր ապացոյցը կ'ըլլայ 1970 թ. Մայիսի 8-էն 12-ը Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի այցը Վատիկան՝ Երուսաղէմի Պատրիարք Տ. Եղիշէ Արք. Տէրտէրեանի եւ Կ. Պոլսոյ Պատրիարք Տ. Շնորհք Արք. Գալուստեանի ուղեկցութեամբ: Պատմական այդ այցի աւարտին կը ստորագրուի Համատեղ Յայտարարութիւն:

Այդ յայտարարութեան մէջ երկու գահակալները կը հրաւիրեն բոլոր քրիստոնէաները, յատկապէս Կաթոլիկ եւ Հայ Առաքելական Եկեղեցիներու հետեւորդները, աւելի մեծ հաւատարմութեամբ արձագանգելու Սուրբ Հոգիի կոչին, յորդորելով աւելի խոր միասնութեան, այդպիսով կարեւորելով Փրկիչի կամքը եւ արդիւնաւէտ դարձնելով քրիստոնէաներու կողմէ աշխարհին ծառայելը:

Ձամիլա Աֆղանին՝ 2022 Թ. «Օրորա» Մրցանակի Դափնեկիր

«Օրորա» համաշխարհային մարդասիրական ամենամեայ եօթերորդ մրցանակը շնորհուել է մանկավարժ, իրաւապաշտպան, «Նուռ» կրթութեան եւ կարողութիւնների զարգացման կազմակերպութեան (NECDO) հիմնադիր Ջամիլա Աֆղանինին, որն իր կեանքի 25 տարին նուիրել է Աֆղանիստանի կանանց կրթութեան հնարաւորութիւն տալու գործին:

Դափնեկրի մեծարանքի միջոցառումները, որոնք կրում էին բարեգործական բնույթ, անցկացուեցին իտալիայի Վենետիկ քաղաքում Հոկտեմբերի 14-16-ը: Մինչեւ 2021 թ. Օգոստոսը «Նուռ» կրթութեան եւ կարողութիւնների զարգացման կազմակերպութիւնն ունէր աւելի քան 100.000 կին շահաւոր, որոնք ընդգրկուած էին գրագիտութեան ծրագրերում: Եւ սա՛ շնորհիւ բազմաթիւ համայնքներում ստեղծուած փոքր կեդրոնների, որոնք ղեկավարում էին հենց կանայք: Կազմակերպութիւնը նաեւ իրաւաբանական օգնութիւն եւ սոցիալ-հոգեբանական աջակցութիւն է տրամադրում աւելի քան 10.000 կնոջ, որոնք բռնութեան են ենթարկուել ընտանիքի անդամի կամ գուզնկերոջ կողմից: Ստիպուած լինելով փախչել Աֆղանիստանից՝ Ջամիլան շարունակում է օգնել միւսներին՝ անկախ հեռաւորութիւնից:

Երբ թալիբները գաւթեցին իշխանութիւնը երկրում, Ջամիլա Աֆղանին ստիպուած էր լքել հայրենիքը, բայց նա երբեք չի հրաժարուել իր հայրենակիցներից: Այսօր էլ նրա կազմակերպութիւնը շարունակում է աջակցել Աֆղանիստանի կանանց եւ խոցելի ընտանիքներին՝ լոյս սփռելով կրթութեան անհասանելիութեան, ընտանեկան բռնութեան եւ այլ ժամանակակից խնդիրների վրայ, որոնց այսօր բախուած են կանայք: Միաժամանակ այն ֆինանսական օգնութիւն է տրամադրում իրաւապաշտպաններին, լրագրողներին եւ փաստաբաններին:

«Օրորայի» առաքելութիւնն է ճանաչման եւ մեծարանքի արժանացնել Ջամիլա Աֆղանինի նման մարդասէրների աշխատանքը եւ այն ներկայացնել աշխարհին: Մերօրեայ այս հերոսները ոգեշնչում ու առաջնորդում են մեզ եւ ցոյց տալիս, թէ ինչպէս դիմակայել ճնշող թուացող մարտահրաւերներին: Նրանք մեզ յիշեցնում են համընդհանուր մարդկայնութեան մասին եւ քաջալերում՝ նոյն նուիրումով ծառայելու աղքատներին եւ լուսանցքում յայտնուած մարդկանց: Նրանք նաեւ յիշեցնում են մեզ բոլորիս հաւասար հնարաւորութիւն տալու՝ մեր պարտաւորութեան մասին», - ասաց «Օրորա»

մրցանակի Ընտրող յանձնաժողովի նախագահ, Լոնտոնի կայսերական քոլեճի Կլոպալ առողջապահական նորարարութիւնների ինստիտուտի համադեկավար Լորդ Արա Դարգին:

Ամէն տարի «Օրորա» մարդասիրական նախաձեռնութիւնը շնորհում է «Աւորո» մրցանակը՝ Հայոց ցեղասպանութիւնը վերապրողների անունից՝ ի երախտագիտութիւն նրանց փրկողների: Դափնեկիրն ստանում է 1.000.000 ԱՄՆ տոլար պարգեւ եւ հնարաւորութիւն՝ շարունակելու նուիրատուութեան շղթան՝ աջակցելով կազմակերպութիւնների, որոնք օգնում են կարիքի մէջ գտնուողներին: Որպէս 2022 թ. «Օրորա» մրցանակի դափնեկիր՝ Ջամիլա Աֆղանին կ'աջակցի Խաղաղութեան եւ ազատութեան կանանց միջազգային լիգային եւ «Նուռ» կրթութեան եւ կարողութիւնների զարգացման կազմակերպութեանը: Խաղաղութեան եւ ազատութեան կանանց միջազգային լիգան իր անդամների կողմից ղեկավարուող միջազգային կազմակերպութիւն է, որը ձգտում է խթանելու համաշխարհային խաղաղութիւն՝ հանդէս գալով յանուն գինաթափման, բռնութեան վերացման, կանանց իրաւունքների եւ զենդերային հաւասարութեան: Իսկ «Նուռ» կրթութեան եւ կարողութիւնների զարգացման հասարակական կազմակերպութիւնը մարդասիրական աջակցութիւն է տրամադրում Աֆղանիստանի կանանց, երիտասարդներին եւ երեխաներին, նրանց ընձեռում զարգացման հնարաւորութիւն:

«Իմ մասնագիտական փորձից գիտեմ, որ մարդու իրաւունքների պաշտպանութիւնը պայքար է: Մենք անցնում ենք այս փուլերով, եւ սա դրանցից մէկն է, երբ այդքան էլ պարզ չէ, թէ ինչպիսին պէտք է լինեն մի շարք հարցերի շուրջ մեր յետագայ քայլերը, յատկապէս՝ երբ ժամանակը պարզապէս չի հերիքում: Ջամիլա Աֆղանինի նման մարդիկ յոյսի լոյս են վառում ապագայի համար եւ մեզ բոլորիս ելք ցոյց տալիս խաւարից», - նշեց «Օրորա» մրցանակի Ընտրող յանձնաժողովի անդամ, Իռլանտայի նախկին նախագահ եւ ՄԱԿ-ի մարդու իրաւունքների հարցերով նախկին գերագոյն յանձնակատար Մերի Ռոբինսոնը:

Ստեղծումից ի վեր «Օրորա» մրցանակը բարեփոխել է հակամարտութիւնների, հալածանքների եւ մարդու իրաւունքների այլ խախտումները հետեւանքով տուժած աւելի քան 1.000.000 մարդու կեանք՝ ուշադրութեան կեդրոնում պահելով երեխաներին, տեղահանուածներին, կանանց եւ աղջիկներին:

Քահանայական Ձեռնադրութեան Եւ Օծման 30ամեակի Տօնակատարութիւն Ի Պատիւ Արժն. Տ. Շնորհք Ա. Քհնյ. Տէմիրճեանի

Կիրակի, Հոկտեմբեր 9, 2022ին, տօնական օր մը ապրեցաւ Արեւմտեան Թեմի վէն Նայս քաղաքի Սբ. Պետրոս Եկեղեցին: Առիթը՝ Եկեղեցւոյ ժրջան Հովիւին՝ Արժն. Տ. Շնորհք Ա. Քհնյ. Տէմիրճեանի Քահանայական Ձեռնադրութեան եւ Օծման 30ամեակն էր: Սուրբ Պատարագ մատուց ինքը՝ Յոբելարը, ներկայութեամբ Արեւմտեան Թեմի Սրբազան Առաջնորդ՝ Գերշն. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի, Գերշն. Վաչէ Արք. Յովսէփեանի (Ձեռնադրիչը Յոբելարին), Արեւելեան Թեմէն հիւրաբար ժամանած Արժն. Տ. Մարտիրոս Ա. Քհնյ. Չեւեանի եւ Հոգն. Տ. Վրդ. Եարտըմեանի: Հաւատարմութեամբ հոծ բազմութիւն մը մասնակցեցաւ արարողութեան եւ օրուան ներշնչող ուրախութեան: Ներկայ էին նաեւ Տէր Հօր ընտանիքի անմիջական հարազատները, մօտիկ բարեկամեր եւ ծանօթներ:

Սբ. Պատարագի «Հայր մեր»-էն առաջ, «Ուրախ լեր» շարականի երգեցողութենէն ետք, Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդ՝ Գերշն. Յովնան Արք. Տէրտէրեան, հանգամանալից արտայայտութիւններով ներկայացուց օրուան Յոբելարը՝ դրուատելով անոր 30 տարիներու եկեղեցական եւ հովուական բացառիկ ծառայութիւնը: «Արժն. Տէր Հայրը, աւելցուց Գերշնորդ Առաջնորդը, իր Քահանայական կոչումով ու հովուական բացառիկ առաքելութեամբ միշտ վայելած է ժողովուրդին անվերապահ սէրը: Ան եղած է միշտ սիրուած, գնահատուած ու յարգուած Հոգեւորական մը»: Այս ուրախ առիթով, գնահատելով Տէր Հօր եկեղեցական նուիրումը եւ աշխատանքը, Առաջնորդ Սրբազանը անոր նուիրեց գեղեցիկ Լանջախաչ մը եւ Երէցկոյն Սբ. Կրօնական յուշանուէր մը, որ միշտ թեւ ու թիկունք եղած է Տէր Հօր: Հաւատարմութեամբ երկար ծախող շնորհներով իրենց խնդակցութիւնը յայտնեցին Եկեղեցւոյ սիրուած Հոգեւոր Հովիւին: Խօսք առնելով Յոբելար Արժն. Տ. Շնորհքը, նախ շնորհակալական իր սրտաբուխ խօսքերը յղեց Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդ Սրբազանին՝ Գերշն. Յովնան Արք. Տէրտէրեանին եւ ապա անցաւ իր օրուան Պատգամին՝ Հայերէն եւ Անգլերէն լեզուներով:

Սբ. Պատարագէն անմիջապէս ետք, Եկեղեցւոյ մեծ սրահին մէջ տեղի ունեցաւ յարգանքի ճաշկերպութիւն մը՝ յատուկ յայտագիրով: Կը տիրէր բարձր ուրախութեան ընդհանուր մթնոլորտ մը: Օրուան յայտագիրի խօսնակն էր Արեւմտեան Թեմի Թեմական Խորհուրդի

Ատենապետ՝ Տիար Տերիկ Ղուկասեան: Շուրջ երեք հարիւր հաւատացեալներ մասնակցեցան պաշտօնական ճաշկերպին, որու ընթացքին գործադրուեցաւ գեղարուեստական յայտագիր մը՝ նուագով, երգերով եւ զանազան ելուցներով: Առաջին հերթին՝ Եկեղեցւոյ Ծխական Խորհուրդի Ատենապետ՝ Տիար Պարգեւ Համալեան, հակիրճ խօսքերով ներկայացուց Ծխական Խորհուրդին գնահատանքը՝ Հոգեւոր Հովիւին ներկայացնելով արժանի յուշանուէր մը: Ապա խօսք առաւ Հոգն. Տ. Վրդ. Եարտըմեան, որ մօտէն ծանօթ ըլլալով օրուան Յոբելարին, յատուկ գնահատանքով արտայայտուեցաւ անոր մարդկային, եկեղեցական եւ հովուական ճիրքերուն եւ հոգեւոր եւ քահանայական ծառայութիւններու մասին:

Ճաշկերպութիւն մասնակցեցաւ Արեւելեան Թեմի նախկին Առաջնորդ (Նիւ Եորքէն)՝ Գերշն. Դանիէլ Եպս. Ֆրնտոգեան, որ Յոբելարին դասընկեր եղած է Նիւ Եորքի Սբ. Ներսէս Ընծայարանէն ներս: Ան մեծապէս գնահատեց Տ. Շնորհքին եւ ընդհանրապէս Քահանաներու ծառայական նուիրումը մեր Եկեղեցւոյ եւ անոր հաւատացեալներուն հանդէպ: Խօսք առաւ նաեւ Արժն. Տ. Մարտիրոս, որ ներկայիս Տեսուչն է Նիւ Եորքի Սբ. Ներսէս Ընծայարանին, ընդգծելով օրուան Յոբելարին մարդկային, ընկերային եւ եկեղեցականի բարեմասնութիւնները. անոր մաղթեց քաջաբողջ եւ արդիւնաւոր ծառայութիւն Եկեղեցւոյ հաւատացեալներու հոգեւոր օգուտին համար:

Բնականաբար, խօսք առաւ նաեւ Յոբելարը՝ Արժն. Տ. Շնորհք Ա. Քհնյ. Տէմիրճեանը: Իր 30ամեակի այս ուրախ տօնակատարութիւնը կազմակերպողներուն յայտնեց իր գգացում շնորհակալութիւնը՝ երախտագիտական իր խօսքերուն միախառնելով անցեալի ուրախ եւ զուարճալի դրուագներ: Յայտագիրի աւարտին, Թեմի Առաջնորդ՝ Գերշն. Յովնան Արք. Տէրտէրեան անգամ մը եւս անդրադառնալով Յոբելարի անձին եւ առաքելութեան բարեմասնութիւններուն, իր գնահատական խօսքերու աւարտին Աստուծոյ բարձր օրհնութիւնը հրաւիրեց Յոբելարին եւ անոր հարազատներուն, ինչպէս նաեւ Սբ. Պետրոս Եկեղեցւոյ բոլոր հաւատացեալներուն վրայ: Այս տօնակատարութեան աւարտով, եղան որոշ նուիրատուութիւններ Սբ. Պետրոս Եկեղեցւոյ զանազան ծրագրերներու յաջողութեան նպատակով:

Յիւրիխում Գործարկուել է Շուեյցարիայի Առաջին Թումօ Կեդրոնը

Թումօյի միջազգային կեդրոնների ցանցը համալրուել է եւս մէկով. օրերս իր դռները բացեց Յիւրիխի Թումօ կեդրոնը:

Թումօյի եւ "Creative Technologies Lab" թումային կրթութեամբ զբաղուող շուեյցարական նախագծի հետ համագործակցութեան արդիւնքում բացուած կեդրոնը անվճար հիմունքներով կը մատուցի Թումօյի կրթական ծրագրերը ծուղղութեամբ՝ ուրբոտաշինութիւն, անիմացիա, խաղերի ստեղծում, ծրագրաւորում, երաժշտութիւն, ֆիլմերի ստեղծում, 3D մոտելաւորում եւ զրաֆիկական դիզայն:

Ծրագրերը կը գործի գերմաներէն, յետագայում նաեւ ֆրանսերէն եւ իտալերէն լեզուներով: Սկզբնական շրջանում Յիւրիխի Թումօն կ'ունենայ 700 ուսանող, սակայն շուեյցարացի գործընկերները արդէն իսկ նախատեսում են կեդրոնի ընդլայնումը: Ծրագրերը կ'ընդլայնուի ոչ միայն Յիւրիխում, այլեւ Շուեյցարիայի այլ քաղաքներում. մշակման ընթացքում է երկրում մի քանի Թումօ կեդրոններ եւ տուփեր տեղադրելու նախագիծը:

Թումօյի կրթական ծրագրերը արդէն գործում է Պեռլինում, Փարիզում եւ Լիոնում, Մոսկուայում, Տիւրինում, Քիւնոնում, մօտ ապագայում նոր կեդրոններ է նախատեսուած հիմնադրել Լոս Անճելոսում, Ֆրանկֆուրտում, Կոնստանցում եւ այլ քաղաքներում:

Թումօ ստեղծարար տեխնոլոգիաների կեդրոնն անվճար կրթական ծրագիր է տեխնոլոգիաների եւ դիզայնի միջակայքում: 12-18 տարեկան պատանիների համար նախատեսուած ծրագրերը բաղկացած է ինքնուսուցման վարժանքներից, դասընթացներից եւ աշխատարաններից: Կրթական ծրագիրն ունի 14 հիմնական ոլորտ՝ ուրբոտաշինութիւնից մինչեւ ծրագրաւորում, ֆիլմերի ստեղծումից մինչեւ երաժշտութիւն:

Թումօյում ուսանողները ստանում են հմտութիւններ եւ գործիքներ՝ ուղղուած նրանց զարգացմանը եւ մրցունակութեանը:

Խմբըլից Մէկն է, Վագ Անցեք...

Շարունակուած էջ 15-էն

վարէ, լաւ դրամ կը շահի: Իրեն համար մասնաւոր ուտելիքներ կը գնէ եւ փակի տակ կը պահէ: Կերած ատենն ալ սենեակին դուռը կը բացէ, որ տնեցիկ չտեսնան:

Մի քանի տարի անց Արան անբուժելի հիւանդութեամբ ընկաւ անկողին եւ միայնակ, ցաւերի մէջ, երկար տառապելուց յետոյ մահացաւ: Յուղարկաւորութիւն չ'եղաւ Արդէն մեծահարուստ դարձած էմման մարդ վարձեց, որը

յանգուցեալին թաղել տուեց անյայտ մեռելների գերեզմանոցում: Միանգամայն ճիշդ որոշում:

Անճանաչելի էր դարձէ էմման, հետք անգամ չկար ԽՄԲԸԼ կնոջից: Երեխաներն էլ կոկիկ հագնուած, մարմնեղ՝ ուշադրութեան էին արժանանում ժողովրդի կողմից:

Տարիներ անց, արդէն հասակ առած աղջիկներն առած, էմման չուեց Ֆրանսիա՝ անփառունակ, վարկաբեկուած ամուսնու՝ Արայի հարազատների մօտ:

Մայք Յակոբեանի

Շարունակուած էջ 16-էն

ըը շարունակուեցաւ հետեւեալ կարգով: Հայկական ձեմարանի ուսանողուի էլէն վարդանեան ապրումով արտասանեց Յակոբեանի "Մօրս Աչքերում Ես Տեսել Եմ" բանաստեղծութիւնը: Ապա Սալբի Քերթոնեան սրինգի վրայ հեզասահ կերպով նուագեց Յակոբեանի "Թող Միշտ Ծագիլի" երաժշտութիւնը: Իսկ Խաչիկ Նահապետեան ինքզինք գերազանցեց՝ կատարելով "Ինչ Ես Անում Այս Տեղերում" երգը, որը դարձեալ յօրինումն է Յակոբեանի:

Կերպող յանձնախումբին, զեղարուեստական յայտագրով ելուցի ունեցողներուն եւ ապա հանդիսատեսներուն՝ որոնք իրենց ներկայութեամբ պատուած էին զինք՝ ինքնու եւ համեստ արուեստագէտ մը, ու իր սրտաբուխ ստեղծագործութիւնները:

Մայք Յակոբեան դրուատեց նաեւ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Պէյրութի Յովակիմեան-Մանուկեան վարժարանի իր ուսուցիչները՝ որոնք կարողացած էին իր մէջ սերմանել ազգային ոգին եւ արուեստի սէրը:

Աւարտին՝ տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն եւ արուեստի սիրահարները առիթը ունեցան շաղկապու իրար հետ եւ մանաւանդ իրենց գնահատանքը յայտնելու Մայք Յակոբեանին:

Փանթուրքիզմի Կայսրութեան Յարձակողապաշտ Ձգտումները

Շարունակուած էջ 14-էն

ազգ՝ երկու պետութիւն [պետութեան մէջ]»: Երէկ ես յայտարարեցի, որ մենք դարձած ենք մէկ ազգ 5 պետութիւն [պետութեան մէջ], Աստուծոյ օգնութեամբ մեզ կը միանայ նաեւ Թուրքմենստանը, եւ այսպիսով մենք կը դառնանք մէկ ազգ վեց պետութիւն [պետութեան մէջ]: Մենք տարածաշրջանին մէջ կ'ամրապնդենք միատեղ համագործակցութիւնը»:

Ատրպէյճանի նախագահ Ալի-Եւ նոյնիսկ կը պնդէ, որ Երեւանը (Հայաստանի մայրաքաղաքը), Սեւանայ լիճը եւ հարաւային Հայաստանը կը պատկանին «հին Ատրպէյճանին»: Այս անհեթեթ պնդումը կարելի է հերքել պարզապէս ծանօթանալով քարտէսներուն, այդ կարգին՝ հնագոյններուն: Աշխարհի որչ որչ պատմութեան մէջ, մինչեւ 1918 թուական, Ատրպէյճան անունով երկիր գոյութիւն չէ ունեցած:

Ճեղքել ոչնչացնելով

2020-ի ատրպէյճանական ներխուժումէն ետք, ատրպէյճանական զօրքերը շարունակեցին բռնագրաւել Հայաստանի հարաւային որոշ տարածքներ եւ պատանդներ վերցնել՝ նոյնիսկ կողմերուն միջեւ խաղաղութեան համաձայնագիր ստորագրուելէն ետք:

Խաղաղութեան համաձայնագիրը գնահատող վերլուծաբաններու կարծիքով, Թուրքիոյ, Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ գոյութիւն ունեցող ճանապարհներու ապաշրջափակումը յատկապէս պիտի ծառայէր մէկ նպատակի՝ ապրանքներու փոխանակումին: Մինչդեռ Թուրքիան եւ Ատրպէյճան մտադիր չեն թոյլատրել Թուրքիոյ ճամբով Հայաստանի անկաշկանդ երեթեակութեան հասանելիութիւնը Եւրոպայ 2021-ին Ատրպէյճանի նախագահ Ալի-Եւ ընդգծեց իրենց քարոզարշաւին փանթուրքական միտումը, երբ ըսաւ. «Ե՛ւ Թուրքիա, ե՛ւ Ատրպէյճան անհրաժեշտ քայլերու կը ձեռնարկեն Չանգեզուրի միջանցքին արդիւնագործման համարգրգ թրքական ամբողջ աշխարհը միացնելու միտումով»:

Փոխադրամիջոցներու կապերը յստակ նպատակի կը ծառայենք Միւս կողմէ, «միջանցքները» կրնան շատ աւելին նշանակել: Հետեւաբար բազմաթիւ այլ պատճառներ կան՝ կասկածով նայելու Թուրքիոյ եւ Ատրպէյճանի ներթափանցման ծրագրերուն:

2020-ին, Հայաստանի եւ Արցախի Հանրապետութեան դէմ սանձագերծուած պատերազմի ընթացքին, նոյնիսկ անոր յաջորդող շրջանին, Ատրպէյճան գրաւեց ինքնիշխան Հայաստանի տարածքներ, փակեց ճանապարհներ, փորձեց ապօրինի կերպով «մաքսեր» կորզել բեռնատարներէ, որոնք ստիպուեցան վերադառնալ իրենց ապրանքներով:

Ընդամենը օրեր առաջ՝ 13 Սեպտեմբերին, Ատրպէյճան կրկին

յարձակեցաւ Հայաստանի վրայ: Թէեւ Ռուսիոյ միջնորդութեամբ կնքուած գինադադարը «ենթադրաբար ուժի մէջ մտաւ երկու օրանց, սակայն ատրպէյճանական ներխուժումները կը շարունակուին, իսկ Հայաստան կը շարունակէ մնալ միակ՝ առանց որեւէ կողմի ռազմական օգնութեան**»:

Ցեղասպանութիւնը՝ փանթուրքիզմի դրոշմ

Փանթուրքիզմը ինչ-որ ազնիւ, տեսական նպատակ չէ: Ան կը սպառնայ տարածաշրջանային կայունութեան: Ան լուրջ վտանգ է, յարձակողապաշտ եւ տարածուելու ընդունակ: Հետեւաբար Հայոց Ցեղասպանութեան վերսկսման սպառնալիքը ամէնօրեայ իրականութիւն է:

Կովկասը վտանգաւոր դրացիութիւն է. Եթէ արեւմտեան բազմերկը կը ձգտին փանթուրքիզմի միջոցով գսպել Ռուսիան եւ Իրանը, արդեօք կը կարծեն, որ այս նախադրեալը հետագային կարելի է շրջել ըստ իրենց ցանկութեան: Միթէ՞ կարելի է արձակուած ճինը վերադարձնել լապտերին: Անկախ այս բոլորէն, որչ շրջանը կրնայ դժոխքի վերածուիլ, եթէ անխոհեմ դերակատարներ փորձեն փոփոխութեան ենթարկել Իրանի սահմանները: Վերջերս, Իրանի ու Ատրպէյճանը յայտարարեցին Արաքս գետին վրայ, սահմանի մէկ կողմէն միւսը, փոխադրամիջոցներու երթեկութեան կամուրջի կառուցման իրենց մտադրութիւնը, որպէսզի կարելի ըլլայ Ատրպէյճանը Իրանի տարածքով Նախիջևանի արտագաւառին (հիւսիսային) կապել՝ տարանցիկ միջանցքի մը ստեղծման ծրագրին լոյսին տակ: Եթէ նշեալ կամուրջը կարելի կը դարձնէ այդ կապը, ինչո՞ւ անհրաժեշտ է ուրեմն Հայաստանը գրաւել ու միջանցքի պատրուակով անոր սահմաններէն ներս խուժել:

Եթէ պահ մը ենթադրենք որ Հայաստան դուրս եկաւ ՀԱՊԿ-էն (Հաւաքական Անվտանգութեան Պայմանագրի Կազմակերպութիւն) կամ հրաժարեցաւ առնչուիլ տարածաշրջանային տէրութիւններու՝ Ռուսիոյ կամ Իրանի հետ, այս բոլորը դէպի ծով ելք չունեցող, շրջափակուած Հայաստանը ազգային ինքնասպանութեան պիտի առաջնորդեն անկասկած:

Հայաստան յայտնուած է ցեղասպանական պատմութիւն ունեցող երկու պետութիւններու միջեւ եւ չի վստահիր ԱՄՆ-ի կամ ՆԱԹՕ-ի երաշխաւորութեան: Թէեւ ԱՄՆ-Հայաստան յարաբերութիւնները դարեր շարունակ ջերմ եղած են, սակայն պատմութիւնը ցոյց տուած է, որ Արեւմուտքը լքած է իր «փոքր դաշնակիցը»՝ Հայաստանը, երբ այդ մէկը հրամայական դարձած է: Տակաւին հաւանական է, որ ՆԱԹՕ-ն յորդորէ Թուրքիան եւ Ատրպէյճանը ամբողջութեամբ գրաւելու եւ կլանելու Հայաստանը՝ տարածաշրջանը արեւմտեան ազդեցութեան ոլորտ բերելու նպատակով:

Այսպէս՝ մինչ Արեւմուտքը կը ձգտի սահմանափակել սպառնալիքներու կողմէ բնական կազի եւ պենզինի օգտագործումը, ան միաժամանակ կարելիութիւններ կ'որոնէ այդ նիւթերը ապահովելու այլ լընտրանքային աղբիւրներէ, ինչպէս օրինակ՝ Ատրպէյճանէն, պոչքոթի ենթարկելու ռուսական մատակարարները եւ Իրանական խողովակները: Աշխարհաքաղաքական առումով Ռուսիան եւ Իրանը տապալելու այս փորձը թերի է եւ անհեռատես: Արդեօք Ատրպէյճանն ու Թուրքիան պիտի կարենան փոխարինել Իրանը կամ ռուսական կազը եւ լոկ իրենց միջոցներով մատակարարել Եւրոպան եւ անկէ անդին (բացառելով Իրանի փոխադրման ծառայութիւններու տնտեսական գոտին): Ինչպէ՞ս կարելի է վստահ ըլլալ, որ Թուրքիան եւ Ատրպէյճանը այս միջոցները քաղաքական շահերու խաղաքարտի պիտի չվերածեն: Միթէ՞ չենք յիշեր որ Թուրքիա նման քայլ առաւ, երբ Էրտողան սպառնաց իր պահանջները չբաւարարուելու պարագային սուրիացի փախստականները ազատ արձակել ղէպի Եւրոպա, յիշենք նաեւ Թուրքիոյ ամբարտաւաններ կառուցելու բազմաթիւ ջանքերը, որոնք կը միտէին սովի մատնել իր հակառակորդները:

Եթէ Հայաստան կը մտածէ իր տարածքով տնտեսական փոխադրական շարասիւններու առիթ ընծայել, անհրաժեշտ է որ ռազմական աջակցութիւն ապահովէ՝ առաջը առնելու Տրոյկադայի այն ձիերուն, որոնք կրնան նոր բռնագրաւումներ եւ ցեղասպանութիւններ ի գործ դնել: (Հայաստան ինքզինք իրաւունք պէտք է վերապահէ նաեւ երթեկութեան համար վճարումներ սահմանելու):

Բայց ովքե՞ր պիտի ըլլան Հայաստանի ռազմական պաշտպանները: Ռուսեօրը, իրանցիօն, թուրքեօրը, ազերիօն, ամերիկացիներօրը, ՆԱԹՕ-ն, թէ՛ ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերըգգգ:

Ի դէպ, այս բեմագրութիւնը այնքան վտանգաւոր է, որ կրնայ սանձագերծել Համաշխարհային երրորդ պատերազմ մը:

Իրականութեան մէջ, ոչ միայն պատմական տուեալներուն, այլեւ՝ այսօրուան գարգացումներուն լոյսին տակ կարելի է հաստատել, որ ո՛չ Թուրքիան, ոչ ալ Ատրպէյճանը կրնան Հայաստանի հետ ազնիւ բանակցող ըլլալ: Երկուքն ալ կը շարունակեն բացառապէս ոչնչացնել հայկական կեանքի եւ մշակոյթի բոլոր մնացորդները, այդ կարգին՝ խոշտանգելով ռազմագերիներ եւ խաղաղ բնակիչներ, կիրառելով քիմիական արգիւտած գէնք եւ քանդելով իրենց վերահսկողութեան տակ գտնուող եկեղեցիներ, վանքեր, յուշարձաններ ու գերեզմանատուներ:

Այս իսկ պատճառներով, թրքական եւ ատրպէյճանական փոխադրական ճանապարհները պէտք է շարունակեն շրջանցել Հայաստանը: Հայաստան այլեւս պէտք չէ ըլլայ մէկ կողմէ Ռուսիոյ, միւս կողմէ ԱՄՆ-ի ու ՆԱԹՕ-ի քաշքշուկի առարկան: Գործնական եւ

բարոյական հրամայականը փանթուրքիզմին բացառապէս մն է (եւ անոր դէմ դնելը):

Մերժել փանթուրքիզմը՝ յանուն ժողովրդավարութեան, մարդասիրութեան եւ խաղաղութեան

Համաձայն ակադեմիկոս Տիմիթրիոս Արիստոպոլոսի «Հակառակ այն իրողութեան, որ Էրտողանի կառավարման տարիներուն Թուրքիան տեսականօրէն հրաժարած է փանթուրքիստական հետադարձութենէն՝ յօգուտ «նորոսմանիզմի», գործնականօրէն, սակայն, փանթուրքիստական գաղափարախօսութիւնն է որ կը շարունակէ ուղղել Թուրքիոյ աշխարհաքաղաքականութիւնը»:

Աւելին՝ Արիստոպոլոսի կարծիքով «Իսլամ եղբայրներու իր աջակցութենէն եւ Հիւսիսային Սուրիա ներխուժումէն սկսեալ, մինչեւ Լիպիոյ քաղաքացիական պատերազմ, ապօրինի ներգաղթի սպառնալիքներ՝ ուղղուած Յունաստանի եւ Եւրոպայի, տակաւին Արցախի (Լեւոնային Ղարաբաղի) պատերազմ, գուգահեռաբար քիւրտերու հալածանքներգգգ ոչ այլ ինչ են, քան Թուրքիոյ ծաւալապաշտական քաղաքականութեան վերաբերող փանթուրքական ծրագրի օրակարգեր»:

10 Նոյեմբեր 2016-ին, Քեմալ Աթաթուրքի մահուան տարելիցի առիթով, Էրտողան բացառապէս յայտարարեց, որ «Թուրքիան ներկայ իր տարածքէն աւելի մեծ է» գան խօսելով «սրտի սահմաններու» կրօնական իր ուսմունքին մասին հաստատեց «Մենք չենք կրնար բանտարկուիլ 780 հազար քառքլմգ-ի սահմաններուն մէջ, մեր բնական սահմանները կը տարբերին մեր սրտի սահմաններէն: Մուսուլի, Քերքուքի, Հոմսի, Սքոփփէի մէջ ապրող մեր եղբայրները կրնան Թուրքիոյ բնական սահմաններէն անդին ըլլալ, սակայն միշտ կը մնան մեր սրտի սահմաններուն մէջ»:

Մտաւորական վահան Բաբախանեանի խօսքերով. «Թուրքիզմի գաղափարախօսութիւնը ոչ միայն վտանգաւոր է, այլեւ, խորքին մէջ, ցեղասպանութեան մէկ արտայայտութիւնն է»:

«Փանթուրքիզմը կը քողարկուի մշակոյթի եւ կրօնի ծածկոյթի տակ», կ'աւելցնէ Բաբախանեան, «ըստ հոլթեան մնալով սակայն յարձակողապաշտ, ցեղապաշտ ուսմունք՝ օտար հողերու բռնագրաւման եւ «Մեծն Թուրանի» ստեղծման համար»:

* Այս յօդուածի հրատարակումէն ետք տեղեկութիւններ յայտնուեցան գինադադարի միջնորդութեան մէջ ԱՄՆ-ի եւ Ֆրանսայի դերակատարութեան մասին:

** Նոյն յօդուածի հրատարակումէն ետք Հայաստանին օտարերկրեայ գէնք վաճառելու մասին չհաստատուած լուրեր եւս շրջանառութեան մէջ դրուեցան:

Յօդուածին անգլերէն բնօրինակը հրատարակուած է WND.com-ի մէջ.

Ապաքինման Մաղթանք
Յակոբ Կիւտէշեան շուտափոյթ ապաքինում կը մաղթէ Անգինէ Աջապահեանին, որ վիրաբուժական գործողութեան մը ենթարկուելէ ետք այժմ կը գտնուի բժիշկներու խնամքին տակ եւ կազդուրման շրջան մը կը բոլորէ:
Առ այդ \$100 կը նուիրէ «Մասիս»ին:

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք
«Մասիս» Շաբաթաթերթին
Massis2@earthlink.net (626) 797-7680

«Լիվերպուլը» Յաղթեց «Մանչեսթր Սիթիին»

Անգլիոյ ֆրեմիեր Լիգայի 11-րդ հանգրուանին փոխախոյան «Լիվերպուլը» իր դաշտին վրայ մրցեցաւ ախոյան «Մանչեսթր Սիթիին» հետ: Նուագագոյն արդիւնքով առաւելութեան հասաւ գերմանացի Եուրգեն Կլոպի գլխավորած խումբը:

«Լիվերպուլը» միակ կողմը 76-րդ վայրկեանին նշանակեց եզրագծի յարձակող Մոհամետ Սալահը: Կոլային փոխանցումը կատարեց պրագիլցի դարպասապահ Ալիսոն Պեքերը:

10 խաղէն յետոյ «Մանչեսթր Սիթիին» 23 կէտով երկրորդն է եւ առաջատար «Արսենալէն» ետ է 4 կէտ: «Լիվերպուլը» (9 խաղ) 8-րդն է՝ 13 կէտ:

«Արսենալ» Յաղթեց Եւ Ամրապնդեց Առաջին Տեղը

Անգլիոյ առաջնութեան 11-րդ հանգրուանին առաջատար «Արսենալը» հիւրընկալեց «Լիտո Նոնայթսթըին»: Սպանացի Միկել Արտետայի գլխավորած խումբը յաղթեց նուագագոյն արդիւնքով: «Արսենալէն» աչքի ինկած անգլիացի կիսապաշտպան Պուկայօ Սական:

10 խաղէն յետոյ «Արսենալը» 27 կէտով կը գլխավորէ մրցաշարային աղիւսակը եւ 4 կէտ առաջ է երկրորդ տեղը գտնուող ախոյան «Մանչեսթր Սիթիին»:

«Ռեալը» Պարտութեան Սատնեց «Պարսելոնային»

Սպանիոյ առաջնութեան 9-րդ հանգրուանին ախոյան «Ռեալը» Մատրիտի մէջ ընդունեց փոխախոյան «Պարսելոնային»: Իտալացի Կառլօ Անչելոտիի գլխավորած խումբը առաւելութեան հասաւ 3:1 արդիւնքով:

Արքայական խումբի կողմը նշանակեցին ֆրանսացի յարձակող Քարիմ Բենզեման, ուրուգուալցի կիսապաշտպան Ֆետերիքօ Վալվերտէն եւ պրագիլցի յարձակող Ռոտրիկոն: Տարբերութիւնը կրճատեց քաթալոնական խումբի սպանացի յարձակող Ֆերան Թորեսը:

«Ռեալը» 25 կէտով գլխավորեց մրցաշարային աղիւսակը, «Պարսելոնան» ետ մնաց 3 կէտով եւ երկրորդն է:

«Ունիոն Պելլիսը» 2 Կոլով Յաղթեց «Պորուսիային» Եւ Մնաց Առաջատար

Գերմանիոյի առաջնութեան 10-րդ հանգրուանին «Ունիոն Պելլիսը» սեփական դաշտին վրայ մրցեցաւ Տորթմունտի «Պորուսիայի» հետ եւ առաւելութեան հասաւ 2:0 արդիւնքով:

Հանդիպման սկզբնամասին երկու կողմի հեղինակ դարձաւ գերմանացի կիսապաշտպան Եանիկ Հապերէրը:

«Ունիոն Բեռլինը» 23 կէտով կը գլխավորէ մրցաշարային աղիւսակը եւ 5 կէտ առաջ է երկրորդ տեղը գտնուող «Ֆրայպուրկէն»: «Պորուսիան» 8-րդն է՝ 16 կէտ:

ՊՍԺ-ն Յաղթեց Նեյմարի Կոլին Շնորհիւ

Ֆրանսայի առաջնութեան 11-րդ հանգրուանին ախոյան ՊՍԺ-ն ընդունեց «Մարսելին» եւ յաղթեց 1:0 արդիւնքով:

Ֆրանսացի Քրիստոֆ Կալտիէի գլխավորած խումբի յաղթանակ բերաւ պրագիլցի յարձակող Նեյմարի կողմը: Անոր կոլային փոխանցումը կատարեց ֆրանսացի յարձակող Կիլիան Մփապէն:

ՊՍԺ-ն 29 կէտով առաջատար է եւ 3 կէտ առաջ է երկրորդ տեղը ընթացող «Լորիէնէն»: «Մարսելը» չորրորդն է՝ 23 կէտ:

Բենգեման Տիրացաւ «Ոսկէ Գնդակին»

Աշխարհի լաւագոյն ֆուլպուլիստի «Ոսկէ Գնդակ» մրցանակը տրուեցաւ Սպանիոյ ախոյան եւ Ախոյեաններու Լիգայի գաւաթակիր Մատրիտի «Ռեալի» եւ աշխարհի ախոյան ֆրանսացի հաւաքականի յարձակող Քարիմ Բենզեմանին:

Մրցանակաբաշխութիւնը տեղի ունեցաւ Հոկտեմբերի 17-ին, Փարիզի մէջ:

Տարուայ լաւագոյն դարպասապահի մրցանակին արժանացաւ «Ռեալի» եւ Պելլիսայի հաւաքականի խաղցող Տիպօ Կուրտուան:

Լաւագոյն երիտասարդ ֆուլպուլիստ ճանչուեցաւ «Պարսելոնայի» սպանացի կիսապաշտպան Կաւին:

Սալահը Գերազանցեց Ժերարտի Ցուցանիշը

Եզրագծի յարձակող Մոհամետ Սալահը Անգլիոյ ֆրեմիեր Լիգայի մէջ նշանակած կոլերու քանակով «Լիվերպուլը» լաւագոյն ուժարկունեղու ցուցակին մէջ բարձրացաւ երկրորդ տեղ՝ գերազանցելով խումբի նախկին յարձակող, անգլիացի Սթիւըն ժերարտի ցուցանիշը:

Անգլիոյ առաջնութեան 11-րդ հանգրուանին «Մանչեսթր Սիթիին» հետ խաղին անոր նշանակած կոլը 121-րդն էր:

Սթիւըն ժերարտը «Լիվերպուլը» հետ ֆրեմիեր Լիգայի մէջ նշանակած է 120 կոլ: Մրցանիշը կը պատկանի անգլիացի յարձակող Ռոպի Ֆաուլըրն է՝ 128 կոլ:

Գուրգէն Յովհաննիսեանի Չորրորդ Յաղթանակը Պրոֆեսիոնալ Ռինկի Մէջ

Նիւ Եորքի մէջ տեղի ունեցած պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի մեծ երեկոյի ընթացքին TGB Promotion-ը ներկայացնող հայ բռնցքամարտիկ Գուրգէն Յովհաննիսեանը յաղթանակի հասած է Մայքլ Քոֆիի նկատմամբ, կը հաղորդէ facebook.com/armboxing-ը:

Յովհաննիսեան 7-րդ ուսունտին յաղթած է թեքնիք նոքաութով: Յովհաննիսեան պրոֆեսիոնալ ռինկին մէջ արձանագրեց չորրորդ յաջողակաւ յաղթանակը:

Առաջատար «Նափոլին» Ուժեղ Էր «Պոլոնիայէն»

Իտալիոյի առաջնութեան 10-րդ հանգրուանին «Նափոլին» սեփական խաղադաշտին վրայ մրցեցաւ «Պոլոնիայի» հետ եւ պարտութեան մասնեց գոյն՝ 3:2 արդիւնքով:

«Նափոլի» 26 կէտով առաջին տեղն է եւ 2 կէտ առաջ է երկրորդ տեղը գտնուող «Աթալանթայէն»: «Պոլոնիան» 17-րդն է՝ 7 կէտ:

Բենգեման Պատրաստ Է Տեղափոխուիլ «Մանչեսթր Եունայթըտ»

Անգլիական «Մանչեսթր Եունայթըտը» հետաքրքրուած է Մատրիտի «Ռեալի» եւ աշխարհի ախոյան ֆրանսացի հաւաքականի յարձակող Քարիմ Բենզեմայի ծառայութիւններով: 34-ամեայ ֆուտթոլիստը պատրաստ է ընդունիլ մանչեսթրեան ակումբի առաջարկը, սակայն անոր համար առաջնահերթ է «Ռեալի» հետ պայմանագրի երկարաձգումը:

Բենզեմայի պայմանագիրը Արքայական ակումբին հետ նախատեսուած է մինչեւ այս մրցաշրջանի աւարտը: Յաջորդ ամրան ան կրնայ անվճար փոխել ակումբը:

Բենզեման 2009 թուականէն հանդէս կու գայ «Ռեալի» մէջ: Ան այս տարի տիրացաւ աշխարհի լաւագոյն ֆուլպուլիստի՝ «Ոսկէ Գնդակ» մրցանակին: